

Työpaikkailmoitusten adjektiivien semantiikka ja rakenne

Marketta Virta
Pro gradu -tutkielma
Turun yliopisto
Kieli- ja käännöstieteiden laitos
Suomen kieli
Joulukuu 2015

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Tur-
nitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

TURUN YLIOPISTO

Kieli- ja käännöstieteiden laitos / Humanistinen tiedekunta

VIRTA, MARKETTA: Työpaikkailmoitusten adjektiivien semantiikka ja rakenne

Tutkielma, 75 s., 10 liites.

Suomen kieli

Joulukuu 2015

Tutkimus tarkastelee työpaikkailmoitusten adjektiivien semantiikkaa ja rakenteita: millaisilla adjektiiveilla kuvataan työntekijää, työpaikkaa ja -yhteisöä ja työtehtävää ja miten adjektiivit on muodostettu. Aineisto on jaettu asiantuntijoita, palvelutyöntekijöitä ja maatalous- ja teollisuustyöntekijöitä käsitteleviin osuuksiin, ja tutkimuksen tarkoituksena on myös selvittää, miten käytetyt adjektiivit eroavat eri ammattialojen välillä. Työpaikkailmoitukset on kerätty Työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämästä Avoimet työpaikat -internetpalvelusta, ja tutkimukseen on valittu yhteensä 240 ilmoitusta.

76 prosentissa ilmoituksia käytetään adjektiiveja jossakin tutkimassani tehtävässä. Tutkimuksen perusteella adjektiivit kuvastavat odotuksenmukaisesti ammattialojen eroja. Työntekijää kuvailevat adjektiivit eroavat ammattialoittain käsiteltynä eniten: Asiantuntijoita kuvataan kovilla adjektiiveilla eli adjektiiveilla, jotka kuvaavat erityisesti työelämässä hyödyksi olevia luonteenpiirteitä. Palvelutyöntekijöitä kuvataan pehmeillä adjektiiveilla: adjektiivit kuvaavat ihmissuhteissa arvostettuja luonteenpiirteitä. Maatalous- ja teollisuustyöntekijöitä luonnehditaan hankittuja ominaisuuksia kuvaavilla adjektiiveilla. Tulkintani mukaan selkeät erot adjektiivien semantiikassa eri alojen välillä kuvastavat alojen luonteita ja ominaisuuksia.

Työtehtävää kuvataan usein houkuttelevuutta ja vaativuutta kuvaavilla adjektiiveilla, ja työpaikkaa ja -yhteisöä kuvaavissa adjektiiveissa korostuvat pätevyys ja ominaisuus. Työpaikkaa kuvaillaan tutkimuksen mukaan useammin kuin itse haettavaa työntekijää. Tämä tukee tutkimuksia työpaikkailmoitusten mainosmaisuudesta.

Aineiston adjektiiveista suurin osa on adjektiivijohdoksia tai sanaliittoja. Rakenteiden ja semantiikan välillä on nähtävissä yhtäläisyyksiä. Adjektiivimaisesti käytetyt partisiippilausekkeet kuvaavat yrityksen perustamisvuotta tai alaa, ja adjektiivijohdoksilla kuvataan pehmeitä luonteenpiirteitä, aktiivisuutta tai houkuttelevuutta. Yleisiä päätelmiä rakenteiden ja luomieni semanttisten ryhmien riippuvuudesta ei aineiston perusteella kuitenkaan voi tehdä.

Asiasanat: adjektiivi, semantiikka, sananmuodostus, rekrytointi

Sisälllys

1	Johdanto.....	2
1.1	Aiheen esittely ja tutkimuksen tavoitteet	2
1.2	Aiemmat tutkimukset	3
1.3	Tutkimuksen aineisto ja sen käsittely.....	4
1.4	Työn kulku	6
2	Adjektiivit.....	7
2.1	Adjektiivit sanaluokkana	7
2.2	Adjektiivien luokittelu.....	9
2.3	Adjektiivien rakenteet	13
3	Työpaikkailmoitusten tekstilaji ja rakenne.....	16
4	Aineiston luokittelun perusteet.....	19
5	Työntekijää kuvaavat adjektiivit	21
5.1	Asiantuntijat	22
5.2	Palvelutyöntekijät	28
5.3	Maatalous- ja teollisuustyöntekijät.....	33
5.4	Kokoavaa tarkastelua	35
6	Työpaikkaa ja työyhteisöä kuvaavat adjektiivit	38
6.1	Asiantuntijat	39
6.2	Palvelutyöntekijät.....	45
6.3	Maatalous- ja teollisuustyöntekijät.....	49
6.4	Kokoavaa tarkastelua	52
7	Työtehtävää kuvaavat adjektiivit.....	55
8	Adjektiivien rakenteet	59
8.1	Perusadjektiivit.....	59
8.2	Adjektiivijohdokset	60
8.3	Yhdysadjektiivit	63
8.4	Sanaliitot.....	64
8.5	Kokoavaa tarkastelua	67
9	Loppupäätelmät	69
	Aineslähteet.....	72
	Lähteet.....	72

Liite 1. Tutkimusaineisto.

Liite 2. Sanaliitot.

1 Johdanto

1.1 Aiheen esittely ja tutkimuksen tavoitteet

Työelämä Suomessa on suuressa murroksessa. Aikaisemmin toistaiseksi voimassa oleva työsopimus on ollut tae vuosikymmeniä kestäväälle työsuhteelle, mutta nykyään olosuhteet ovat toiset. Työelämä on jatkuvassa epävarmuuden tilassa eikä ole tavatonta, että työntekijä joutuu työuransa aikana vaihtamaan useammin kuin keran ammattiaan tai toimialaansa. (Nortio 2015.) Tilanteessa, jossa työntekijää uhkaa työttömyys tai työntekijä haluaa vaihtaa työpaikkaansa, etsitään töitä sanomalehtien ja internetin työpaikkailmoituksista. Työpaikkailmoituksia voi tarkastella ”suhdannemittarina”, sillä avoimien työpaikkojen lisäksi ne kertovat paljon yhteiskunnassa vallalla olevista asenteista ja arvoista. Yritysten kuvaileminen ja työntekijöiltä vaaditut ominaisuudet paljastavat aikansa yhteiskunnallisia piirteitä. (Juujärvi 1998: 92.) Esimerkiksi palveluyhteiskunnassa korostuvat erilaiset työntekijän ominaisuudet kuin tietoyhteiskunnassa.

Tässä tutkimuksessa tarkastelen Työ- ja elinkeinoministeriön internetissä julkaistujen työpaikkailmoitusten adjektiiveja. Ilmoitusten muoto on vakiintunut, ja niitä voi pitää omana tekstilajinaan: ilmoitukset ovat usein mainosmaisia ja niiden avulla halutaan luoda työpaikan tarjoajasta edustava kuva. (Komulainen 2006.)

Tutkimuksen aineisto on kerätty Työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämästä Avoinmet työpaikat palvelusta (TE-1), josta olen valinnut tutkittavikseni kolme ammattialaa: asiantuntijat, palvelutyöntekijät sekä maatalous- ja teollisuustyöntekijät (ks. luku 1.2). Oman käsitykseni mukaan nämä alat eroavat suuresti toisistaan, ja tähän jakoon perustuen tutkimuskysymykseni ovat seuraavat: 1) Millaisia adjektiiveja käytetään ja miten niillä kuvataan haettavaa työntekijää, työpaikkaa ja -yhteisöä sekä työtehtävää? 2) Miten eri ammattialojen työpaikkailmoitusten adjektiivit eroavat toisistaan semanttisesti? 3) Miten adjektiivit on muodostettu, ja onko adjektiivien rakenteissa ja semantiikassa nähtävissä yhtäläisyyttä? Oletan, että ilmoituksissa käytetyt adjektiivit kuvastavat työn luonnetta ja näin myös eri ammattialojen

eroja ja että adjektiivit eroavat semanttisesti toisistaan. Adjektiivien perusteella voi myös tehdä päätelmiä yhteiskunnastamme.

1.2 Aiemmat tutkimukset

Tutkimukseni kuuluu semantiikan ja tarkemmin leksikaalisen semantiikan alaan. Leksikaalinen semantiikka pohtii sanojen, lekseemien, merkitystä. Sanojen merkitysten kuvaileminen on jossakin määrin ongelmallista, sillä lähestulkoon kaikki merkitykset ovat sumeita. Sanoilla on kuitenkin perusmerkitys, minkä avulla kielenkäyttäjät osaavat käyttää sanoja oikein, eri yhteyksissä ja eri tavoin. (Karlsson 2008: 203.) Tutkimukseni adjektiivien rakenteita selvittävä osuus kuuluu sananmuodostuksen alaan. Aimo Hakanen (1973) on tehnyt kattavan tutkimuksen adjektiivien rakenteista ja vastakohtista, ja adjektiivien rakenteiden kuvailu noudattaa-kin hänen malliaan.

Työpaikkailmoituksia on aikaisemmin tutkittu fennistiikassa tekstintutkimuksen näkökulmasta. Tutkielmia on tehty muun muassa Tampereen yliopistossa ja Vaasan yliopistossa. Riikka Komulainen (2006) on tutkinut työpaikkailmoitusten rakenteen muutoksia sekä työpaikkailmoituksiin sisältyvän vuorovaikutuksen ilmenemistä. Camilla Mäkinen (2001) on tutkielmassaan selvittänyt työpaikkailmoitusten tekstityyppejä sekä kielen funktioita. Sanomalehtien työpaikkailmoituksia on tutkittu myös muilla tieteenaloilla. Anne Hirsimäki (1993) sekä Mikko Koivusalo ja Marko Kuoppamäki (1985) ovat tutkineet pro gradu -tutkielmissaan yrityskuvaa luovia tekijöitä työpaikkailmoituksissa. Kati Juujärvi (1998) on niin ikään pro gradu -tutkielmassaan tarkastellut työpaikkailmoituksissa käytettyjä houkuttelu- ja valikointistrategioita ja selvittänyt muun muassa, minkälaisia vaatimuksia haettaviin henkilöihin kohdennetaan. Hän on tutkinut työntekijän ominaisuuksia myös toimialojen mukaan.

Adjektiiveja on aikaisemmin tutkittu esimerkiksi kontakti-ilmoituksia (esim. Hyvärinen 2010, Hovila 2007), sanomalehti- ja aikakauslehtikieltä (esim. Lukka 1992,

Antikainen 2012) ja sanomalehtien mainoskieltä (Rokala 1970) käsittelevissä graduissa. Hyvärisen mukaan itsensä esittely kontakti-ilmoituksissa kuvaa myös kulttuuriamme ja arvomaailmaamme (2010: 84). Komulainen (2006) on tehnyt saman päätelmän työpaikkailmoituksista (ks. luku 1.1). Tutkimuksissa adjektiivit on tavattu luokitella eri ryhmiin, ja hyödynnän luokittelua myös tässä tutkimuksessa. Esimerkiksi Hyvärinen (2010) on jaotellut adjektiivit semanttisesti yhteentoista ryhmään. Antikainen (2012) on jaotellut adjektiivit sekä merkityksen että rakenteen perusteella.

Adjektiiveja on tutkittu laajasti, ja koen myös työpaikkailmoitusten adjektiivien tutkimisen tärkeäksi, koska ne kertovat, minkälaista työntekijää 2010-luvun yritykseen haetaan ja toisaalta minkälaista kuvaa yritys niiden avulla itsestään rakentaa. Adjektiivit paljastavat, minkälaisista ominaisuuksista on tiukentuneilla työmarkkinoilla hyötyä. Työpaikkaa kuvaavien adjektiivien perusteella voi tehdä päätelmiä eri ammattialojen keskinäisistä eroista. Tutkimus sopii myös luontevasti adjektiivitutkimusten jatkumoon.

Tutkimus on pääosin kvalitatiivinen, mutta käytän kvantitatiivisia menetelmiä adjektiivien esiintymien laskemiseen.

1.3 Tutkimuksen aineisto ja sen käsittely

Olen päätenyt valitsemaan aineistoni internetin työpaikkailmoitusten joukosta, sillä viime vuosina verkkorekrytointi on noussut perinteisen sanomalehti-ilmoittelun rinnalle. Parhaimmillaan internet selkeyttää ja kasvattaa rekrytointia: Internetissä olevien hakulomakkeiden käsittely on nopeampaa kuin perinteisten avointen hakemusten käsittely, koska haettavan työntekijän ominaisuudet on helpommin rajattavissa. Internetissä yhdessä palvelussa olevat ilmoitukset ovat myös helposti kaikkien työnhakijoiden saatavilla, ja niitä on vaivatonta lajitella sen mukaan, minkälaista työtä työnhakija etsii. Rekrytointi voidaan lisäksi helposti laajentaa koskemaan myös kansainvälisiä työmarkkinoita. Koko rekrytointiprosessia ei internetissä

yleensä tehdä, sillä haastattelut käydään edelleen kahden tai useamman ihmisen kohtaamisena. (Markkanen 2002: 21–22, 24, 27–28.) Nykyisin haastattelut voidaan käydä myös internetissä, esimerkiksi Skypen välityksellä.

Tutkielmani aineisto on kerätty Työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämästä Avoimet työpaikat -palvelusta. Työpaikkailmoitusten määrä palvelussa on useita tuhansia, ja palvelu on Suomen käytetyin rekryointipalvelu: verkkosivuilla tehtävien työpaikkahakujen määrä kuukaudessa on 14–18 miljoonaa. Avoimia työpaikkoja palvelussa oli joulukuussa 2014 yhteensä 53 500, kun Suomessa oli joulukuussa 2014 yli 360 000 työtöntä työnhakijaa. (TE-2; TEM).

Tarkastelen toisistaan eroavien ammattialojen työpaikkailmoituksia, joten olen jaotellut aineistoni kolmeen eri joukkoon hyödyntäen Avoimet työpaikat -palvelun jaottelua. Olen kerännyt tutkimukseni aineiston seuraavien ammattiryhmien ilmoituksista: johtajat, asiantuntijat, palvelu- ja myyntityöntekijät, maanviljelijät ja metsätyöntekijät sekä raken-nus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät. Koen, että ammattiryhmät eroavat toisistaan työn luonteeltaan. Johtajat ja asiantuntijat sijoittuvat useimmiten esimiestehtäviin. Palvelutyöntekijät ovat asiakaspalvelijoita. Maanviljelijät ja metsätyöntekijät sekä rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät olen yhdistänyt omaan ryhmäänsä, koska oletan, että työ on fyysistä ja ryhmien työ eroaa selvästi luonteeltaan kahdesta edellä mainitusta. Olen jakanut ammattialat kolmeen ryhmään, joista ryhmän 1 muodostavat johtajat ja asiantuntijat, ryhmän 2 palvelu- ja myyntityöntekijät ja ryhmän 3 maanviljelijät ja metsätyöntekijät sekä rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät.

Aineiston keruut on tehty 14.10.2014, 22.11.2014 ja 18.1.2015. Keruu on suoritettu ottamalla jokaisesta ammattialasta joka viides työpaikkailmoitus mukaan tutkimukseen ja niin, että jokaisesta ammattialasta on aineistoon valittu yhteensä 80 ilmoitusta. Jos valikoitunut ilmoitus on ollut englannin- tai ruotsinkielinen, on aineistoon otettu seuraava suomenkielinen ilmoitus. Yhteensä tutkittavia työpaikkailmoituksia on 240.

Lasken ja jaottelen adjektiivit taulukoihin niiden yleisyyden mukaan. Jaan adjektiivit semanttisiin luokkiin ja tarkastelen näin, minkälaisia merkityksiä työntekijään, työtehtävään ja työpaikkaan kohdennetaan.

1.4 Työn kulku

Tutkimuksen teoreettinen osuus jakautuu lukuihin 2 ja 3. Luvussa 2 esittelen adjektiivin sanaluokkana, erittelen adjektiivien luokitteluperusteita sekä käsittelen partiippien ja adjektiivien rajanvetoa. Luvussa 3 syvennyn työpaikkailmoituksiin tekstilajina ja esittelen työpaikkailmoitusten rakennetta.

Luvussa 4 esittelen ne periaatteet, joiden mukaan aineistoani käsittelen: käsittelen luokitteluperusteita ja kerron yleisistä periaatteista tutkimuksen teossa. Luvussa 5 käsittelen työntekijää kuvaavia adjektiiveja. Käsittelen jokaista ammattialaa omassa alaluvussaan. Luvussa 6 esittelen työpaikkaa ja -yhteisöä kuvaavia adjektiiveja niin ikään käsittelen jokaista ammattialaa omaa alaluvussaan. Luvussa 7 luokittelen työtehtävää kuvaavat adjektiivit, ja luvussa 8 tarkastelen työpaikkailmoitusten adjektiivien rakenteita. Lopuksi luvussa 9 teen yhteenvedon tutkimustuloksista.

2 Adjektiivit

2.1 Adjektiivit sanaluokkana

Sanoja on jo vanhastaan luokiteltu sanaluokkiin. Perusteet luokitteluun ovat antiikin filosofiassa, ja sanaluokat ovat suurin piirtein samanlaisia eri kielissä. (Alho–Kauppinen 2008: 40–41.) Kaikissa maailman kielissä on verbien ja nominien luokka, mutta kaikissa kielissä ei ole adjektiivien luokkaa: joko luokkaa ei ole ollenkaan tai sitten on olemassa vain pieni epäproduktiivinen luokka, jota voisi kutsua adjektiiveiksi (Dixon 1982: 3).

Yleispäteviin sanaluokkiin luokittelu on yksi kieliopin vaikeimmista tehtävistä, mutta se on tärkeää kielen tutkimisen ja opetuksen kannalta (Hakanen 1973: 15). Useissa kielissä adjektiivit eroavat selkeästi verbeistä ja substantiiveista: perinteisesti adjektiivit ilmaisevat ominaisuuksia, kun taas substantiivit kuvaavat olioita, paikkoja ja asioita ja verbit kuvaavat toimintaa. Jaottelu näin yksinkertaisella tavalla on vaikeaa, koska on olemassa esimerkiksi substantiiveja kuin *valkoisuus* tai *kielitaitoisuus*, jotka ilmaisevat ominaisuutta. (Bhat 1994: 11.)

Luokittelu adjektiiveihin voidaan tehdä morfologisten ja syntaktisten ominaisuuksien mukaan: jako perustuu sanojen taivutukseen, käyttöön ja merkitykseen (Alho–Kauppinen 2008: 40; Ojutkangas ym. 2009: 112). Suomen kielessä on paljon taivutusta, joten sanojen luokittelu on helppo aloittaa sillä perusteella, millaisissa taivutusmuodoissa ne esiintyvät (Vilkuna 2000: 38). Taivutuksen perusteella sanat jaetaan kolmeen pääryhmään: nomineihin, verbeihin sekä adpositioihin, adverbeihin ja partikkeleihin. Nomineilla on sija- ja lukutaivutus (esim. *taloissa*, *punaisia*), ja verbit taipuvat persoonassa, tempuksessa ja moduksessa (esim. *lukisin*, *olen itkenyt*). Adpositioilla, partikkeleilla ja adverbeilla on vain osittaista taivutusta (esim. *aina*, *eilen*, *jotta*). Nomininit jakautuvat vielä alaryhmiin: substantiiveihin, adjektiiveihin, numeraaleihin ja pronomineihin. (VISK § 438). Tässä opinnäytetyössä keskityn adjektiiveihin.

Nominien yleisluokan sisällä substantiivit ja adjektiivit erotetaan toisistaan morfologisin ja syntaktisin kriteerein. Yleensä substantiivit eivät hyväksy *-sti*-päätettä eivätkä adjektiivit saa omistusliitettä kuin vain erikoistapauksissa. Syntaktisesti sanaluokkien tehtävät eroavat, sillä adjektiivilausekkeet määrittävät substantiiveja, kun taas substantiivilausekkeet voivat toimia verbin täydennyksinä. Adjektiiveja voi kuitenkin käyttää myös substantiivien tapaan subjektina (esim. *Nuoremme ovat entistä suvaitsevaisempia*), joten raja näiden kahden sanaluokan välillä ei ole suomen kielessä jyrkkä. Tiettyjä adjektiiveja, kuten esimerkiksi *nuori*, käytetään varsin yleisesti substantiivina. (Vilkuna 2000: 39–40.)

Adjektiivit eivät ole maailman kielissä yhtenäinen luokka. Usein adjektiiveja voi tulla kieleen rajattomasti, mutta adjektiivit ovat monissa kielissä myös pieni sulkeinen luokka, johon ei tule uusia jäseniä. Tällaisissa tapauksissa adjektiiveilla ilmaistaan perusominaisuuksia, kokoa, mittaa, ikää, väriä ja arvoa. Kaikissa kielissä ei ole adjektiiveja ollenkaan, jolloin luonnehtivassa tehtävässä käytetään yleisimmin verbejä. (Alho-Kauppinen 2008: 42; Ojutkangas ym. 2009: 116.) Suomen kielen adjektiivit ovat avoin luokka, ja uusia adjektiiveja voi sepittää rajattomasti.

Adjektiivien avulla luonnehditaan olioiden ja asioiden kuviteltuja tai todellisia ominaisuuksia: jokin voi esimerkiksi olla *punaista* tai *pehmeää* (VISK § 603). Niiden perustehtävä on siis modifioida oliota ominaisuuden avulla, ja usein modifiointi tapahtuu ilmaisemalla erilaisia relaatioita eli suhteita (Ojutkangas ym. 2009: 115; Hakanen 1973: 21). Adjektiivit taipuvat nominien tapaan sijassa ja luvussa, ja niitä käytetään tyypillisesti itsenäisenä lauseenjäsenenä tai substantiivin määritteenä. Itsenäisesti käytettäessä puhutaan predikatiivista: tällöin se on epäsuorasti yhteydessä lauseen subjektiin *olla*-verbin välityksellä (esim. *Sinä olet kaunis*). (Alho-Kauppinen 2008: 55–56.) Vertailuasteet eli positiivi, komparatiivi ja superlatiivi ovat adjektiivien erikoisuus. Positiivilla ei ole tunnusta, se ilmoittaa ominaisuuden ilman vertailua (*pieni, korkea, räikeä*), kun taas komparatiivi ilmaisee ominaisuuden suurempaa määrää (*pienempi, korkeampi, räikeämpi*). Superlatiivi ilmoittaa suurimman ominaisuuden määrän (*pienin, korkein, räikein*). (Ikola 1986: 39.)

2.2 Adjektiivien luokittelu

Merkitys on kielen sydän, sillä kieli on merkitysten ilmaisu varten. Merkitystä ei ilmennetä pelkästään kielellä vaan oikeastaan sen ilmaisu kielen avulla on paljon rajoitetumpaa kuin muilla keinoin. (Riemer 2010: 3–5.) Esimerkiksi auton vilkun käyttö viestii muille tienkäyttäjille aikomuksesta kääntyä ja punastuminen kertoo nolostumisesta.

Sanat muodostavat semanttisia kenttiä, kun ne ovat paradigmaattisessa suhteessa toisiinsa. Maailma jäsentyy hierarkkisesti kokonaisuuksiksi: Esimerkiksi autot, lentokoneet ja polkupyörät jäsentyvät kulkuneuvoihin. Henkilöautoja ovat esimerkiksi Opelit, Skodat, avomalliset ja katolliset ja niin edelleen. *Nähdä, kuulla ja tuntea* ilmaisevat puolestaan aistihavaintoja. Keskeisiä paradigmaattisia merkityssuhteita on useita, joista esittelen synonymian ja antonymian lyhyesti. (Karlsson 2008: 218–219.)

Karlssonin (2008: 223) mukaan vastakohtaisuus on synonymian vastakohta, ja se jakautuu komplementaariseen vastakohtaan eli lajivastakohtaan ja antonyymeihin eli astevastakohtaan. Adjektiivit voivat olla joko antonyymisiä tai lajivastakohtaisia. Lajivastakohtaisuus ilmenee niin, että yhden termin toteutuessa toinen termi ei voi olla totta. Esimerkiksi jos on *valkoinen*, ei voi olla *musta*.

Antonyymit eli astevastakohtat ovat yleensä adjektiiveja. Ne komparoituvat eivätkä jaa tarkoitteitaan jyrkästi eri ryhmiin kuten lajivastakohtat. Antonyymiset parit ovat riippuvaisia toisistaan: mikä tahansa entiteetti voidaan kuvailla antonyymisen parin toisella osapuolella, jos se asetetaan tiettyyn ympäristöön. Esimerkiksi puinen pöytä voi olla *kevyt*, jos se on painavien pöytien joukossa, tai *painava*, jos se on kevyiden pöytien joukossa. (Dixon 1982: 18; Karlsson 2008: 223.)

Dixon on jaotellut yksimorfeemiset, usein puheessa esiintyvät englannin kielen adjektiivit seitsemään semanttiseen luokkaan: mitta (*iso, leveä*), fyysinen ominaisuus (*pehmeä, kylmä*), väri (*musta, valkoinen*), inhimillinen taipumus (*kateellinen, julma*), ikä (*uusi, vanha*), arvo (*hyvä, paha*) ja vauhti (*hidas, nopea*). Positiota ku-

vaavat adjektiivit (*korkea, matala*) hän jättää luokittelun ulkopuolelle, koska useimmissa kielissä positiota ilmaistaan adverbien avulla. Hän katsoo luokittelun olevan universaalia, ja luokittelua on testattu 17 kielellä. (Dixon 1982: 16, 36.) Luokittelu vaikuttaa sopivan myös suomen kieleen, mutta adjektiiveja on mahdollista luokitella myös monilla muilla eri tavoilla.

Mittaa ja useimmat fyysistä ominaisuutta merkitsevät adjektiivit esiintyvät antonyymissä pareissa, esimerkiksi *pitkä/lyhyt* ja *kylmä/kuuma*. Parin positiivinen jäsen on tunnusmerkitön, ja sitä käytetään neutraaleissa kysymyksissä, kuten *Kuinka pitkä se on*. Kysyttäessä *Kuinka lyhyt se on* implikoidaan jo jotakin kysyttävän asian lyhydestä. Myös ikä-, nopeus- ja arvo-tyypin adjektiivit muodostavat antonyymisiä pareja, tunnusmerkkisyys ei tällöin ole kuitenkaan yhtä selvää. Värejä ilmaisevat adjektiivit muodostavat komplementaarisen ryhmän. Inhimillistä taipumusta ilmaisevat adjektiivit eivät ole selkeästi komplementaarisia tai antonyymisiä, mutta ne käyttäytyvät antonyymien tavoin, kontekstista riippuen. (Dixon 1982: 18–19.)

Aimo Hakanen on jakanut adjektiivit vastakohtasuhteiden perusteella kahteen ryhmään: toiseen osaan kuuluvat negaatiomorfeemien avulla tuotetut adjektiivit ja toiseen ilman negatiota tuotetut adjektiivit eli kaikki muut. Jälkimmäinen kategoria jakautuu vielä yhdistämättömiin ja yhdysadjektiiveihin. Yhdistämättömät adjektiivit ovat enimmäkseen johdoksia, mutta luokkaan kuuluu myös joukko niin sanottuja johtamattomia adjektiiveja, joissa ei voi selvästi erottaa juurimorfeemia ja johdinmorfeemia toisistaan. Hakanen on jakanut yhdistämättömät adjektiivit vielä perusadjektiiveihin ja adjektiivijohdoksiin. (Hakanen 1973: 16–17.) Dixonin (1982: 20) luokittelun mukaan mitta-, väri-, ikä- tai nopeus-tyypin adjektiivit eivät voi saada negaatiomorfeemia, mutta monet positiiviset inhimillistä taipumusta merkitsevät adjektiivit saavat parikseen negaatiomorfeemin avulla tuotetun adjektiivin, samoin jotkut arvoa ja fyysistä ominaisuutta ilmaisevat adjektiivit.

Iso suomen kielioppi jakaa adjektiivit merkityksen perusteella suhteellista ja absoluuttista ominaisuutta ilmaiseviin. Adjektiivit, jotka kuvaavat sellaisia entiteetin piirteitä kuin ulkoista olemusta, suhteellista ikää tai luonteenpiirrettä (*pyöreä, vanha, ennakkoluuloton*), ovat suhteellisia adjektiiveja. Ne ovat asteikkolaisia eli

skalaareja, joten ne komparoituvat ja saavat astemääritteitä, intensiteettimääritteitä (esim. *aika vanha, hyvin kaunis*). Aikaisemmin esitellyt astevastakohdat kuuluvat suhteellista ominaisuutta ilmaiseviin adjektiiveihin. Suhteellisten adjektiivien merkitys riippuu substantiivin tarkoitteesta, sillä esimerkiksi pienuus tai suuruus tulkitaan substantiivin tarkoitteen kautta niin, että jokin asia on suurempi tai pienempi kuin toinen. (VISK § 605; Karlsson 2008: 223.) Jos esimerkiksi omenaa sanotaan suureksi, se on suuri ehkä muiden omenoiden joukossa, mutta pieni, jos sitä verrataan esimerkiksi kallonlohkareeseen. Suuri osa adjektiiveista kuuluu suhteellisiin eli relatiivisiin adjektiiveihin, koska useiden adjektiivien merkitys muodostuu ulkoisen relaation tuloksena eli suhteessa johonkin toiseen adjektiiviin (*hyvä, paha, pieni, suuri*; Hakanen 1973: 21).

Absoluuttisilla eli kategorioivilla adjektiiveilla kuvataan ominaisuuksia, joita entiteetillä joko on tai ei ole (VISK § 606). Tällaiset adjektiivit ovat sekä kvalitatiivisesti että kvantitatiivisesti tarkkarajaisia eivätkä ne siten komparoidu tai saa yleensä intensiteettimääritteitä (Hakanen 1973: 21). Karlsson (2008: 223) nimittää tällaisia adjektiiveja lajivastakohdiksi. Absoluuttiset adjektiivit ovat yleensä substantiivikantaisia johdoksia, ja ne ilmaisevat materiaalia, ajallista tai paikallista alkuperää, määrääkää tai -kestoa tai johonkin kuuluvuutta tai liittyvyyttä (esim. *metallinen, keskiaikainen, 5-vuotias, sosioekonominen*). Myös olion tilaa ilmaisevat adjektiivit, joiden ominaisuus pätee joko kokonaan tai ei ollenkaan (*kuollut, alaston, työtön*), ovat luonteeltaan absoluuttisia. (VISK § 606.)

Adjektiivit voi jakaa myös yksilöiviin adjektiiveihin, suhteutusadjektiiveihin sekä proadjektiiveihin ja taipumattomiin adjektiiveihin. Näille adjektiiviluokille on yhteistä se, etteivät ne yleensä komparoidu. Yksilöivät adjektiivit täsmentävät substantiivin tarkoitetta, yhtä yksilöä tai rajattua yksilöjoukkoa (esim. *ainoa, paras, ihanin, ensimmäinen*). Suhteutusadjektiiveilla vertaillaan entiteetin ominaisuutta suhteuttamalla se johonkin toiseen entiteettiin. Tällaiset adjektiivit ovat *inen*-loppuisia, ja niillä on edellä genetiivisijainen täydennys tai määriteosa (esim. *vuoden pituinen, viimekertainen*). Proadjektiivit ovat pronominikantaisia adjektiiveja, jotka eivät varsinaisesti kuvaa ominaisuutta ja jotka viittaavat johonkin, joka on mainittu

tekstissä tai keskustelussa tai havaittu jossakin tilanteessa (esim. *sellainen, eräänlainen, millainen, samanlainen*). Taipumattomat adjektiivit ovat nomineiksi epätyypillisiä, koska ne eivät nimensä mukaisesti taivu (*aimo, ensi, eri, kelpo, koko, pikku, viime*). Taipumattomat adjektiivit muodostavat substantiivin määritteenä substantiivin kanssa kokonaisuuden, jonka sisälle ei voi tulla muita sanoja. (VISK § 608, 609, 610.)

Yleispätevää luokittelua adjektiivien semantiikasta ei voi laatia, vaan luokittelu on tarkoituksenmukaista tehdä aina aineistosta riippuen. Esimerkiksi Hyvärinen (2010: 27) on kontakti-ilmoituksia tutkiessaan jakanut adjektiivit 11 ryhmään: elämäntavat, luonne ja ulkonäkö, luonne ja perushyveet, ulkonäkö, aktiivisuus, sivistys ym., työ, elämäntilanne, ikä, asuinpaikka tai kansallisuus, samankaltaisuus toisen kanssa ja muut adjektiivit.

Omassa tutkimuksessani olen jakanut työntekijää ja työpaikkaa ja -yhteisöä kuvaavat adjektiivit aineiston perusteella erikokoisiin ryhmiin tarkasteltavan kohteen mukaan. Esittelen luokat tarkemmin myöhemmin omissa luvuissaan.

Työntekijää kuvaavat adjektiivit olen jakanut kuuteen eri luokkaan (ks. tarkemmin luvusta 5):

1. kovat luonteenpiirteet,
2. pehmeät luonteenpiirteet,
3. hankittu ominaisuus,
4. vaikuttavuus,
5. luovuus ja
6. aktiivisuus.

Työpaikkaa ja -yhteisöä kuvaavat adjektiivit ovat saaneet seitsemän eri luokkaa (ks. tarkemmin luvusta 6):

1. houkuttelevuus,
2. paikkakunta,
3. pätevyys,
4. ikä,
5. vaikuttavuus,
6. dynaamisuus ja
7. ominaisuus.

Työtehtävää kuvaavat adjektiivit olen luokitellut neljään eri luokkaan (ks. tarkemmin luvusta 7).

1. houkuttelevuus,
2. vaativuus,
3. dynaamisuus ja
4. aika.

Kuten luokitteluistani näkyy, semanttiset ryhmät vaihtelevat paljon riippuen siitä, mitä tarkastellaan. Semanttisia ryhmiä on mahdollista muodostaa paljon enemmän, mutta ei ole tarkoituksenmukaista etsiä jokaiselle adjektiiville täydellistä semanttista luokkaa. Semanttisen ryhmän täydellistä edustajaa voi ajatella prototyyppiä, joka toteuttaa kaikki tietyn ryhmän instanssit (Karlsson 2008: 210). Esimerkiksi adjektiivi *luova* on melko helppo kategorisoida ryhmään *luovuus*, mutta kuuluuko adjektiivi *nuorekas* samaan ryhmään vai johonkin toiseen. Kyse on oman kokemukseni mukaan tulkinnasta. Perustellusti *nuorekas* voi kuvata *luovuutta* mutta ehkä myös *aktiivisuutta*. Prototyypit ovat tyypillisiä kategorian edustajia, mutta liukumon avulla myös vähemmän tyypilliset toteutumat voivat kuulua samaan kategoriaan (Karlsson 2008: 20, 210).

2.3 Adjektiivien rakenteet

Adjektiivit voi luokitella myös niiden rakenteen mukaan. Hakanen (1973) on luokitellut adjektiivit perusadjektiiveihin, adjektiivijohdoksiin ja yhdysadjektiiveihin. Hyödynnän hänen jaotteluaan myöhemmin luvussa 8, kun esittelen työpaikkailmoituksissa esiintyvien adjektiivien rakenteita.

Yhdysadjektiivit ovat joko kopulatiivisia eli rinnasteisia (esim. *sinivalkoinen*) tai determinatiivisia eli alisteisia (esim. *mämmikoura*, *lapsirakas*). Perusadjektiiveja ovat Hakasen mukaan kaikki kaksitavuiset adjektiivit, jotka loppuvat vokaaliin. Tällaisia ovat esimerkiksi *-a-*, *-e-*, *-i-* ja *-ea-*loppuiset adjektiivit. Ikola laskee *-ea-*

loppuiset adjektiivit johtimella muodostetuksi, ja Hakanen huomauttaakin, että tällaisia adjektiiveja pidetään yleensä johdoksina. (Hakanen 1973: 54; Ikola 1986: 88.)

Adjektiivijohdoksia on huomattavasti enemmän kuin perusadjektiiveja. Johtamisella eli derivaatiolla tarkoitetaan uuden sanan muodostamista liittämällä kantasanan vartaloon johdin. Näin muodostuu uusi sana, johon voidaan edelleen lisätä uusi johdin. (Hakanen 1973: 73; Ikola 1986: 78.) Johdinten monipuolisuus selittää suomen kielen rikkaan sanamuodostuksen, ja niiden avulla on mahdollista muodostaa hyvin pitkiäkin sanoja.

Adjektiivijohtimia on toistakymmentä. Hakanen (1973) jakaa johtimet puoli- tai epäproduktiivisiin johtimiin ja produktiivisiin johtimiin. Iso suomen kielioppi jakaa adjektiivijohdokset merkityksen perusteella. Laajimman ryhmän muodostavat possessiivijohdokset. Monipuolisin possessiivijohtimista on *-(i)nen*-johdin. Karitiivijohdokset sisältävät johtimen *-tOn*, ja ne ilmaisevat puutetta (esim. *tuntee-ton*). Moderatiivijohdoksia ovat adjektiivit, jotka sisältävät kantasanan merkitystä lieventävän johtimen *-hkO* (esim. *nuorehko*). (Ikola 1986: 90–91; VISK § 260, § 292, § 294.) Johtimia voi jakaa myös muulla tavoin: muun muassa Ikola (1986) on jakanut adjektiivijohtimet niin ikään merkityksen perusteella yhdeksään eri luokkaan.

Tässä tutkimuksessa olen laskenut myös verbien partisiippimuodot adjektiiveiksi, mikäli ne kuvailevat tutkimiani ryhmiä. Partisiipit eivät varsinaisesti ole adjektiiveja, sillä niitä voi käyttää sekä adjektiivimaisesti että verbimäisesti (VISK § 632). Niitä voi taivuttaa täydellisesti sekä yksikössä että monikossa mutta ei kuitenkaan persoonassa. Suomessa partisiippeja on kuusi, ja tärkeimmät ovat *-vA*-partisiippi ja *-nUt*-partisiippi. Liittotempusten osana esiintyessään *-nUt*-partisiippi toimii verbimäisesti, esimerkiksi *olen sanonut* ja *on sanottu*, mutta *-nUt*-partisiippia voi käyttää myös adjektiivien tapaan, jolloin ne taipuvat luvussa sijassa, esimerkiksi *syönyt mies*, *syöneet miehet*. (Koivisto 1987: 1; Karlsson 2009: 241).

On olemassa joukko partisiippeja, jotka ovat leksikaalistuneet adjektiiveiksi. Tällaiset partisiippimuodot katsotaan adjektiiveiksi. Mikäli partisiippiin voi liittää kieltoprefiksin *epä-* (*pätevä*, *epäpätevä*), partisiippi on adjektiivistunut. Kieltoprefiksiä

ei voi liittää partisiippiin vaan se muodostetaan *-mAtOn*-päätteellä: *laulava, laulamaton*. Leksikaalistumisesta on merkinä myös partisiipin merkityksen erikoistuminen verrattuna leksikaalistumattomaan partisiippiin. Esimerkiksi *mahtavalla* ja *vakuuttavalla* on erikoistunut merkitys 'luottamusta herättävä'. (VISK § 630.) Koiviston (1987: 5) mukaan suurin osa partisiipeista voi saada sekä verbin että adjektiivien määritteitä. Kontekstista riippuen ne tulkitaan verbaalisuutensa säilyttäneiksi tai adjektiivistuneiksi.

Adjektiivimaisesti käytetty partisiippi saa adjektiivin määritteitä ja muodostaa adjektiivilausekkeen. Tällainen partisiippi myös komparoituu ja saa astemääritteitä, kuten *erittäin* ja *melko: erittäin suosittu yhtye*. Komparoituminen on Koiviston mukaan hyvä kriteeri, kun pohditaan partisiipin adjektiivistumista (Koivisto 1987: 426). Raja partisiipin verbi- ja adjektiivikäytöllä ei kuitenkaan ole selvä. Suomessa on vähän sellaisia partisiippipohjaisia adjektiiveja, jotka tulkitaan aina adjektiiveiksi. Jos partisiippipohjainen sana esiintyy lauseessa ilman täydennyksiä tai määritteitä, ei ole helppo määritellä, kumpi käyttö on kyseessä. (Koivisto 1987: 424; VISK § 632.)

Tässä tutkimuksessa tulkitsemme kuvailevat partisiipit adjektiiveiksi, vaikka ne eivät olisi leksikaalistuneet. Tähän ratkaisuun on aiemmin päädytty myös muissa adjektiiveja käsittelevissä tutkimuksissa (ks. esim. Antikainen 2012, Hyvärinen 2010), ja ajatusta partisiipeista adjektiiveina tukee esimerkiksi Hakasen (1973) tutkimus adjektiivien vastakohtasuhteista. Hän käsittelee partisiippijohtimia osana adjektiivijohdoksia.

3 Työpaikkailmoitusten tekstilaji ja rakenne

Tekstin ja tekstilajin käsitteet ovat sidoksissa toisiinsa. Sanalla *teksti* viitataan sekä yhteen, rajattuun kokonaisuuteen, esimerkiksi kirjan tai näytelmän tekstiin, että rajaamattomaan tekstin määrään, esimerkiksi tietokoneen kiintolevyllä oleva tekstiin, jota voi olla rajaton määrä. Tekstin luokittelu on lähes pakollista, sillä yksittäisestä tekstistä puhuminen on haastavaa ilman, että sitoo sen johonkin tekstilajiin. Puhumme joka päivä mainoksista, ruokaohjeista ja uutisista sen sijaan, että sanoisimme ”luen tekstiä”. (Shore–Mäntynen 2006: 9.) Tekstilajit ilmentävät kieliyhteyksien toimintatapoja, ja omaksuessaan kielenkäyttöä ihminen oppii eri tilanteisiin kuuluvia tekstilajeja, joiden valinta riippuu esimerkiksi kuulijasta tai tekstin tarkoituksesta. Puhutaan tilanteisuudesta eli kontekstiaalisuudesta: teksti on syntynyt tietyssä tilanteessa usein palvelemaan jotakin tarkoitusta ja suunnattu tietylle lukijakunnalle. (Alho–Kauppinen 2008: 192.)

Yksittäisiä tekstejä luokitellessa on otettava huomioon, että mikään ei toistu tarkkaan ottaen samanlaisena, mutta koska eri esiintymillä on usein samankaltaisuutta, riittävän samanlaiset esiintymät voidaan luokitella samaksi lajiksi. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteikö lajin sisällä olisi vaihtelua, sillä lajien väliset rajat ovat enemmän tai vähemmän vakiintuneita ja ne muuttuvat ajan kuluessa. (Shore–Mäntynen 2006: 11.)

Tekstin kokonaisrakennetta käytetään usein yhtenä kriteerinä määriteltäessä tekstilajia. Määrittelyn taustalla on ajatus, että tekstilajit järjestäytyvät kokonaisiksi teksteiksi jotenkin niille ominaisella tavalla. Rakenne ei kuitenkaan kerro kaikkea, sillä tekstilajin sisällä voi olla toisistaan paljonkin poikkeavia rakenteita, ei kuitenkaan mitä tahansa: jos rakenne poikkeaa totutusta liikaa, tekstilaji tulkitaan helposti toiseksi tai tekstin ajatellaan olevan epäonnistunut lajinsa edustaja. (Mäntynen 2006: 42.)

Työpaikkailmoituksen ensisijainen tehtävä on saada potentiaaliset ehdokkaat kiinnostumaan avoimna olevasta tehtävästä (Markkanen 2002: 29). Niiden tulee sisältää kaikki se tieto, jota potentiaaliset hakijat tarvitsevat. Työpaikkailmoitukset kertovat

yrityksestä väistämättä myös muuta, sillä ne luovat myönteistä tai kielteistä kuvaa yrityksestä. Ilmoitus on markkinointia: Sen tulee herättää kohderyhmän mielenkiinto ja johtaa toimintaan. Tyylin ja kielen pitää tukea toimialaa ja yrityksen imagoa. Monet myös lukevat etenkin lehdistä työpaikkailmoituksia vaikka eivät ole itse etsimässä työtä. (Vaahtio 2005: 129.)

Työpaikkailmoituksessa olisi hyvä kuvata työntekijän organisatorista asemaa, kielitaitovaatimuksia ja mahdollista työhön sisältyvää matkustamista (Markkanen 2002: 28). Ilmoitusten on oltava pelkistettyjä, joten on analysoitava, mitkä työtehtävää luonnehtivat seikat on ilmoituksessa tuotava esiin. Myös työntekijään kohdistuvia vaatimuksia, kuten kielitaito tai ammatillinen kokemus, on hyvä tuoda esiin. (Markkanen 2002: 29.)

Riikka Komulaisen (2006: 33–34) mukaan tyypillisin työpaikkailmoituksen kokonaisrakenne rakentuu kuudesta rakenneosasta, joista jokaisella on oma funktionsa. Aloituksena ilmoituksissa on yleensä työnantajan esittely ja lopetuksena ovat yhteystiedot ja toimintaohjeet. Komulaisen aineisto koostuu Aamulehdessä ja Helsingin Sanomissa julkaistuista ilmoituksista, joten aineiston luonne poikkeaa omastani. TE-palvelun Avoimet työpaikat -sivustoon voi ilmoituksen jättää maksutta, mutta lehdessä ilmoittelu saattaa maksaa satoja euroja¹, joten on oletettavaa, että ilmoitukset lehdissä ovat typistetympiä kuin internetissä, sillä ilmoituksen hinta lehdissä määräytyy koon mukaan. Omassa aineistossani on vaihtelevasti sekä hyvin pitkiä ilmoituksia selkeine aloituksineen ja loppuineen että myös lyhyitä, vain yhden tai muutaman virkkeen pituisia ilmoituksia.

Tyypilliset rakenteen osat työpaikkailmoituksissa ovat työnantajan esittely, ilmoituksen tarkoitus (ammattinimike), työnkuvaus, vaatimukset, yrityksen tarjonnan esittely sekä lisätiedot ja yhteystiedot. Ilmoituksissa ensin esitellään työnantaja, esimerkiksi yritys tai yhdistys, ja tämä onkin yleensä ilmoituksen aloitus. (Komulainen 2006: 35–36.) Esittely on yleensä ilmoituksen alussa, mutta se voi myös olla

¹ Esimerkiksi 100 pmm:n kokoinen värillinen ilmoitus sunnuntain Turun Sanomissa maksaa 485 e (TS.fi/Mediamyynti).

lopussa tai jopa jakaantunut kahteen osaan, ilmoituksen alkuun ja loppuun. Komulaisen tutkimuksessa 97 prosentissa ilmoituksia esiintyy kyseinen rakenneosa. Hän arvioikin, että vakiintunut työnantajan esittely ilmoituksen alussa vahvistaa mieltä työpaikkailmoitusten mainostavasta ja yritysimagea parantavasta funktiosta. (Komulainen 2006: 36.) Työpaikkailmoituksilla on siis myös vaikuttamaan pyrkivä tehtävä.

Ilmoituksen toisessa osiossa määritellään koko tekstin varsinainen tarkoitus eli kerrotaan yrityksen hakevan uutta työntekijää. Kolmannessa, neljännessä ja viidennessä osassa kuvaillaan avoinna olevaa työtä, kerrotaan työntekijäksi valittavan vaatimukset sekä luonnehditaan työpaikan tarjoamia etuja. (Komulainen 2006: 37–38.) Tämä tutkimus keskittyy näihin työpaikkailmoituksen osiin, sillä adjektiiveja käytetään etenkin näissä osissa.

Viimeisessä osiossa yleensä kerrotaan toimintaohjeet työpaikan hakemiseksi sekä yhteystiedot. Yhteystiedot esiintyvät kaikissa Komulaisen työpaikkailmoituksissa. (Komulainen 2006: 39.) Myös omassa aineistossani kaikissa ilmoituksissa on työnantajan yhteystiedot. Mahdollisuus lisätietojen hankkimiseen hyvien rekrytointitapojen ja markkinoinnin mukaista, sillä työpaikkailmoitusten sisältö on yleensä niukka. Lisätietojen antamisella pyritään myös motivoimaan epävarmaa hakijaa jättämään hakemuksensa: tavoitteena hakijajoukon varovainen suuntaaminen niin, että lisätietojen avulla potentiaaliset hakijat lähettävät varmasti hakemuksensa. Kysymys on myös koko yrityksen markkinoinnista. (Markkanen 2002: 30–31.)

4 Aineiston luokittelun perusteet

Olen kerännyt yhteensä 240 ilmoitusta 14.10.2014 ja 18.1.2015 välisenä aikana. Ilmoitusten pituus vaihtelee muutaman virkkeen pituisista useamman kappaleen käsittäviin ilmoituksiin. 58 ilmoituksessa ei ole ollenkaan käytetty adjektiiveja tai adjektiivilausekkeita missään tutkimassani tehtävässä. 182 ilmoituksessa adjektiiveja käytetään kuvaamassa työntekijää, työpaikkaa ja työyhteisöä sekä työtehtävää.

Ilmoitukset, joissa ei ole käytetty adjektiiveja, ovat yleensä joko lyhyitä, muutaman virkkeen pituisia selostuksia työn sisällöstä (ks. esim. 1) tai ilmoituksia avoimista viroista. Ilmoitukset avoimista viroista on kirjoitettu yleensä samalla tavalla: tehtävän kuvaus on hyvin lyhyt eikä kelpoisuusvaatimuksia ilmoiteta suoraan (ks. esim. 2) vaan ne on määritelty asetuksissa, jotka työtä hakevan odotetaan joko itse etsivän tai jo valmiiksi tuntevan.

- 1 Kuivitus työ on kuivittaa makuuparsia². (3-10)
- 2 Kelpoisuusehto: Kelpoisuus määräytyy opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 1998/986 mukaan. Kelpoisuus tulee saavuttaa ennen hakuajan päättymistä. (1-13)

Olen laskenut adjektiiveiksi kaikki adjektiivit, partisiipit ja kuvailevat sanaliitot ja lausekkeet, jotka kuvaavat tarkasteltavia ammattiryhmiä. Käytän näistä jatkossa yhteistä nimitystä adjektiivit. Ensimmäistä kertaa tutkimuksessa mainittavien adjektiivien perässä olevien sulkeiden sisällä olevat numerot kertovat, kuinka monta kertaa adjektiivi esiintyy tarkasteltavassa ryhmässä. Jos adjektiivien perässä ei ole numeroa, niitä on aineistossa vain yksi. Plusmerkkiä (+) olen käyttänyt niiden adjektiivien jäljessä, jotka esiintyvät aineistossa kahdesti samantyyllisissä ilmoituksissa. Tällaisia ovat esimerkiksi puhelinmarkkinointiyritysten työpaikkailmoitukset, jotka ovat lähes samanlaisia muodoltaan mutta avoimena olevat työpaikat ovat eri paikkakunnilla. Tällaisia ilmoituksia aineistossa on jonkin verran.

Aineistossa on paljon henkilöstövuokrausfirmojen työpaikkailmoituksia, jotka ovat tutkimuksen kannalta ongelmallisia, koska niissä kuvaillaan vuokrausfirmoja,

² Esimerkit ovat alkuperäisessä kieliasussaan.

ei niinkään sitä yritystä, johon työntekijää varsinaisesti haetaan. Henkilöstönvuokraus on nimensä mukaisesti vuokrausta eikä varsinaista rekrytointia (Vaahtio 2005: 126). Olen kuitenkin laskenut myös henkilöstönvuokrausyrityksiä kuvaavat adjektiivit mukaan, koska työntekijä työllistyy yrityksen kautta ja yrityksen maineella saattaa olla vaikutusta työntekijän halukkuuteen hakeutua töihin. Vuokrausyritys on myös työntekijän varsinainen työnantaja ja maksaa tällöin työntekijälle työehtosopimuksen mukaisen palkan ja vastaa työnantajan lakisääteisistä kuluista. (Vaahtio 2005: 126.)

5 Työntekijää kuvaavat adjektiivit

Työntekijää kuvaavien adjektiivien esiintymiä on 208 kappaletta, ja eri adjektiiveja on 106 kappaletta. *Ammattitaitoinen* on yleisin ilmoituksissa käytetty työntekijää kuvaava adjektiivi. Sitä käytetään 21 ilmoituksessa, kun toiseksi yleisintä adjektiivia *reipas* käytetään 11 ilmoituksessa. Variaatio on suurta, sillä vain kerran aineistossa esiintyviä adjektiiveja on yhteensä 77 kappaletta.

Olen jakanut aineiston pohjalta adjektiivit seuraaviin semanttisiin ryhmiin:

1. kovat luonteenpiirteet,
2. pehmeät luonteenpiirteet,
3. hankittu ominaisuus,
4. vaikuttavuus,
5. luovuus ja
6. aktiivisuus.

Jatkossa puhun kovista, pehmeistä, hankituista, vaikuttavista, luovista ja aktiivisista adjektiiveista.

Koviksi luonteenpiirteiksi nimitän luonteenpiirteitä, jotka ovat hyödyksi erityisesti työelämässä: joissakin töissä on eduksi olla luonteeltaan esimerkiksi *asiakaspalveluhenkinen*, mutta ihmissuhteissa tällaisesta piirteestä tuskin on hyötyä. Pehmeät luonteenpiirteet ovat ominaisuuksia, jotka ovat yleisesti arvostettuja, tavoiteltuja ja hyödyksi ihmissuhteissa. Esimerkiksi *rehellinen* on tällainen luonteenpiirre.

Raja pehmeiden ja kovien luonteenpiirteiden välillä on häilyvä ja tulkinnallinen. Olen luokitellut esimerkiksi adjektiivin *täsmällinen* kovaksi adjektiiviksi, vaikka sen voisi ajatella olevan myös pehmeää luonteenpiirrettä kuvaava. Täsmällisyyttä vaaditaan työelämässä, mutta se on arvostettava piirre myös työelämän ulkopuolella. Koen kuitenkin, että täsmällisyydestä on ensisijaisesti hyötyä työelämässä. Tästä kertoo esimerkiksi se, että toistuva myöhästely on töiden laiminlyöntiä, joka voi johtaa työsuhteen irtisanomiseen (Niemi 2013: 31; Työsopimuslaki 7:2 §). Pehmeäksi luonteenpiirteeksi luokittelemani adjektiivin *rehellinen* voi katsoa kuuluvan myös työelämässä arvostettaviin ominaisuuksiin ja sitä se varmasti onkin. Raja pehmeän ja kovan luonteenpiirteen välillä ei jaa työelämän ja työelämän ulkopuolisia

piirteitä jyrkästi kahtia, vaan kyse on pikemminkin liukumosta, jossa toisella piirteellä on enemmän prototyypin ominaisuuksia kuin toisella. Semanttiset ryhmät eivät kuitenkaan sulje pois toisiaan.

Hankitut ominaisuudet ovat taitoja, jotka ovat kehittyneet esimerkiksi koulutuksen tai kokemuksen myötä. Esimerkiksi *kokenut* on hankittu ominaisuus. Aktiivisuus käsittää kaikki ne adjektiivit, jotka jollain tavalla liittyvät henkilön sellaisiin luonteen ominaisuuksiin, jotka näkyvät aktiivisena toimintana. Tällaisia adjektiiveja voivat olla *tehokas* tai *nopea*. Luovuuteen olen laskenut ne adjektiivit, jotka ilmaisevat henkilön kykyä ajatella luovasti ja uudella tavalla. Luovuutta kuvaavat esimerkiksi adjektiivit *innovatiivinen* ja *kekseliäs*. Vaikuttavuuden määrittelen niin, että luonteenpiirteellä on positiivista vaikutusta toisiin ihmisiin eli vaikuttavuus suuntautuu muihin. Esimerkiksi adjektiivin *kannustava* tulkitseen vaikuttavuudeksi, sillä kannustus suuntautuu toisiin ihmisiin.

5.1 Asiantuntijat

Johtajat ja erityisasiantuntijat olen luokitellut omaan luokkaansa, josta käytän tästä lähtien yhteisnimitystä asiantuntijat (ryhmä 1³). Tässä luokassa on käytetty 56:ä erilaista adjektiivia, esiintymiä on 66. Kaikista kolmesta käsittelemästani ryhmästä asiantuntijoiden luokassa adjektiivien variaatio on suurinta, sillä vain kuutta adjektiivia on käytetty useammin kuin kerran. 49 ilmoituksessa ei ole työntekijää kuvailevia adjektiiveja. Ilmoituksia on ryhmässä yhteensä 80, joten vain noin 40 prosentissa ilmoituksia on käytetty adjektiiveja tutkimassani tehtävässä. Ryhmän 1 adjektiivittomat ilmoitukset selittyvät useimmiten avoimien virkojen suhteellisen vakiintuneelta vaikuttavalla ilmoitustavalla (ks. luku 3). Vaahtion mukaan ”julkissektori ansaitsee tukituksen keinoista työpaikkailmoituksistaan”, koska työntekijän ominaisuuksia ei kuvata vaan vaatimuksena mainitaan erilaisten asetusten mukainen

³ Tekstissä puhun ryhmistä 1, 2 ja 3: ryhmä 1 on asiantuntijat, ryhmä 2 palvelutyöntekijät ja ryhmä 3 maatalous- ja teollisuustyöntekijät. Aineistosta nostetuissa esimerkeissä käytän merkintää x-xx (esim. 1-12), jossa ensimmäinen numero kertoo, mistä ryhmästä esimerkki on otettu ja yhdysmerkin jälkeinen numero ilmaisee ilmoituksen järjestyksen.

kelpoisuus. Asetukset ovat varmasti tuttuja niille, jotka virkoja hakevat, mutta Vaahtio muistuttaa, että julkisen sektorin pitää ilmaista asiansa ymmärrettävällä tavalla. (Vaahtio 2007: 35.)

Taulukko 1. Asiantuntijoita kuvaavien adjektiivien esiintymät.

Semanttiset luokat	Prosentti	Lkm
Kovat	35 %	23
Luovat	14 %	9
Hankitut	18 %	12
Pehmeät	9 %	6
Vaikuttavuus	5 %	3
Aktiivisuus	20 %	13
YHTEENSÄ	100 %	66

Ryhmässä 1 korostuvat adjektiivit, jotka kuvaavat rautaista ja tehokasta ammatti-laista, joka on analyyttinen, innovatiivinen ja aktiivinen. Kovia luonteenpiirteitä kuvaavia adjektiiveja on 35 prosenttia kaikista asiantuntijoita kuvaavista adjektiiveista (ks. taulukko 1). Adjektiivit eivät kuvaa niinkään henkilön luonnetta vaan osaamista ja roolia työelämässä. Käytetyintä adjektiivi *yrittäjähenkinen* esiintyy neljä kertaa. *Yhteistyökykyistä* ja *innovatiivista* työntekijää haetaan kutakin kolmessa ilmoituksessa. Merkillepantavaa on, että eniten kaikissa työntekijää käsittelevissä ilmoituksissa käytetty adjektiivi *ammattitaitoinen* on esiintynyt asiantuntijoiden ryhmässä vain yhden kerran.

Huomattava osa ryhmän 1 adjektiiveista on **kovia luonteenpiirteitä**. Esiintymiä on yhteensä 23 ja eri adjektiiveja on 17. *Pitkäjänteinen, sinnikäs, jämäkkä, sitkeä*, ja *työtä pelkäämätön* viittaavat henkilöön, joka ei anna heti periksi, ei hellitä vaan yrittää uudelleen ja uskaltaa toimia. *Yrittäjähenkinen* (4) ja *myyntihenkinen* ovat *-henkisen*-loppuisia adjektiiveja. Tämä malli on vanha, sillä kirjasuomeen se on tullut 1840-luvulla, mutta on murteissa esiintynyt jo aiemmin yhdyssanojen jälkiosana (Mielikäinen 2010). Kielitoimiston sanakirja (KS) selittää *myyntihenkisen* myyntityöstä pitäväksi. *Yrittäjähenkinen* viittaa ihmiseen, jolle yrittäminen on mieluisaa.

Vastuuntuntoinen ja *vastuullinen* jakavat lähes saman merkityksen: tunteen ja tiedon siitä, että on vastuussa jostakin ja jollekin. *Yhteistyökykyinen* (3) ja *aloitekykyinen* viittaavat kykyyn tehdä jotakin. *Yhteistyökykyinen* ja *vahvat vuorovaikutustaidot omaava* kuvaavat nykytyötä, jossa verkostoidutaan ja tehdään töitä erilaisten ihmisten kanssa tiimeissä. Muita kovia luonteenpiirteitä kuvaavia adjektiiveja ovat *sujuva* (2), *ennakoiva*, *analyttinen*, *järjestelmällinen* ja *tuloksellinen*.

Kovien adjektiivien suuri määrä asiantuntijoiden ryhmässä on luontevaa, koska ilmoituksissa on usein avoimia esimiesaseman paikkoja. Tällöin korostuvat erityisesti työelämässä vaadittavat taidot, vaikka myös ihmissuhdetaidot ovat tärkeitä. Turun yliopiston kauppakorkeakoululla vuonna 2013 järjestetyillä Contact & Career -messuilla kysyttiin opiskelijoilta, minkälainen on hyvä johtaja. Vastauksissa korostuivat pätevyys, visionäärisyys, yhteistyökykyisyys ja motivoivuus. Opiskelijoiden mielestä hyvä johtaja on myös sosiaalisesti lahjakas, oikeudenmukainen ja kannustava. (Turun yliopisto 2013.) Näitä samoja teemoja esiintyy myös ryhmän 1 adjektiiveissa.

Hankittuja ominaisuuksia kuvailevia adjektiiveja ryhmässä 1 on käytetty 12 erilaista ja kaikkia on käytetty kerran. Yhdysadjektiivien *ammattitaitoinen*, *kielitaitoinen* ja *asiakaspalvelutaitoinen* adjektiivijohdoksen kantana on substantiivi taito, joka merkitsee 'harjaantumisen tai oppimisen avulla saavutettua (tai luontaista) kykyä ja jonkun toiminnon hallintaa' (KS). Produktiivisella *-inen*-johdoksella muodostettujen adjektiivien yksi merkityskomponentti on possessiivinen tai runsautta osoittava eli jossain tai jollain on paljon kantasanan tarkoitetta (Hakanen 1973: 90). *-taitoinen*-loppuiset adjektiivit ovat runsautta osoittavia, sillä ne implikoivat, että henkilöllä on paljon tietynlaista taitoa, esimerkiksi kielitaitoa. Kielitaito pitää hankkia, samoin asiakaspalvelutaito ja ammattitaito. Ammattitaito ja asiakaspalvelutaito kehittyvät työssä, vaikka voikin ajatella, että toiset ovat luontaisesti asiakaspalvelutaitoisempia kuin toiset.

Yhdessä ilmoituksessa haetaan *kokeneita yksityispankkiireja* (1-47). Kokenut henkilö on tässä sellainen, joka on jo useamman vuoden ollut työelämässä. *Kokenut*

viittaa myös siihen, että tietoa ja taitoa on hankittu monesta paikasta. *Osaava, kyvykäs ja pätevä* viittaavat henkilöön, jolla on taitoa tehdä työnsä.

3 - - olet innovatiivinen ja uudenaikaisesti ajatteleva *kyvykäs* ohjaaja ja *pätevä* esimies (1-21)

Esimerkissä 3 *kyvykäs* viittaa kyvykkyyteen toimia ohjaajana ja *pätevä* taitoon toimia esimiehenä vaaditulla tavalla. Taitoja voi myös kehittää. *Taitava* saa aineistossa -mA-infinitiivin jälkimääritteekseen: *taitava organisoimaan, motivoimaan ja vaatimaan* (1-16). Näin rajataan se, missä työnhakijan toivotaan olevan taitava.

Suoraan työnhakijan ammatilliseen osaamiseen viitataan kahdessa ilmoituksessa. Yhdessä ilmoituksessa etsitään poikkeuksellisesti vielä kokematon työnhakijaa (esimerkki 6).

4 Voit olla koulutukseltasi *teknillisen tai kaupallisen taustan omaava*. (1-20)

5 Etsimme röntgenosastollemme kahta *radiologiaan erikoistuvaa* lääkärää. (1-67)

6 Hei *työurasi alussa oleva* PUHETERAPEUTTI! (1-80)

Esimerkissä 4 partisiippilausekkeella määritellään hakijoiden joukosta vain ne, joilla on tietty, työhön sopiva tausta. Yhdessä ilmoituksessa käytetään myös lauseketta *sopivan taustan omaava*, joka ei rajaa niin tiukasti työnhakijan taitoja. Esimerkissä 5 implikoidaan, ettei haettavan työntekijän tarvitse olla vielä valmis radiologiaan erikoistunut lääkäri.

Aineistossa hankittuja ominaisuuksia kuvaavien adjektiivien määrä on suuri, mutta hankitut ominaisuudet eivät välttämättä ole painavin syy työntekijää rekrytoitaessa. Vaahtion (2005: 66–67) mukaan henkilökohtaiset ominaisuudet saattavat kuitenkin olla viime kädessä tärkeämpiä kuin ammattitaito, sillä toisinaan valitaan ammatillisesti epäpätevä mutta persoonaltaan soveltuva henkilö työhön. Työnantajan näkemyksestä työntekijän voi helposti kouluttaa työhön, mutta persoonaa ei voi rakentaa.

Pehmeitä adjektiiveja ryhmässä 1 on käytetty kuusi kertaa ja kutakin adjektiivia kerran. Avoinna olevat työpaikat tarkasteltavassa ryhmässä ovat senluonteisia, että niissä on tärkeämpää pikemminkin ammattitaito ja se, millainen työnhakija työelämässä on, kuin se, millainen tämä on arkielämän ihmissuhteissa. Haettavalle työntekijälle tarjotaan usein esimiestason työtä, ja tällöin tärkeää on se, että osaa toimia työelämässä, vaikka myös ihmissuhdetaidot ovat tärkeitä johtavassa asemassa olevilla henkilöillä.

Rehellinen, välitön ja *avoin* ovat arvostettavia piirteitä ihmisessä, ja ne jakavat samanlaisen semanttisen kentän, sillä rehellisyyteen kuuluu avoimuus ja rehelliset ja avoimet ihmiset ovat myös usein välittömiä. Kielitoimiston sanakirja määrittelee *avoimen* yhdeksi merkitykseksi 'rehellisen' ja *välittömän* merkitykseksi 'avoimen' (KS). Myös *helposti lähestyttävä* viittaa avoimuuteen ja välittömyyteen.

7 Työskentely- ja johtamistavaltasi olet - - *välitön* ja *helposti lähestyttävä* - - (1-53)

Esimerkissä 7 toivotaan työnhakijalta pehmeitä tapoja johtaa. Nuorten johtajien johtamiskäytänteitä tutkittaessa on todettu, että nuoret perustavat johtamisensa niin sanottuihin pehmeisiin arvoihin: avoimuuteen, rehellisyyteen, kuuntelemiseen ja ihmisten huomioon ottamiseen (Mellas 2012: 68). Ryhmässä 1 korostuvat kuitenkin kovat luonteenpiirteet. Pehmeiden luonteenpiirteiden merkityksestä esimiesten työssä kertoo toisaalta myös se, että *välitön* ja *helposti lähestyttävä* esiintyvät ainoastaan asiantuntijoiden ryhmässä. Aineiston perusteella ne liitetäänkin juuri johtavassa asemassa olevan henkilön ominaisuuksiin.

Sekä *kiva* että *hyvä* esiintyvät aineistossa samanlaisessa asemassa, yhdessä ihmistä merkitsevän lekseemin kanssa.

8 Etsimme nyt joukkoomme lisää *hyviä* tyyppejä. (1-72)

9 Etsimme *kivaa* ihmistä kriisityöntekijäksi - - (1-27)

Kiva ja *hyvä* ovat molemmat subjektiivisia eli riippuvaisia siitä, kuka henkilöä määrittelee. Molemmissa adjektiiveissa korostuu se, että kiva tai hyvä tyyppi ei ole tar-

kemmin määritelty vaan hyvin erilaiset ihmiset voivat täyttää asetetut ehdot. Rekrytoinnista väitöskirjansa tehneen Eeva-Leena Vaahtion mukaan ”kaikki rekrytoijat hakevat hyvää tyyppiä”, vaikka hyvän tyyppin määrittelemine onkin vaikea tehtävä. Haastattelujen perusteella hyvää tyyppiä kuvaavat muun muassa adjektiivit *joustava*, *oma-aloitteinen*, *luotettava* ja *avoin*. (Vaahtio 2005: 63, 64–65.) Hyvä tyyppi-rakenne esiintyy koko aineistossa vain kaksi kertaa. Työpaikkailmoituksiin hyvän tyyppin ominaisuudet on siis pyritty avaamaan, ja *joustava*, *oma-aloitteinen*, *luotettava* ja *avoin* esiintyvät aineistossa useasti.

Aktiivisuutta merkitseviä adjektiiveja asiantuntijoiden ryhmässä on yhteensä 11 erilaista ja esiintymiä on 13. *Energinen* (2), *aktiivinen* (2), *tehokas*, *ahkera*, *aikaansaava* ja *reipas* viittaavat ihmiseen, joka hoitaa työnsä tehokkaasti ja saa paljon aikaiseksi lyhyessäkin ajassa. *Energinen* ja *aktiivinen* ovat toistensa synonyymeja, samoin *tehokas* ja *aikaansaava*. Esimerkissä 10 lekseemi *aktiivinen* määrittelee substantiivia *tehopakkaus*, joka jo itsessään implikoi haettavan työntekijän olevan tehokas ja täynnä tarmoa.

10 Etsimämme henkilö on - - *aktiivinen* tehopakkaus. (1-59)

Omatoiminen ja *oma-aloitteinen* viestivät ihmisestä, joka toimii itsenäisesti ja spontaanisti (KS). *Tavoitteellinen* ’tavoitteeseen tähtäävä, tuloshakuinen’ esiintyy aineistossa vain kerran (KS). *Uusiin haasteisiin rohkeasti tarttuva* ja *innokas* kuvaavat ennakkoluulotonta ja innostunutta ihmistä.

Vaikuttaviksi olen laskenut *innostavan*, *valmentavan* ja *kannustavan*. Vaikuttavia adjektiiveja ei ole muissa työntekijäryhmissä, mikä selittyy sillä, että asiantuntijoiden ryhmässä haetaan esimiehiä, joiden pitää vaikuttaa alaisiinsa kannustavalla ja motivoivalla tavalla. Vaikuttavat adjektiivit määrittävätkin kaikki johtajaa tai esimiestä kuvaavaa substantiivia, kuten esimerkiksi 11 nähdään:

11 Olet esimiehenä *innostava* ja *valmentava* henkilöjohtaja - - (1-55)

Luovuutta kuvaileviksi olen tulkinnut seitsemän eri adjektiivia: *innovatiivinen* (3), *visionäärinen*, *näkemyksellinen*, *luova*, *idearikas*, *nuorekas* ja *uudenlaisesti ajatte-*

leva. Esiintymiä on yhdeksän. *Visionäärinen* ja *näkemyksellinen* ovat toistensa synonyymejä, mutta *visionäärinen* on vierassana. Itkosen mukaan *visionäärinen* merkitsee 'näynomaista', mutta Kielitoimiston sanakirja esittää adjektiiville myös merkityksen 'visioita luova, näkemyksellinen' (Itkonen 1988: 215; KS).

12 olet innovatiivinen ja uudenlaisesti ajatteleva (1-21)

Esimerkin 12 lauseke *uudenlaisesti ajatteleva* viittaa tulkintani mukaan siihen, että työpaikkailmoituksessa etsitään ihmistä, jolla on kykyä uudistaa ja ehkä kyseenalaistaa vanhoja toimintatapoja. Ilmoituksessa haetaan johtajaa uudelle vastuualueelle ja kerrotaan, että työnhakijan tulee keskittyä luomaan uusia ratkaisutapoja. Ilmoituksessa korostuu siis uudistumishalu ja tarve uudistua.

Adjektiivi *nuorekas* on ongelmallinen luokittelun kannalta, sillä se voi kuvata sekä fyysisiä että henkisiä ominaisuuksia. Kielitoimiston sanakirjan mukaan *nuorekas* on 'nuorelta vaikuttava, nuoren tavoin ajatteleva t. käyttäytyvä, nuorelle ominainen'. Ilmoituskaan ei anna vihjeitä siitä, mitä nuorekkaalla tarkoitetaan:

13 Etsimämme henkilö on - - *nuorekas*, rehellinen ja aktiivinen tehopakkaus. (1-59)

Todennäköisesti työhön etsitään nuorekkaasti ajattelevaa henkilöä. Luokittelen sen luovuutta ilmaisevaksi adjektiiviksi, sillä nuoruuteen liittyy uudenlainen ajattelu, uutuus. Sen vastakohdan, adjektiivin *vanha*, yksi merkitys on 'vanhuuttaan huono, käyttökelvoton' (KS). Nuori on siis uutta, ei välttämättä parempaa, mutta ainakin tuoretta.

5.2 Palvelutyöntekijät

Palvelutyöntekijöiden ryhmässä (ryhmä 2) on käytetty 48:a erilaista adjektiivia. Yhteensä esiintymiä 87 kappaletta. Tässä luokassa samoja adjektiiveja on käytetty huomattavasti enemmän kuin asiantuntijoiden ryhmässä, sillä 17:ä adjektiivia on käytetty enemmän kuin kerran. Esiintymien lukumäärät ja prosenttiosuudet on esitetty taulukossa 2.

Taulukko 2. Palvelutyöntekijöitä kuvaavien adjektiivien esiintymät.

Semanttiset luokat	Prosentti	Lkm
Kovat	18 %	16
Luovat	0 %	0
Hankitut	20 %	17
Pehmeät	32 %	28
Vaikuttavuus	0 %	0
Aktiivisuus	29 %	25
Muut	1 %	1
YHTEENSÄ	100 %	87

Ryhmän 2 adjektiiveissa korostuvat positiivisuus ja ahkeruus. *Reipas* (9) esiintyy yhdeksässä ilmoituksessa ja toiseksi eniten käytetään adjektiivia *ammattitaitoinen* (6). Pehmeitä luonteenpiirteitä kuvaavia adjektiiveja on 32 prosenttia kaikista eri adjektiiveista, mikä kuvastaa palvelutyön luonnetta: työ on pääosin asiakasläh- töistä, jolloin myös työntekijän sosiaaliset taidot ovat arvostettuja (ks. taulukko 2). 39 ilmoituksessa ei ole yhtään työntekijää kuvaavaa adjektiivia. Ilmoitukset, joissa adjektiiveja ei ole käytetty, ovat useimmiten yksityisten ihmisten ilmoituksia hen- kilökohtaisesta avustajasta. Nämä ilmoitukset ovat lyhyitä ja sisältävät yleensä vain luettelomaisen kuvauksen työtehtävistä.

Pehmeitä adjektiiveja on ryhmässä 2 käytetty 14:ä erilaista ja esiintymiä on 28. Iloiseen luonteeseen viittaavia adjektiiveja on kolme: *positiivinen* (5), *iloinen* (2) ja *elämänmyönteinen*. *Puhelias* 'mielellään, usein, monisanaisesti puhuva' (KS) on erityinen toivomus työnhakijalta, mutta työssä asiakasneuvottelijana on toisaalta hyötyä tästä ominaisuudesta:

14 - - etsimme *puheliasta* ja *reipasta* persoonaa, jolla sormi ei mene suu- hun vaativissakaan tilanteissa. (2-63)

Sosiaalinen+ (3) ja *avoin*+ (3) esiintyvät kahdessa lähes samanlaisessa ilmoituk- sessa. Vaatimukset *joustavasta* (3), *nöyrästä* ja *taipuisasta* työntekijästä kuvasta- vat, että töihin halutaan tottelevainen ja kuuliainen alainen. *Luotettava* (2) ja *rehel-*

linen (2) ovat myös haluttuja ominaisuuksia. *Hyvää ja tunnollista* työntekijää haetaan kumpaakin yhdessä ilmoituksessa. *Huumorintajuista* (2) työntekijää kaivataan henkilökohtaiseksi avustajaksi mutta yllättäen myös vaatekaupan myyjäksi:

15 - - emmekä anna periksi, ennen kuin löydämme henkilön, joka - - on *huumorintajuinen* ja *nöyrä* (2-3)

Esimerkissä 15 huumorintajuisuus ja nöyryys on rinnastettu toisiinsa. Rinnastus on yllättävä, mutta kuvastaa asiakaspalvelun piirteitä, sillä olennainen osa palvelukokemuksesta muodostuu vuorovaikutuksesta: Esimerkiksi persoonaton asiakaspalvelija saattaa tehdä palvelukokemuksesta negatiivisen. Asiakaspalvelijan sosiaalisilla kyvyillä ja pukeutumisella on vaikutusta asiakkaan palvelukokemukseen, ja asiakaspalvelijoiden toimintaa pyritäänkin usein ohjaamaan luomalla heille rooleja. (Mustonen 2012: 61, 132.) Esimerkissä 15 huumorintajuisuus ja nöyryys yhdistyvät ehkä jonkinlaiseen rooliin, joka työntekijälle työnantajan puolelta luodaan: asiakaspalvelijan on oltava hauska mutta ymmärrettävä myös asemansa ja oltava nöyrä.

Pehmeiden adjektiivien suuri määrä ryhmässä 2 selittyy todennäköisesti sillä, että palvelualan työt ovat enemmän tai vähemmän asiakaspalvelua, eikä asiakaspalvelua nähdä opittavana taitona vaan ominaisuutena, joka on jo valmiina henkilössä. Hyvä asiakaspalvelija on ystävällinen, oma-aloitteinen ja innostunut työstään, ja hyvän asiakaspalvelun edellytyksenä pidetään henkilökunnan luonteenpiirteitä ja synnynnäisiä ominaisuuksia. (Nurminen 2001: 46.) On siis oletuksenmukaista, että myös työntekijää haetaan työntekijän luonnetta kuvaavilla adjektiiveilla.

Hankittuja ominaisuuksia kuvaavien adjektiivien esiintymiä on 17, ja eri adjektiiveja on 11 kappaletta. Adjektiivit viittaavat pääosin työssä hankittuun osaamiseen. *Ammattitaitoinen* esiintyy ryhmässä 2 kaiken kaikkiaan kuusi kertaa. Sen kanssa samanlaista merkitystä jakavat adjektiivit *osaava* (2), *kykenevä* ja *ammattinsa osaava*. Aikaisempaan kokemukseen viitataan adjektiiveilla *kokenut*, *kokemusta omaava*, *kannuksensa hankkinut* ja *esimieskokemusta omaava*. Lausekkeella *erikoiskahvien teon taitava* viitataan tiettyyn osaamiseen. Hankittua osaamista kuvataan melko verbimäisilläkin partisiippimuodoilla. Adjektiivien rakenteita tarkastellaan tarkemmin luvussa 8.

Kielitaitoon viittaavia adjektiiveja on kaksi kappaletta: *suomen kielen taitoinen* ja *venäjän kielen taitoinen*.

16 - - haen hyvän *suomen kielen taitoista* - - henkilökohtaista avustajaa (2-19)

17 Etsimme asiakasyrityksellemme - - *venäjän kielen taitoista* myyjää (2-72)

Esimerkissä 16 korostetaan, että henkilökohtaiseksi avustajaksi halutaan nimenomaan ihmistä, jolla on hyvä suomen kielen taito. Vaatimus on ymmärrettävä, koska henkilökohtaisen avustajan työ sisältää paljon vuorovaikutusta avustettavan kanssa. Esimerkin 17 vaatimus venäjän kielen taidosta implikoi, että yrityksessä asioi paljon venäjänkielisiä asiakkaita, jolloin kielitaito on merkittävä kriteeri työntekijää valitessa.

Aktiivisuutta kuvaavia adjektiiveja on käytetty yhdeksää erilaista ja esiintymiä on 25. Palvelutyöntekijöiden ryhmässä aktiiviset adjektiivit ovat suosituimpia kuin muissa ryhmissä. Tämä kuvaa palvelutyöntekijöiden työnkuvaa: työntekijän odotetaan olevan *oma-aloitteinen* (4), *ahkera* (4), *aktiivinen* (3), *energinen* ja *aikaansaava*. Adjektiivina *reipas* (9) on käytetty palvelutyöntekijöiden ryhmässä yhdeksän kertaa, mikä tekee siitä ryhmän käytetyimmän adjektiivin. *Reipas* viittaa toimeliaaseen ja ripeään työntekijään (KS).

Oma-aloitteinen 'aloitekykyinen; spontaani' (KS) esiintyy työntekijää kuvaavien adjektiivien joukossa kaiken kaikkiaan 8 kertaa ja on neljänneksi eniten käytetty kaikkien työntekijöitä kuvaavien adjektiivien joukossa. Työntekijäksi siis halutaan itsenäisesti ajatteleva tekijä, joka ei passivoidu vaan keksii aktiivisesti uutta tekemistä. Muita aktiivisuutta kuvaavia adjektiiveja ovat *nopea oppimaan uusia asioita*, *innokas* ja *motivoitunut*.

Koviksi luonteenpiirteiksi luokittelimieni adjektiivien esiintymiä on 16 ja eri adjektiiveja on 13 kappaletta. *Henkinen*-loppuiset adjektiivit ovat palvelutyöntekijöidenkin ryhmässä suosittuja. Tässä ryhmässä ne viittaavat asiakaspalveluun, mikä on oletettavaa: *palveluhenkinen* (2), *myyntihenkinen* (2) ja *asiakaspalveluhenkinen* (2).

18 - - emmekä anna periksi, ennen kuin löydämme henkilön, joka - - on *kilpailunhaluinen ja voitontahtoinen* (2-3)

Voittamiseen ja kilpailuun viittaavia adjektiiveja koko aineistossa on vain kaksi kappaletta, ja niitä molempia on käytetty ilmoituksessa, jossa haetaan miestenvaateketjulle työntekijää (esimerkki 18). Lekseemien *kilpailunhaluinen* ja *voitontahtoinen* käyttö antaa viitteitä työstä, sillä niiden perusteella työntekoon tulee suhtautua kuin kilpailuun, jossa tarkoitus on voittaa ja tehdä tulosta. Myös *myyntihenkinen* viittaa tuloshakuisuuteen, ja sitä on käytetty kuvattaessa asiakasneuvottelijan toivottuja ominaisuuksia. *Myyntihenkinen* ei kuitenkaan luo niin aggressiivisia mielikuvia kuin esimerkin 18 adjektiivit.

Koviksi luonteenpiirteiksi olen myös luokitellut adjektiivit *yhteistyötaitoinen, organisointikykyinen, täsmällinen, vastuunottokykyinen, myyntityöstä kiinnostunut, itsenäiseen työhön pystyvä ja itsenäiseen työhön kykenevä*. Adjektiivimaisesti käytetyt partisiippilausekkeet *itsenäiseen työhön pystyvä ja itsenäiseen työhön kykenevä* viittaavat työntekijään, joka uskaltaa toimia yksin. *Pystyvä* ja *kykenevä* ovat toistensa synonyymeja. Partisiippilauseke *hyvillä vuorovaikutustaidoilla varustettu* jakaa samanlaisia merkityksiä kuin pehmeisiin adjektiiveihin aiemmin luokittelemani adjektiivi *puheliias*: se viittaa verbaalisiin kykyihin. Tulkintani mukaan ne eroavat kuitenkin niin, että *puheliias* kuuluu selkeästi pehmeisiin adjektiiveihin ja *hyvillä vuorovaikutustaidoilla varustettu* koviin adjektiiveihin. Puheliasuus on luonteelle ominaista. Vuorovaikutus on vastavuoroista (KS), ja se sisältää sekä verbaalista että nonverbaalista viestintää. Se on hyödyksi etenkin työelämässä.

Ryhmässä 2 ei ole ollenkaan **vaikuttaviksi** tai **luoviksi** luokiteltavia adjektiiveja. Vaikuttavien adjektiivien puuttuminen selittyy mahdollisesti sillä, että ryhmän 2 työpaikkailmoituksista ei mikään koske esimiestason työpaikkaa. Luovien adjektiivien puuttumisen voi selittää ainakin sillä, ettei työssä oleteta tarvittavan erityistä luovuutta vaan työ on pikemminkin ylhäältä tulevien käskyjen noudattamista sekä asiakkaiden kanssa työskentelemistä, jolloin muut taidot korostuvat.

Luokittelemattomiksi adjektiiveiksi olen laskenut lausekkeen *18 vuotta täyttänyt*. Se on ainoa työntekijän ikää kuvaava adjektiivi koko aineistossa, ja jätän sen luokittelematta, koska se ei merkityksensä vuoksi sovi mihinkään semanttiseen luokkaan.

5.3 Maatalous- ja teollisuustyöntekijät

Maatalous- ja teollisuustyöntekijöiden ryhmässä (ryhmä 3) on käytetty vähiten adjektiiveja. Eri adjektiiveja on aineistossa 32 kappaletta, ja esiintymiä on 55 kappaletta. Yli puolessa eli 42 ilmoituksessa ei ole lainkaan työntekijää kuvaavia adjektiiveja: nämä ilmoitukset ovat yleensä hyvin lyhyitä, ja niissä on mainittu vain se, mitä työ on. Yhdessä ilmoituksessa ei ole ollenkaan vapaamuotoista tekstiä (3-5). Työnkuva tulee esille ainoastaan ilmoituksen otsikossa.

Taulukko 3. Maatalous- ja teollisuustyöntekijöitä kuvaavien adjektiivien esiintymät.

Semanttiset luokat	Prosentti	Lkm
Kovat	20 %	11
Luovat	2 %	1
Hankitut	51 %	28
Pehmeät	15 %	8
Vaikuttavuus	0 %	0
Aktiivisuus	13 %	7
YHTEENSÄ	100 %	55

Käytetyimmän ja toiseksi käytetyimmän adjektiivin ero ryhmässä 3 on suuri, sillä käytetyin adjektiivi, *ammattitaitoinen*, esiintyy aineistossa 14 kertaa kun toiseksi käytetyintä adjektiivia *ahkeraa* on käytetty vain neljä kertaa. Hankitut ominaisuudet korostuvat tässä ryhmässä, sillä niitä on 51 prosenttia kaikista adjektiivien esiintymistä (ks. taulukko 3).

Hankittuja ominaisuuksia kuvaavia adjektiiveja ryhmässä 3 on 13 kappaletta, mutta esiintymiä on 28. Maatalous- ja teollisuustyöntekijöiden ryhmässä korostuvat

taidot, sillä *-taitoinen*-loppuisia adjektiiveja on neljä, ja *ammattitaitoinen* esiintyy ryhmässä 3 peräti 14 kertaa.

- 19 *Lypsytaitoisen* karjanhoitajan viikonlopputyö - - (3-9)
- 20 Arvostamme *autonhuoltotaitoista* monimerkki osajaa (3-26)
- 21 Haemme kahta osaavaa *Mercedes-Benz-kokemuksen omaavaa* tekijää - - (3-21)
- 22 Etsitään töihin *monitaitoista* - - henkilöä. Työhön kuuluu ensisijaisesti konetyöt - - sekä ratsastustuntien pitäminen. Myös muut monipuoliset maatilan hoitoon ja ratsastuskoulun pitoon liittyvät työt. (3-46)

Esimerkissä 19 *lypsytaitoinen* on spesifi kuvaus haettavan työntekijän taidoista. Samanlainen spesifi adjektiivi on esimerkin 20 *autonhuoltotaitoinen*. Esimerkissä 21 kokemus autojen kanssa työskentelystä rajataan yhteen merkkiin *omaava*-rakenteella. *Omata*-verbi, jonka partisiippimuoto *omaava* on, ilmaisee erityisesti työpaikkailmoituksissa, millaisia ominaisuuksia työnhakijalla halutaan olevan. Verbi merkitsee 'johonkin kuuluu jonkinlainen ominaisuus'. (Kankaanpää 1999; KS.) Lausekkeella siis etsitään henkilöä, jolla on kokemusta juuri Mercedes-Benz -merkisestä autosta. *Omaava*-rakenteeseen palataan tarkemmin luvussa 8.4.

Edellä mainitut adjektiivit sulkevat heti pois työntekijät, joilla mainittuja taitoja ei ole. *Monitaitoinen* esimerkissä 22 sen sijaan ei rajaa työntekijältä vaadittavia taitoja mihinkään erityiseen vaan antaa työntekijälle mahdollisuuden osata monia erilaisia taitoja. Adjektiivin sisältyy kuitenkin myös vaatimus. Työnhakijan pitää osata – tai ainakin oppia – monia erilaisia taitoja, sillä työnkuvauskin on monipuolinen.

Lausekkeet *puutarhurin koulutuksen saanut* ja *ammattitutkinnon suorittanut* viittaavat koulutukseen. *Vankan ammattitaidon omaava, pätevä, osaava* (2) ja *taitava* viittaavat alaansa hallitsevaan ja etevään työntekijään (KS). *Kokenutta* työntekijää haetaan kolmessa ilmoituksessa.

Ryhmän 3 työpaikkailmoituksissa **pehmeät** adjektiivit saavat kahdeksan esiintymää. Leksemejä aineistossa on kuusi erilaista: *iloinen* (2), *luotettava* (2), *joustava*,

avoin, reipas ja tunnollinen. Kovia luonteenpiirteitä kuvaavia adjektiiveja on käytetty kahdeksaa erilaista, niitä kaikkia kerran. Työnhakijan halutaan olevan *säänkestävä, työtä pelkäämätön, oppimishaluinen, vastuullinen, tarkka ja itsenäiseen työhön kykenevä. Palvelualtis ja palveluhenkinen* viittaavat avuliaaseen työntekijään, joka tekee mielellään työtä esimerkiksi asiakaspalvelijana.

Aktiivisuuteen viittaavia adjektiiveja ryhmässä 3 on neljä kappaletta, esiintymiä on seitsemän. Sanaliitot *kaikenlaisiin töihin tarttuva* ja *työhön tarttuva* jakavat saman merkityksen uskaltavasta ja tekevästä työntekijästä. *Ahkeraa* työntekijää etsitään kolmessa työpaikkailmoituksessa, *nopeaa* yhdessä ilmoituksessa.

Näppärän olen laskenut **luovuutta** ilmaiseksi adjektiiviksi. Kielitoimiston sanakirja määrittelee sen merkitykseksi 'kekseliään, neuvokkaan ja käsistään taitavan' (KS). Esimerkissä 23 lekseemillä *näppärä* viitataan ennemmin kädentaitoon kuin kekseliäisyyteen.

23 Hei sinä *näppärä* putkimies! (3-64)

5.4 Kokoavaa tarkastelua

Asiantuntijoiden, palvelutyöntekijöiden ja maatalous- ja teollisuustyöntekijöiden työpaikkailmoitusten adjektiivit eroavat selkeästi toisistaan sekä määrällisesti että semanttisesti. Adjektiivien esiintymiä on 208. Monipuolisimmin eri adjektiiveja käytetään asiantuntijoiden ryhmässä, sillä eri adjektiiveja esiintyy 56 kappaletta. Eniten adjektiivien esiintymiä on kuitenkin palvelutyöntekijöiden ryhmässä: työntekijää kuvaavia adjektiiveja on tässä ryhmässä käytetty 87 kertaa. Vähiten adjektiiveja on maatalous- ja teollisuustyöntekijöiden ryhmässä: adjektiiveja on kaiken kaikkiaan käytetty 55 kertaa, mutta eri adjektiiveja aineistossa on vain 32 kappaletta.

Ilmoituksia, joissa työntekijää kuvaavia adjektiiveja ei ole ollenkaan, on asiantuntijoiden ryhmässä 49 kappaletta, kun maatalous- ja teollisuustyöntekijöiden ryh-

mässä tällaisia ilmoituksia on 42 kappaletta. Siis vain noin puolet kaikista ilmoituk-
sista sisältää työntekijää kuvailevia adjektiiveja. Ryhmän 1 adjektiivittomat ilmoi-
tukset selittyvät useimmiten avoimien virkojen suhteellisen vakiintuneelta vaikut-
tavalla ilmoitustavalla (ks. luku 3).

Taulukko 4. Työntekijöitä kuvaavien adjektiivien esiintymät.

Semanttiset luokat	Asiantuntijat	Palvelutyöntekijät	Maatalous- ja teollisuustyöntekijät
Kovat	23	16	11
Luovat	9	0	1
Hankitut	12	17	28
Pehmeät	6	28	8
Vaikuttavuus	3	0	0
Aktiivisuus	13	25	7
Muut	0	1	0
YHTEENSÄ	66	87	55

Taulukkoon 4 on merkitty kaikkien tutkimieni ryhmien adjektiivien esiintymät luokittain. Taulukosta näkee, että esiintymittäin tietyt semanttiset luokat korostuvat eri ryhmissä. Tämä tukee oletustani siitä, että adjektiivit kuvastavat eri ammattialojen eroja. Asiantuntijoiden ryhmässä kovat adjektiivit saavat 23 esiintymää. Seuraavaksi eniten esiintymiä saavat aktiivisuutta kuvaavat adjektiivit, 13 esiintymää. Palvelutyöntekijöiden ryhmässä suurin osa adjektiiveista on pehmeitä, esiintymiä on 28. Aktiivisilla adjektiiveilla on toiseksi eniten esiintymiä: tähän luokkaan kuuluvia adjektiiveja esiintyy aineistossa 25 kertaa. Hankitut ominaisuudet korostuvat maatalous- ja teollisuustyöntekijöiden ryhmässä, esiintymiä on 28.

Selkeät erot eri ryhmien välillä ovat selitettävissä töiden luonteella. Asiantuntijalta vaaditaan kovia taitoja, kun ihmisten parissa työskenteleviltä palvelutyöntekijöitä puolestaan hyödyttävät pehmeät ominaisuudet. Ammattitaito ja erilaiset taidot, hankitut ominaisuudet, ovat tärkeitä, kun puhutaan töistä, joita maatalous- ja teollisuustyöntekijät tekevät päivittäin. *Ammattitaitoinen* esiintyykin ryhmässä 14 kertaa.

Ryhmien väliset erot ovat selkeitä, ja adjektiivien semanttiset kentät vastaavat ja vahvistavat mielikuvia erityyppisten töiden luonteesta. Yllättävä tulos oli se, miten vähän loppujen lopuksi työntekijää kuvaavia adjektiiveja ilmoituksissa käytetään. Ilmoituksia, joissa adjektiivit eivät esiinny tutkimassani tehtävässä, on 55 prosenttia koko aineistosta. Työntekijän ominaisuuksia ja taitoja eritellään kuitenkin myös niissä ilmoituksissa, joissa varsinaisia työntekijää kuvaavia adjektiiveja ei käytetä. Tällöin työntekijän ominaisuudet esitetään substantiiveina, joita adjektiivit mahdollisesti määrittävät (*huolellisuus, oma-aloitteisuus, kuvienlukutaito; vahva ammattitaito*).

6 Työpaikkaa ja työyhteisöä kuvaavat adjektiivit

Tässä luvussa tarkastelen työpaikkaa ja työyhteisöä kuvaavia adjektiiveja. Organisaation vetovoima on tärkeää henkilöstön hankinnan ja saatavuuden kannalta, sillä houkuttelevat yritykset vetävät puoleensa yleisen määritelmän mukaisia lahjakkuuksia. Tuntemattomaan yritykseen hakeutuu erityyppisiä ihmisiä ja lahjakkuuden määritelmä on erilainen. (Markkanen 2002: 110). Työpaikkaa ja työyhteisöä kuvaaviksi adjektiiveiksi lasken kaikki ne adjektiivit, jotka kuvaavat työpaikkaa, työilmapiiriä ja työyhteisöä. Olen jakanut alaluvut niin, että jokaisen tutkimani ryhmän kohdalla tarkastelen ensin työpaikkaa kuvaavia adjektiiveja ja sen jälkeen työyhteisöä kuvaavia. Jaottelu työyhteisöön ja työpaikkaan on välillä hankalaa, mutta olen tehnyt jaottelun seuraavasti: työpaikaksi lasken työpaikan, työilmapiirin ja organisaation, työyhteisöä ovat työyhteisö, joukko⁴, tiimi ja työkaverit.

Eri adjektiiveja on 144 kappaletta ja esiintymiä 283. Työntekijää kuvaavia adjektiiveja on 106 kappaletta ja esiintymiä 208. Työpaikkailmoituksissa siis kuvataan enemmän työpaikkaa ja -yhteisöä kuin haettavaa työntekijää. Komulaisen (2006: 36) tutkimuksessa 97 prosentissa työpaikkailmoituksista oli mukana myös työnantajan esittely. Yrityskuvauksella luodaan imagoa mutta myös houkutellaan työntekijää. Ilmoituksia, joissa adjektiiveja ei ole ollenkaan, on 115. Noin 53 prosentissa työpaikkailmoituksia kuvaillaan siis työpaikkaa ja työyhteisöä adjektiivien avulla. Myös niissä ilmoituksissa, joissa ei käytetä adjektiiveja yrityksen kuvailuun, on yleensä myös työnantajan esittely. Esittelyssä kuvataan esimerkiksi yrityksen toimialaa

⁴ Työpaikkailmoituksissa käytetty termi.

Olen jaotellut adjektiivit seuraaviin luokkiin:

1. houkuttelevuus,
2. paikkakunta,
3. pätevyys,
4. ikä,
5. vaikuttavuus,
6. dynaamisuus ja
7. ominaisuus.

Houkuttelevuuteen lasken kuuluvaksi adjektiivit, jotka korostavat työpaikan tai työyhteisön erinomaisuutta, kuten adjektiivit *viihtyisä* ja *rento*. Paikkaan liittyvät adjektiivit kuvaavat yrityksen sijaintia tai kansallisuutta. Tällaisia adjektiiveja ovat esimerkiksi *kotimainen* tai *turkulainen*. Adjektiivit, jotka kuvaavat esimerkiksi yrityksen menestystä ja luotettavuutta, luokittelen pätevyyttä kuvaaviksi. Tällaisia ovat esimerkiksi adjektiivit *menestyvä* ja *vankka*. Ominaisuus-luokkaan tulkitseen kuuluvaksi hyvin erityyppisiä adjektiiveja, jotka jollain tapaa kuvaavat yrityksen tai työyhteisön ominaisuutta tai luonnetta: esimerkiksi *iso* ja *joustava*. Aineistossa on myös ikää kuvaavia adjektiiveja, kuten *nuori*. Dynaamisuutta ilmaisevat adjektiivit kuvaavat aktiivisuutta, kehittymistä ja muutosta. Tällaisia ovat esimerkiksi adjektiivit *kehittyvä* ja *kasvava*. Vaikuttavuutta kuvaavat adjektiivit ovat niitä, joiden vaikutus suuntautuu muihin, esimerkiksi *kannustava*.

Olen jakanut alaluvut niin, että käsittelen ensin työpaikkaa kuvaavia adjektiiveja ja sen jälkeen työyhteisöä kuvaavia adjektiiveja.

6.1 Asiantuntijat

Työpaikkaa kuvailevia adjektiivien esiintymiä on 88 kappaletta ja työyhteisöä kuvaavien adjektiivien esiintymiä on 35 kappaletta. 35 ilmoituksessa ei ole käytetty adjektiiveja kummassakaan tutkimassani tehtävässä. Tässä ryhmässä työyhteisöä kuvataan huomattavasti enemmän kuin muissa tutkimissani ryhmissä. Tulkitsen sen johtuvan ryhmien välisistä eroista: Asiantuntijoiden ryhmään kuuluvissa töissä on

mahdollisesti enemmän tiimityöskentelyä kuin kahden muun ryhmän aloilla. Toimivat tiimit edellyttävät toimivia ihmissuhteita tiimin sisällä, ja siksi myös koetaan tärkeäksi kuvata jo työpaikkailmoituksissa sitä, millainen työyhteisö on.

Työpaikkaa kuvaavat adjektiivit

Taulukkoon 5 on merkitty työpaikkaa kuvailevien adjektiivien esiintymät luokiteltain. Eniten kuvaillaan työpaikan pätevyyttä, esiintymiä on 25. Ominaisuutta kuvaillaan 24 adjektiivilla. Yhteensä työpaikkaa kuvailevien adjektiivien esiintymiä on 88 kappaletta.

Taulukko 5. Työpaikkaa kuvailevien adjektiivien esiintymät. Asiantuntijat.

Semanttiset luokat, asiantuntijat, työpaikka	Prosentti	Lkm
Houkuttelevuus	8 %	7
Ominaisuus	27 %	24
Pätevyys	28 %	25
Vaikuttavuus	2 %	2
Dynaamisuus	11 %	10
Ikä	14 %	12
Paikka	9 %	8
YHTEENSÄ	100 %	88

Työpaikan **ominaisuutta** kuvaillaan asiantuntijoiden ryhmässä eniten: adjektiiveja on 16 kappaletta ja esiintymiä on 24. Työpaikka on useimmiten *savuton+* (6) tai *innovatiivinen* (3). Alaan liittyviä adjektiiveja on kolme: *elektroniikkateollisuuden alihankintaan erikoistunut*, *suun- ja hammasterveydenhuollon palveluja tuottava* ja *logistiikkapalveluita tarjoava*.

Käytetyimmän adjektiivin *savuton+* arkinen synonyymi Kielitoimiston sanakirjan mukaan on *tupakoimaton*. Adjektiivilla annetaan ymmärtää, että työntekijöiden oletetaan olevan savuttomia kuten työpaikkakin.

Kahdessa ilmoituksessa yritystä kuvaillaan *moderniksi* (2) 'uuden- nykyaikainen, ajanmukainen' (Itkonen 1988: 141), ja yhdessä ilmoituksessa yrityksen sanotaan olevan sen vastakohta *perinteikäs*. Perinteikkyys ei kuitenkaan ilmoituksen mukaan tarkoita sitä, että yritys ei pysy mukana kehityksessä:

24 Tarjoamme vakituisen kriisityöntekijän tehtävän *perinteikkäässä*, mutta kehittyvässä sosiaalialan yhdistyksessä. (1-27)

Henkilökunnastaan välittävään yritykseen viittaavat lausekkeet *henkilöstöstään huolenpitävä* ja *työntekijöistään huolehtiva*. Adjektiivit *puolueeton* ja *voittoa tavoittelematon* esiintyvät samassa ilmoituksessa kuvaten yleishyödyllistä organisaatiota. Muita ilmoituksissa käytettyjä ominaisuutta kuvailevia adjektiiveja ovat *iso*, *ennakkoluuloton*, *vireä*, *yleishyödyllinen* ja *hyvinvointia luova*.

Pätevyyttä kuvailevia adjektiiveja on 16 ja esiintymiä 25. Yritystä kuvaillaan *menestyväksi* (5) ja *johtavaksi*+ (4). Hirsimäen tutkimuksessa yrityskuvan luomisesta työpaikkailmoituksessa joka neljännessä ilmoituksessa yritys korosti ylivoimaisuutta alallaan (Hirsimäki 1993: 108). Sama teema näkyy yhä kaksikymmentä vuotta myöhemmin. Työpaikkailmoituksia silmäilevät varmasti monet muutkin kuin aktiivisesti työtä hakevat, ja ilmoitus on keino luoda mielikuvaa yrityksestä (ks. esim. Juujärvi 1998, Hirsimäki 1993, Koivusalo–Kuoppamäki 1985). Menestystä alalla kuvaavat myös yrityksen kokoa kuvailevat adjektiivit *maan suurin*+ (2), *kolmanneksi suurin* ja *Suomen suurimpiin kuuluva*, tunnustusta kuvaavat adjektiivit *palkittu* ja *alansa tunnustettu* sekä menestyksekkyyteen viittaava adjektiivi *tuloksellinen* 'menestysekäs, tulosta tuottava' (KS).

Neljä yritystä kertoo olevansa *johtava* 'huomattavin, tärkein, hallitseva'. Samaa merkitystä jakaa lekseemi *merkittävä* 'huomattava, etevä'. (KS.)

25 - - Pohjois-Euroopan *johtava* talous- ja palkkahallinnon palvelujen tarjoaja. (1-60)

Esimerkissä 25 yritys kertoo olevansa alansa johtava yritys Pohjois-Euroopan alueella. Yritys viestii ylivoimaisuuttaan. Johtajuuden korostaminen ei ole tavatonta, sillä Hirsimäen tutkimuksessa joka neljäs yritys kertoi olevansa johtavia yrityksiä.

Hänen arvionsa mukaan johtajuus voidaan tulkita menestyksenä, joka luo lisää työpaikkoja. (Hirsimäki 1993: 108.) Adjektiivilla voidaan tulkintani mukaan lisätä myös yrityksen uskottavuutta niissä tapauksissa, joissa työpaikkailmoitteleva yritys on valtaosalle työnhakijoista tuntematon.

Yrityksen aseman vankkuutta kuvaillaan adjektiiveilla *vakavarainen (2)*, *vakaa*, *luotettava*, *hyvät tulevaisuuden näkymät omaava* ja *taloudellisesti menestyvä*.

26 Tarjoamme sinulle - - tilaisuuden menestyksen rakentamiseen *hyvät tulevaisuuden näkymät omaavassa* yrityksessä. (1-55)

Adjektiivien käyttö viestii yritysten tarpeesta tuoda esille pysyvyyttään, jotta työnhakija muuttuvassa työelämässä uskaltaa hakea töihin yritykseen, jossa on töitä varmasti tarjolla tulevaisuudessakin. Esimerkissä 26 viitataan suoraan tulevaisuuteen: menestys ei synny heti vaan sitä pitää rakentaa ja yritys tarjoaa jatkuvuutta menestyksen luomiseen.

Ilmoituksissa käytetään myös adjektiiveja *hyvä* ja *entistäkin turvallisempi*.

27 Haluamme tarjota *entistäkin turvallisemman* työpaikan. (1-49)

Esimerkin 27 ilmoitus on koko aineistossa ainoa ilmoitus, jossa implikoidaan jotakin työpaikan turvallisuudesta. Tämän seikan esille nostaminen herättää kysymyksiä työpaikan luonteesta. Onko työpaikka ollut aiemmin vähemmän turvallinen, jos se nyt on *entistäkin turvallisempi*?

Ikää kuvailevia lekseemejä aineistossa on yhdeksän kappaletta ja esiintymiä on 12. Kolmessa ilmoituksessa mainitaan yrityksen olevan *uusi (3)*, ja yhdessä ilmoituksessa viitataan suoraan yrityksen ikään lekseemillä *131-vuotias*. Ikää kuvailevat adjektiivimaisesti käytetyt partisiippilausekkeet kuvaavat, kuinka pitkään yritys on alalla toiminut tai milloin yritys on perustettu: *vuonna 1979 perustettu (2)*, *vuonna 1999 perustettu*, *vuodesta 1978 toiminut*, *vuonna 1886 perustettu*, *alalla pitkään toiminut*, *yli 11 vuotta toiminut* ja *vuonna 1952 perustettu*. Ikää ilmaisevia adjektiiveja on käytetty kolmanneksi eniten. Ikä halutaan ilmoituksissa nostaa esiin, koska se tuonee arvostusta ja kertoo myös jatkuvuudesta.

Paikkaa kuvailevia adjektiiveja on käytetty seitsemää erilaista ja esiintymiä on kahdeksan. Yritystä kuvaillaan *suomalaiseksi* (2) mutta myös *kansainväliseksi*. Yritykset ovat myös *valtakunnallisia*, *valtakunnallisesti toimivia* ja *maailmanlaajuisia*. Yhdessä ilmoituksessa partisiippilausekkeella viitataan suoraan alueeseen, jossa yritys toimii: *Lounais-Suomessa toimiva*.

Työpaikan **houkuttelevuutta** ilmaisevia adjektiiveja on neljä erilaista ja esiintymiä seitsemän. Neljässä ilmoituksessa työpaikkaa kuvaillaan *viihtyisäksi* (4).

28 Lisäksi saat *viihtyisän* työpaikan sekä innostavat ja mukavat kollegat ympärillesi. (1-51)

Asiantuntijoiden ryhmässä adjektiivia *viihtyisä* käytetään eniten kuvaamassa sekä työpaikan että työyhteisön houkuttelevuutta. Esiintymiä molemmissa ryhmissä on yhteensä seitsemän. Kielitoimiston sanakirjan mukaan *viihtyisä* merkitsee 'miellyttävää, kodikasta, rattoisaa' (KS). Työpaikan on siis ilmoitusten mukaan hyvä olla kuin kotona olisi, ja sillä että työntekijä viihtyy työpaikallaan, on tärkeä merkitys. Esimerkissä 28 työnhakijalle tarjotaan itse työn lisäksi vielä työpaikka, jossa viihtyykin. Viihtyisyys tulee ikään kuin kaupan päälle. Työpaikkaa kuvaillaan myös *erinomaiseksi* ja *mielenkiintoiseksi*. Yhtä työpaikkaa kuvaillaan superlatiivilla *halutuin*. Houkuttelevuutta kuvailevilla adjektiiveilla luodaan yritykselle positiivista imagoa.

Työpaikan **vaikuttavuutta** kuvaillaan kahdessa ilmoituksessa adjektiiveilla *innostava* ja *motivoiva*. **Dynaamisuu**ta kuvailevien adjektiivien esiintymiä on 10, eri adjektiiveja on neljä kappaletta. Yritys on *kehittyvä* (5), *kasvava* (3), *kehityshakui-*
nen ja *voimakkaasti kehittyvä*. Adverbi *voimakkaasti* tuo adjektiivilausekkeeseen omanlaisensa merkityksen: organisaatio ikään kuin viestii, että se kehittyy aktiivisesti ja koko ajan.

Työyhteisöä kuvaavat adjektiivit

Taulukossa 6 on esitetty työyhteisöä kuvaavien adjektiivien esiintymät. Esiintymiä on 36, joista 33 prosentilla kuvataan työyhteisön pätevyyttä. Ikää ja paikkaa ei tässä ryhmässä kuvata, sillä työyhteisö tarkoitteena tuskin saa ikää ja paikkaa kuvaavia adjektiivimääritteitä.

Taulukko 6. Työyhteisöä kuvaavien adjektiivien esiintymät. Asiantuntijat.

Semanttiset luokat, työyhteisö	Prosentti	Lkm
Houkuttelevuus	29 %	10
Ominaisuus	23 %	8
Pätevyys	31 %	11
Vaikuttavuus	6 %	2
Dynaamisuus	11 %	4
Ikä	0 %	0
Paikka	0 %	0
YHTEENSÄ	100 %	35

Esiintymittäin käytetään eniten työyhteisön **pätevyyttä** kuvailevia adjektiiveja: esiintymiä on 11 ja eri adjektiiveja neljä kappaletta. Työyhteisöä kuvataan *osaa-vaksi* (6), *ammattitaitoiseksi+* (3), *kokeneeksi* ja *tehokkaaksi*. **Houkuttelevuutta** kuvaavia adjektiiveja käytetään viittä erilaista. Työyhteisö on *mukava* (4), *viihtyisä* (3), *rento* ja *hyvähenkinen*. Yhdessä ilmoituksessa työkavereita kuvataan *mahtaviksi*:

29 Tarjoamme - - *mahtavat* työkaverit. (1-19)

Kielitoimiston sanakirja esittää adjektiiville *mahtava* merkitykset 'vaikutusvaltainen, voimakas, rikas; mahtaileva, mahtipontinen, kopea, ylpeä'. Ilmoituksessa tuskin viitataan kollegoiden ylpeyteen tai mahtailevuuteen vaan pikemminkin heidän ylivoimaisuuteensa muiden työpaikkojen työyhteisöihin verrattuna.

Työyhteisön **ominaisuutta** kuvataan kuudella eri lekseemillä. Esiintymiä on kahdeksan. Adjektiivit viittaavat työyhteisön taitojen monipuolisuuteen ja innovaatiokykyihin: *moniammatillinen (2)*, *monialainen*, *innovatiivinen* ja *kehittämismyönteinen*. Kahdessa ilmoituksessa työyhteisöä kuvaillaan *nuorekkaaksi (2)* ja yhdessä *motivoituneeksi*.

Vaikuttavuutta kuvaavia adjektiiveja on käytetty kahta erilaista, kutakin kerran. Työyhteisö on *innostava* ja *kannustava*. **Dynaamisuutta** kuvaavia adjektiiveja on käytetty neljää erilaista, niin ikään kutakin kerran. Kolmessa tapauksessa dynaamisuutta kuvaillaan lausekkeella, jota määrittää *-sti*-loppuinen adverbti: *voimakkaasti kehittyvä*, *rohkeasti uudistuva* ja *vahvasti kasvava*. Adverbit vahvistavat dynaamisuutta ja implikoivat aktiivisuudesta. Yhtä työyhteisöä kuvataan *kehityshakuiseksi*.

6.2 Palvelutyöntekijät

Työpaikkaa kuvailevien adjektiivien esiintymiä on 66 ja eri adjektiiveja on 46, kun vastaavasti työyhteisöä kuvaavien adjektiivien esiintymiä on 18 ja eri adjektiiveja on 15. Ilmoituksia, joissa ei ole työpaikkaa tai *-tehtävää* kuvaavia adjektiiveja, on 38 kappaletta.

Työpaikkaa kuvaavat adjektiivit

Palvelutyöntekijöiden ryhmässä on käytetty 46:ta eri adjektiivia kuvaamassa työpaikkaa. Taulukosta 7 selviää, että esiintymittäin eniten käytetään työpaikan ominaisuutta kuvaavia adjektiiveja, niitä on neljäsosa työpaikkaa kuvailevien adjektiivien esiintymistä. Vähiten kuvaillaan vaikuttavuutta ja dynaamisuutta. Ikää, paikkaa ja houkuttelevuutta kuvaillaan lähes yhtä useasti.

Taulukko 7. Työpaikkaa kuvaavien adjektiivien esiintymät. Palvelutyöntekijät.

Semanttiset luokat, työpaikka	Prosentti	Lkm
Houkuttelevuus	14 %	9
Ominaisuus	24 %	16
Pätevyys	18 %	12
Vaikuttavuus	8 %	5
Dynaamisuus	6 %	4
Ikä	15 %	10
Paikka	15 %	10
YHTEENSÄ	100 %	66

Työpaikan **ominaisuutta** kuvaavia adjektiiveja on 12 erilaista ja esiintymiä 16. Kolmella eri melko pitkällä lausekkeella kuvaillaan yrityksen toimialaa: *B-to-B-markkinointiin, puhelinpalveluihin ja asiakaspalveluun erikoistunut, innovatiivisiin ja teknologiapohjaisiin media- ja markkinointiratkaisuihin erikoistunut ja viherrakentamiseen erikoistunut*. Yrityksen fyysistä tilaa kuvaillaan adjektiiveilla *trendikäs (2), siisti (2), savuton (2), valoisa ja italialaistyyppinen*. Lisäksi käytetään adjektiiveja *innovatiivinen (2), joustava, moderni, yhteistyöhenkinen ja monipuolinen*. Adjektiiveilla viestitään aikaansa seuraavasta, nykyaikaisesta yrityksestä.

Useimmat adjektiivit luonnehtivat abstrakteja ominaisuuksia, vain muutamat leksemit kuvaavat selkeästi nähtäviä, fyysisiä ominaisuuksia. Yritys voi olla *perinteikäs, puolueeton* tai *uudenaikainen*. *Siisti (2), iso, italialaistyyppinen ja valoisa* eivät kuvaa yrityksen arvoja tai olemusta vaan sitä, millainen työpaikka konkreettisesti on, kuten esimerkissä 30:

30 Etsimme *siistiin, valoisaan* liiketilaan vuokratuolille kampaaja/kau-neudenhoitoalan yrittäjää. (2-40)

Siistin ja valoisan voisi tässä yhteydessä nähdä myös eräänlaisena houkuttimena, sillä vaikka ne toimivat työpaikkaa kuvaavassa tehtävässä, niiden käytöllä on myös työnhakijaa houkutteleva, positiivinen merkitys.

Pätevyyttä kuvailevien adjektiivien esiintymiä on 12 ja eri adjektiiveja on 11. Menestystä kuvaavat adjektiivit *menestyksekkäs* 'jolla on menestystä, hyvin menestyvä' (KS) ja *menestyvä*. Yrityksen asemaan viittaavat adjektiivit *suurin* (2), *arvostettu*, *suosittu* ja *johtava*. *Osaava*, *hyvä* ja *laadukas* kuvailevat yrityksen kyvykkyyttä.

31 Tarjoamme - - *vakavaraisen* yrityksen tuomat edut - - (2-35)

32 Tarjoamme *luotettavan* - - työpaikan - - (2-59)

Esimerkeissä 31 ja 32 adjektiiveilla *vakavarainen* ja *luotettava* implikoidaan yrityksen turvallisuudesta: työpaikkailmoituksessa kuvataan yrityksen taloudellista vankkuutta ja kasvatetaan uskottavuutta työnhakijan silmissä.

Houkuttelevuutta käytetään seitsemässä ilmoituksessa, esiintymiä on yhdeksän. Adjektiivit jakavat samaa semanttista kenttää: työpaikka on *mukava*, *viihtyisä* (2) ja *iloinen*. Työpaikkaa kuvataan myös *positiiviseksi*+ (2) ja *inspiroivaksi*.

33 Voimme tarjota sinulle *jännittävän* ja *hauskan* työpaikan - - (2-3)

Esimerkissä 33 käytetään adjektiiveja *jännittävä* 'kiinnostava, mielenkiintoinen' ja *hauska* 'huvittava, mukava, miellyttävä' (KS) kuvaamassa työpaikkaa miestenvaateliikkeessä. Adjektiivit kuvaavat työpaikkaa, jossa työntekijällä on suorastaan hauskaa.

Ikään viittaavia adjektiiveja on seitsemän erilaista. Esiintymiä on yhdeksän. Adjektiivit kuvaavat yhtä lukuun ottamatta yrityksen perustamisvuotta: *vuonna 1993 perustettu*+ (3), *vuonna 1999 perustettu*, *vuonna 2008 perustettu*, *vuonna 1979 perustettu*, *vuodesta 2006 saakka toiminut* ja *vuodesta 1974 alkanut*. Kahta yritystä kuvaillaan *nuoreksi* (2).

Paikkaa kuvaillaan kuudessa ilmoituksessa, ja esiintymiä on yhdeksän. Kolmessa ilmoituksessa mainitaan yrityksen olevan *suomalainen*+ (3) ja yhdessä *kotimainen*. Kahdessa ilmoituksessa korostetaan yrityksen levittäytymistä koko Suomen alueelle adjektiivilla *valtakunnallinen*+ (2). Kansainvälisyys mainitaan kahdessa ilmoituksessa: *kansainvälisesti toimiva* ja *kansainvälinen*. Yhdessä ilmoituksessa käytetään paikannimestä johdettua adjektiivia *turkulainen*.

Adjektiiveja, jotka kuvaavat **dynaamisuutta**, on käytetty kahta erilaista, ja esiintymiä on neljä. Yritystä kuvaillaan *kasvavaksi* (3) ja *jatkuvasti kehittyväksi*. **Vaikuttavuutta** kuvaavia adjektiiveja on yksi, mutta esiintymiä viisi. Työpaikkaa kuvataan *kannustavaksi*+ (5).

Työyhteisöä kuvaavat adjektiivit

Työyhteisöä kuvataan 15 eri adjektiivilla. Esiintymät on merkitty taulukkoon 8. Eniten kuvaillaan työyhteisön houkuttelevuutta ja ominaisuutta.

Taulukko 8. Työyhteisöä kuvaavien adjektiivien esiintymät. Palvelutyöntekijät.

Semanttiset luokat, työyhteisö	Prosentti	Lkm
Houkuttelevuus	28 %	5
Ominaisuus	39 %	7
Pätevyys	11 %	2
Vaikuttavuus	6 %	1
Dynaamisuus	17 %	3
Ikä	0 %	0
Paikka	0 %	0
YHTEENSÄ	100 %	18

Ominaisuutta kuvaillaan seitsemällä eri adjektiivilla, ja adjektiiveja on käytetty kaikkia kerran. Työyhteisöä kuvataan *savuttomaksi*, *vireäksi*, *toimivaksi* ja *työtäsi arvostavaksi*. Työyhteisöä kuvaillaan myös *tiiviksi* 'tiheä, tiuha, kiinteä, intensiivinen' (KS).

34 - - hae rohkeasti mukaan - - *nuorekkaaseen* ja *urheiluhenkiseen* joukkoon! (2-11)

Adjektiivi *urheiluhenkinen* (esimerkki 34) on erikoinen valinta työpaikkailmoitukseen. Yritys, johon työntekijää haetaan, kuuluu tekstiilialaan, joten ei ole odotetta-

vaa, että työyhteisöä kuvataan urheiluhenkiseksi. Adjektiivilla halutaankin varmasti ilmaista pikemminkin dynaamisuutta ja nuorekkuutta kuin varsinaisesti mitään urheiluun liittyvää.

Dynaamisuuteen viitataan kolmella eri adjektiivilla, kaikilla kerran. Adjektiiveilla kuvataan kasvua: *kasvava, kasvuhakuinen ja nopeasti kasvava*. **Houkuttelevuutta** ilmaistaan kahdella eri adjektiivilla, ja esiintymiä on viisi.

35 Haemme *aurinkoiseen* ja osaavaan joukkoomme - - (2-36)

Esimerkin 35 työpaikkailmoitteleva yritys käyttää aurinkoa logossaan. Aurinkoisuudella kuvataan yrityksen työntekijöitä, ja adjektiivi sopiikin yrityksen mediakuvaan. Ilmoituksessa halutaan korostaa työyhteisön positiivisuutta ja hyvää ilmapiiriä, sillä samassa ilmoituksessa käytetään myös adjektiivia *iloinen+* (4) työyhteisöä kuvaavana määritteenä.

Pätevyyttä kuvaillaan kahdella eri adjektiivilla kerran. Työyhteisö on *osaava* ja *kokenut*. **Vaikuttavuutta** kuvataan yhdellä adjektiivilla kerran: kollegat ovat *kanustavia*.

6.3 Maatalous- ja teollisuustyöntekijät

Työpaikkaa kuvailevien adjektiivien esiintymiä on 72 ja eri adjektiiveja on 50. Työyhteisöä kuvailevien adjektiivien esiintymiä on vain neljä ja eri adjektiiveja on neljä. Tutkimiani adjektiiveja ei ole käytetty 42 ilmoituksessa.

Työpaikkaa kuvaavat adjektiivit

Maatalous- ja teollisuustyöntekijöiden ryhmässä työpaikkaa kuvataan 50 eri adjektiivilla. Taulukkoon 9 on merkattu adjektiivien esiintymät. Esiintymiä on 72. Peräti 40 prosenttia adjektiivien esiintymisistä on ominaisuutta ilmaisevia adjektiiveja. Ikä mainitaan lähes joka viidennessä ilmoituksessa.

Taulukko 9. Työpaikkaa kuvaavien adjektiivien esiintymät. Maatalous- ja teollisuustyöntekijät.

Semanttiset luokat, työpaikka	Prosentti	Lkm
Houkuttelevuus	1 %	1
Ominaisuus	39 %	28
Pätevyys	14 %	10
Vaikuttavuus	0 %	0
Dynaamisuus	10 %	7
Ikä	19 %	14
Paikka	17 %	12
YHTEENSÄ	100 %	72

Ominaisuutta kuvaavia adjektiiveja on käytetty 21:tä erilaista. Esiintymiä on 28. Adjektiivit kuvaavat pääosin yrityksen toimialaa: *puhdistus- ja pinnoitustöihin erikoistunut+* (2), *rakentamiseen, maanrakentamiseen ja talotekniikkaan erikoistunut+* (2), *konepajatuotteita valmistava ja suunnitteleva, paloturvallisuuteen erikoistunut, ajoneuvojen ilmastointiin ja lisälämmittimiin erikoistunut, tietotekniikan lähituki- ja koulutuspalveluita tarjoava ja lomituspalveluita tuottava*. Pitkillä lausekkeilla saadaan kerrottua paljon yrityksen toimialasta ja erikoistumisesta. Partiisiippilausekkeitä tarkastellaan tarkemmin luvussa 8.4.

Kuusi lauseketta kuvaa yrityksen toimialaa henkilöstöpalveluja tuottavana yrityksenä: *henkilöstöpalveluihin erikoistunut+* (2), *henkilöstönvuokraukseen ja rekrytointiin erikoistunut* (2), *henkilöstönvuokraukseen, henkilöstön ulkoistamispalveluihin ja rekrytointiin erikoistunut, henkilöstö-, rekrytointi- ja palkkahallintopalveluita tarjoava, rekrytointi- ja henkilöstöpalveluihin erikoistunut ja henkilöstöratkaisuja tuottava*. Ajanmukaisuutta kuvataan adjektiiveilla *nykyaikainen* (2), *uudistunut, uudenaikainen* ja *nuorekas*. Työpaikkaa kuvataan myös *savuttomaksi* (2), *yksityiseksi* (2), *vauhdikkaaksi* ja *innovatiiviseksi*.

Yrityksen **ikä** ilmaistaan seitsemällä eri adjektiivilla yhteensä 12 kertaa. Kahta ilmoitusta lukuun ottamatta ikä ilmaistaan lausekkeella, joka kertoo yrityksen perus-

tamisvuoden tai toimimisajan: *vuonna 1993 perustettu* (2), *vuonna 2003 perustettu*+ (2), *vuonna 2011 perustettu*+ (2), *vuonna 1999 perustettu*+ (2), *vuonna 2008 perustettu*, *vuonna 1998 perustettu*, *vuonna 2005 perustettu* ja *vuodesta 1987 lähtien toiminut*. Kahdessa ilmoituksessa esiintyy adjektiivi *nuori*+ (2).

Pätevyyteen viittaavia adjektiiveja on kahdeksan erilaista ja esiintymiä 10 kappaletta. Ylivoimaisuuteen omalla alalla viitataan kahdessa ilmoituksessa adjektiivilla *alan johtava* (2). Etevyyteen koko maailmassa viitataan adjektiivilla *maailman johtava*. Yrityksen luotettavuuteen viittaavat adjektiivit *vakavarainen*+ (2) ja *auktori-soitu* 'valtuutettu'. Muita adjektiiveja ovat *osaava*, *ammattitaitoinen*, *hyvä* ja *tehokas*.

Paikka ilmaistaan seitsemällä eri adjektiivilla 12 kertaa. Neljässä ilmoituksessa mainitaan yrityksen olevan *suomalainen* (4), kahdessa *valtakunnallinen* (2) ja yhdessä *kotimainen*. Suoraan työpaikan sijaintiin viitataan adjektiiveilla *Oulun talousalueella toimiva*+ (2), *raumalainen*, *porilainen* ja *Pattijoella toimiva*.

Dynaamisuutta kuvaillaan neljällä eri adjektiivilla seitsemän kertaa. Neljä kertaa mainitaan adjektiivi *kasvava*+ (4) ja yhden kerran adjektiivia määrittää sana nopeasti, *nopeasti kasvava*. Työpaikkaa kuvataan myös *dynaamiseksi* ja *nopeasti kehittyväksi*. **Houkuttelevuutta** kuvaavaksi adjektiiviksi tulkitsen adjektiivin *viihtyisä*, joka esiintyy aineistossa kerran.

Työyhteisöä kuvaavat adjektiivit

Taulukko 10. Työyhteisöä kuvaavien adjektiivien esiintymät.

Semanttiset luokat, työyhteisö	Prosentti	Lkm
Houkuttelevuus	0 %	0
Ominaisuus	25 %	1
Pätevyys	75 %	3
Vaikuttavuus	0 %	0
Dynaamisuus	0 %	0
Ikä	0 %	0
Paikka	0 %	0
YHTEENSÄ	100 %	4

Työyhteisöä ei maatalous- ja rakennusteollisuuden ilmoituksissa juurikaan kuvailla. Tähän luokkaan kuuluvia adjektiiveja on vain neljä. **Pätevyyttä** kuvaillaan kerran kolmella eri adjektiivilla. Adjektiivit kuvaavat työyhteisön taitoja: *osaava*, *tekevä* ja *taitava*. Näiden adjektiivien lisäksi työyhteisön **ominaisuutta** kuvataan adjektiivilla *nykyaikainen*.

6.4 Kokoavaa tarkastelua

Eniten työpaikkaa ja työyhteisöä kuvataan asiantuntijoiden ryhmässä: eri adjektiiveja on 74 kappaletta ja esiintymiä on 123. Palvelutyöntekijöiden ja maatalous- ja teollisuustyöntekijöiden ryhmässä tutkimiani ryhmiä kuvataan lähes yhtä paljon: ensiksi mainitussa ryhmässä eri adjektiiveja on 57 ja esiintymiä 84, kun jälkimmäisessä ryhmässä adjektiiveja on 52 erilaista ja esiintymiä on 76.

Kaikissa ryhmissä käytetään monipuolisesti eri semanttisiin luokkiin kuuluvia adjektiiveja. Ominaisuutta ja pätevyyttä kuvaillaan eniten. Vähiten kuvaillaan paikkaa ja vaikuttavuutta. Kuten taulukosta 11 näkee, työpaikan ominaisuutta ilmaisevia adjektiiveja käytetään ryhmissä 2 ja 3 eniten: ryhmässä 2 esiintymiä on 23 ja ryhmässä 3 esiintymiä on 29. Työyhteisön pätevyyttä kuvataan ryhmässä 1 eniten: esiintymiä on 36.

Taulukko 11. Työpaikkaa ja työyhteisöä kuvaavien adjektiivien esiintymät.

Semanttiset luokat	Asiantuntijat	Palvelutyöntekijät	Maatalous- ja teollisuustyöntekijät
Houkuttelevuus	17	14	1
Ominaisuus	32	23	29
Pätevyys	36	14	13
Ikä	12	10	14
Dynaamisuus	14	7	7
Paikka	8	10	12
Vaikuttavuus	4	6	0
YHTEENSÄ	123	84	76

Työyhteisöä kuvailevia adjektiiveja käytetään huomattavasti vähemmän kuin työpaikkaa kuvailevia adjektiiveja. Yrityksillä on tarve kuvata työpaikkaa, sillä työpaikkailmoitukset nähdään myös mainoksena yritykselle. Eniten työyhteisöä kuvataan asiantuntijoiden ryhmässä, 21 eri adjektiivilla. Maatalous- ja teollisuustyöntekijöiden ryhmässä työyhteisöä luonnehditaan vain neljällä eri adjektiivilla. Ikää ja paikkaa kuvailevat adjektiivit eivät saa yhtäkään esiintymää työyhteisöä kuvaavien adjektiivien joukossa, mikä on oletettavaa: kyseisiin semanttisiin luokkiin kuuluvat adjektiivit eivät merkitykseltään usein sovi kuvailemaan työyhteisöä.

Kaikissa ryhmissä esiintyviä, joko työpaikkaa tai työyhteisöä kuvaavia, adjektiiveja on vain seitsemän kappaletta: *savuton+* (11), *kasvava+* (11), *viihtyisä* (10), *osaava* (10), *suomalainen+* (9), *innovatiivinen* (7) ja *nuorekas* (4). Yhteensä kaikkia adjektiiveja on 183 erilaista, joten adjektiivien variaatio on suurta. Edellä mainitut adjektiivit *nuorekasta* lukuun ottamatta ovat myös yleisimmät työpaikkaa ja -yhteisöä kuvaavat adjektiivit. Yleisimmät adjektiivit kuvaavat ominaisuutta, pätevyyttä, paikkaa ja dynaamisuutta.

Savuton on yhdessä *kasvavan* kanssa käytetyin työpaikkaa ja -yhteisöä kuvaava lekseemi. Sen yleisyys korostaakin nykyajan kielteistä suhtautumista tupakoimiseen, mutta savuttomuudella on yrityksille myös taloudellinen merkitys: yksi tupakoiva työntekijä maksaa työnantajalle 2000–3000 euroa enemmän kuin tupakoimaton työntekijä, lisäksi tupakkataukoihin on arveltu kuluvan 17 työpäivää vuodessa.

Lekseemin yleisyys ilmoituksissa johtunee myös siitä, että työpaikkailmoituksessa on kerrottava työpaikan savuttomuudesta, jos työpaikka on savuton. (THL 2012.)

7 Työtehtävää kuvaavat adjektiivit

Työtehtävää kuvataan aineistossa harvemmin kuin muita käsittelemiäni ryhmiä. Adjektiiveja on vain 26 erilaista ja esiintymiä on 97. 12:ta adjektiivia on käytetty useammin kuin kerran. Adjektiivia *monipuolinen* käytetään 26 kertaa, mikä selittää esiintymien suuren määrän.

Ainoastaan 24 prosentissa ilmoituksia on käytetty adjektiiveja tutkimassani tehtävässä. Koen mielekkääksi myös tässä tehtävässä toimivien adjektiivien tutkimisen ja luokittelun, koska adjektiiveja kuitenkin käytetään – ne kertovat, minkä tyyllisiä tehtäviä nykyään on ja minkälaisiksi niitä luonnehditaan.

En ole tässä luvussa käsitellyt erikseen kolmen ryhmän adjektiiveja, sillä se ei ole tarkoituksenmukaista eri adjektiivien vähäinen määrä huomioon ottaen. Ryhmien välisiä eroja on muutamia, mutta pääasiassa samaan semanttiseen luokkaan kuuluvat adjektiivit esiintyvät kaikissa ryhmissä.

Olen jakanut adjektiivit neljään semanttiseen ryhmään:

1. houkuttelevuus,
2. vaativuus,
3. dynaamisuus ja
4. aika.

Houkuttelevuutta kuvaavat adjektiivit viittaavat työtehtävän mielenkiintoisuuteen. Tällaisia adjektiiveja ovat esimerkiksi *tärkeä* tai *jännittävä*. Työtehtävän vaativuutta kuvaavat esimerkiksi adjektiivit *vaikea* ja *haastava*. Dynaamisuuteen viittaavat adjektiivit kertovat jotakin työtehtävän vaihtelevuudesta, kuten adjektiivi *muuttuva*. Aikaan viittaavat adjektiivit, jotka kuvaavat työtehtävän kestoa: se voi olla esimerkiksi *lyhyt* tai *yöpainotteinen*.

Houkuttelevuutta kuvaavat adjektiivit

Houkuttelevuutta kuvataan eniten, 11 eri adjektiivilla. Esiintymiä on 48. *Monipuolinen* (26) on jokaisen tutkimani ryhmän käytetyin adjektiivi: asiantuntijoiden

ryhmässä sillä on 15 esiintymää, palvelutyöntekijöiden ryhmässä kolme esiintymää ja maatalous- ja teollisuustyöntekijöiden ryhmässä adjektiivilla on kahdeksan esiintymää. Lähes samaa merkitystä kantaa kerran käytetty adjektiivi *laaja-alainen* 'laajalle ulottuva, laaja' (KS).

Jatkuvuutta ja varmuutta kuvataan adjektiiveilla *vakituinen* (2), *varma* ja *hyväpalkkainen*. *Mielenkiintoiseksi* työ kuvataan 11 kertaa. Samaa merkityskenttää jakavat adjektiivit *kiinnostava*, *mielekäs* ja *innostava*. Kahdessa ilmoituksessa kuvataan työtä *merkitykselliseksi* (2) 'merkittävä, huomattava, tärkeä, arvokas' (KS). Adjektiivilla halutaan korostaa työn arvokkuutta ja tärkeyttä, ja sitä käytetäänkin kuvattaessa päihdeneuvontapalvelun työntekijän ja sosiaalityöntekijän työtä. Sanaliitto *yhteiskunnallisesti merkittävä* kuvaa myös työn tärkeyttä. Partisiippi *merkittävä* saa työtehtävää kuvattaessa eri merkityksen kuin työpaikkaa kuvattaessa: siinä missä työtehtävää kuvattaessa sen merkitys on 'etevä, kuuluisa', työtehtävää kuvattaessa sen merkitys on pikemminkin 'tärkeä, merkityksellinen' (KS). Partisiippiä määrittävä adverbi *yhteiskunnallisesti* vahvistaa sanaliiton tulkintaa merkitykselliseksi.

Vaativuutta kuvaavat adjektiivit

Seitsemällä eri adjektiivilla kuvataan työn **vaativuutta**. Esiintymiä on 41. Vaativuutta kuvataan tasaisesti kaikissa ryhmissä: kuusi kertaa ryhmässä 1, neljä kertaa ryhmässä 2 ja viisi kertaa ryhmässä 3.

Kymmenen kertaa mainitaan adjektiivi *itsenäinen* (10). Haastavuuteen viitataan adjektiiveilla *haastava* (9), *haasteellinen* (8) ja *vaativa* (3). *Haastava* ja *haasteellinen* ovat Kielitoimiston sanakirjan mukaan toistensa synonyymejä. Synonyymisuudesta huolimatta tulkitsen niillä olevan semanttista eroa, joka juontuu niiden rakenteesta. *Haastava* on partisiippi verbistä *haastaa*, ja se on säilyttänyt verbille luonteenomaisen aktiivisuuden. Tulkitsen adjektiivijohdoksen *haasteellinen* olevan passiivisempi haastavuuden ilmaisemisessa. Semanttiselle jatkumolle sijoittuessaan adjektiivi *haasteellinen* olisi siis laimeampi ilmaisu haastavuudesta kuin adjektiivi *haastava*.

Kolmessa ilmoituksessa työn mainitaan olevan *helppoa* (3). Vastuuseen viitataan adjektiiveilla *vastuullinen* (7) ja *tulosvastuullinen*.

Dynaamisuutta kuvaavat adjektiivit

Työn **dynaamisuutta** kuvataan neljällä eri adjektiivilla kaikilla kerran. Jokaisessa ryhmässä on käytetty dynaamisuutta kuvaavia adjektiiveja: maatalous- ja teollisuustyöntekijöiden ryhmässä on luokituksen mukaista adjektiivia käytetty kaksi kertaa, muissa ryhmissä kerran. *Vaihteleva* kuvaa muuttuvaa työtä. *Vauhdikas*, *hektinen* ja *nopeatahtinen* liittyvät työtahtiin. Ne voi sijoittaa semanttisella jatkumolle: *hektinen* 'rauhaton, levoton, kiihkeä' kuvaa ääritapausta, kun taas *vauhdikas* 'nopeasti tapahtuva t. tehtävä, nopea, ripeä' (KS) ja *nopeatahtinen* vähän rauhallisempaa mutta kuitenkin nopeaa työtahtia.

Aikaa kuvaavat adjektiivit

Aikaa kuvataan neljällä eri adjektiivilla, esiintymiä on kuusi. Asiantuntijoiden ryhmässä luokituksen mukaista adjektiivia ei esiinny kertaakaan. Palvelutyöntekijöiden ryhmässä esiintymiä on kaksi ja maatalous- ja teollisuustyöntekijöiden ryhmässä esiintymiä on kolme. Adjektiivit kuvaavat yhtä lukuun ottamatta työn sijoitumista tietyille aika-akselille: työ on *iltapainotteista* (2), *ympärivuotista* tai *viikonloppupainotteista*. Olen laskenut myös adjektiivin *joustava* aikaa kuvaavaksi, sillä tulkitsen sen tarkoittavan työn joustavuutta nimenomaan ajan kannalta.

36 Tarjoamme sinulle mahdollisuuden *joustavaan* keikkatyöhön - -
(2-2)

Joustavuus esimerkissä 36 tarkoittaa tulkintani mukaan työntekijän mahdollisuutta vaikuttaa työaikaan. Tulkintaa vahvistaa ilmoituksessa mainittu keikkatyö. *Keikka* kuvaa 'ylimääräistä t. tilapäistä ansiotyötä' (KS). Ilmoituksessa siis tarjotaan ylimääräistä ansiotyötä, joka ei ole sidottu tiettyihin kellonaikoihin.

Kokoavaa tarkastelua

Työtehtäviä kuvaavia adjektiiveja käytetään työpaikkailmoituksissa suhteellisen vähän. Eri adjektiiveja on 26 ja esiintymiä 97. Vain 57 ilmoituksessa on käytetty työtehtävää kuvaavia adjektiiveja, mikä on noin 24 prosenttia kaikista ilmoituksista.

Taulukkoon 12 on koottu työtehtävää kuvaavien adjektiivien semanttiset luokat. Houkuttelevuutta kuvaavia adjektiiveja käytetään eniten, esiintymiä on 48. Adjektiivia *monipuolinen* käytetään peräti 26 kertaa, ja sitä käytetään jokaisessa tutkimmassani ryhmässä. Työn vaativuutta kuvaillaan 39 kertaa. Aikaa ja dynaamisuutta kuvaillaan vain joka kymmenennellä adjektiivilla. Työtehtävä kuvataan useasti *mielenkiintoiseksi* (11) ja *itsenäiseksi* (10). Myös vaativuuteen viitataan useasti adjektiiveilla *haasteellinen* (8), *haastava* (7) ja *vastuullinen* (7).

Taulukko 12. Työtehtävää kuvaavien adjektiivien esiintymät.

Semanttiset luokat	Prosentti	Lkm
Houkuttelevuus	49 %	48
Vaativuus	40 %	39
Aika	6 %	6
Dynaamisuus	4 %	4
YHTEENSÄ	100 %	97

Työtehtävää kuvataan huomattavasti vähemmän kuin työntekijää tai työpaikkaa ja työyhteisöä. Työpaikkailmoituksissa siis koetaan tärkeämmäksi työntekijän ominaisuuksien erittely ja yrityskuvan luominen kuin itse työn kuvaaminen. Työntekijää houkutellaan yritykseen mieluummin yrityksen ylivertauudella kuin työn sisällöllä. Tämä tukee tutkimustuloksia työpaikkailmoitusten mainosmaisuudesta: työn kuvailulla ei voi luoda samanlaista yrityskuvaa kuin yritystä kuvailevilla adjektiiveilla.

8 Adjektiivien rakenteet

Tarkastelen tässä luvussa työpaikkailmoituksissa esiintyvien adjektiivien rakenteita. Olen jakanut Hakasen (1973) mukaan adjektiivit perusadjektiiveihin, adjektiivijohdoksiin ja yhdysadjektiiveihin. Lisäksi olen ottanut luokitteluun mukaan sanaliitot. En käsittele adjektiiveja tässä luvussa aikaisemmin jakamieni ryhmien mukaan vaan käsittelen kaikkia aineistossa esiintyviä adjektiiveja yhdessä.

8.1 Perusadjektiivit

Perusadjektiiveiksi laskettavia lekseemejä aineistossa on 21 kappaletta. Kymmenen adjektiiveista on *-a*-loppuisia: *ahkera* (9), *hyvä* (5), *nopea*, *tarkka*, *näppärä*, *kiva*, *nöyrä*, *vakaa*, *hauska* ja *varma*. Suurin osa *-a*-loppuisista adjektiiveista kuuluu vanhaan sanastoon eikä uusia juurikaan muodosteta (Hakanen 1973: 55–56). Adjektiiveista *ahkera*, *hyvä*, *tarkka*, *nöyrä*, *vakaa* ja *varma* kuuluvat suomen kielen vanhaan omaperäiseen sanastoon (SKRK: 258, 259, 260).

-i-loppuisia adjektiiveja aineistossa neljä: *nuori* (4), *uusi* (3), *moderni* (3) ja *siisti* (2). *Nuori* ja *siisti* ovat vähintään kantasuomalaisia, *uusi* on ajoitettu suomalais-ugrilaiselle tai sitä vanhemmalle kaudelle (Hakanen 1973: 58). *-o*-loppuisia lekseemejä on kolme: *helppo* (3), *iso* ja *rento*. *Iso* kuuluu vanhaan omaperäiseen sanastoon ja *helppo* on vanha germaaninen lainasana (SKRK: 258, 286). Adjektiivit *reipas* (11) ja *tiivis* kuuluvat *-s*-loppuisiin adjektiiveihin, ja ne ovat vanhaa suomalaista sanastoa (SKRK: 259).

Hakanen laskee *-ea*-loppuiset adjektiivit perusadjektiivien joukkoon. Ikola puolestaan käsittelee niitä *-ea*-johtimena muodostetuiksi. Hakanen perustelee jakoaan sillä, että *-ea*-loppuisille adjektiiveilla ei ole helposti määritettävissä yhteistä merkityskomponenttia. *-ea* ei myöskään ole nykysuomessa enää produktiivinen johdin. (Hakanen 1973: 54, 64; Ikola 1986: 88.) Aineiston *-ea*-loppuiset adjektiivit ovat *nopea* (2), *vireä* (2) ja *sitkeä*, joista ainakin *nopea* ja *sitkeä* ovat vanhaa omaperäistä sanastoa (SKRK: 259).

8.2 Adjektiivijohdokset

Adjektiivijohdoksia on yhteensä 52. *-inen*-johdin on nykysuomen produktiivisimpia adjektiivijohtimia (Hakanen 1973: 90). Se on todettavissa myös aineistosta, sillä johtimella muodostettuja adjektiivijohdoksia on 15 kappaletta, ja vielä enemmän johdinta esiintyy yhdysadjektiivien joukossa. *-inen*-johdoksia ovat *innovatiivinen* (10), *itsenäinen* (10), *iloinen* (9), *positiivinen* (7), *aktiivinen* (5), *energinen* (3), *sosiaalinen* (3), *yksityinen* (2), *vakituinen* (2), *analyttinen*, *visionäärinen*, *erinomainen*, *aurinkoinen*, *dynaaminen* ja *hektinen*. Yhteisen semanttisen merkitysijän esittäminen kaikille *-inen*-johtimen sisältäville adjektiiveille on lähes mahdotonta, mutta tyypillisesti *-inen*-johdin ilmaisee possessiivisuutta, kuuluvuutta: johdokset kuvaavat kantasanalle ominaista, sen sisältämää tai siihen kuuluvaa ja ovat runsautta osoittavia (Hakanen 1973: 90–91; VISK § 261). Suurin osa aineiston adjektiiveista on tällaisia, esimerkiksi *sosiaalinen*, *energinen* ja *iloinen*.

-llinen-tyypin adjektiiveja on 9 kappaletta: *vastuullinen* (9), *haasteellinen* (8), *rehellinen* (3), *tuloksellinen* (2), *merkityksellinen* (2), *järjestelmällinen*, *näkemyksellinen*, *tavoitteellinen* ja *täsmällinen*. *-llinen*-johdin on suomen kielen yleisimpiä ja produktiivisimpia johtimia. Nykysuomen *-llinen*-loppuisille adjektiiveille ei ole mahdollista esittää yhteisiä merkityskomponentteja, yhteisiä merkityspiirteitä voi kuitenkin määrittää. Tällaisia merkityspiirteitä ovat esimerkiksi vanha lokaalinen merkitys 'kantasanan tarkoitteessa oleva t. sinne kuuluva' tai possessiivinen 'jossa t. jolla on, johon kuuluu kantasanan tarkoite'. (Hakanen 1973: 100–102.) Adjektiivit *rehellistä* lukuun ottamatta ilmaisevat possessiivisuutta. *Rehellinen* kuuluu merkitykseltään abstrakteihin adjektiiveihin. Se on todennäköisesti saanut vaikutusta ruotsalaisperäisestä sanasta *rehti* (Hakanen 1973: 103; SKRK: 293).

Kolmanneksi suurimman ryhmän muodostavat *-kas*-tyypin adjektiivit. Iso suomen kieliopin (VISK § 287) mukaan tällä johdostyyppillä uudismuodosteet ovat satunnaisesti mahdollisia, mutta Hakanen (1973) on luokitellut sen produktiiviseksi. *-kas*-johdoksia on aineistossa 11 kappaletta: *nuorekas* (5), *tehokas* (3), *innokas* (2), *trendikäs* (2), *vauhdikas* (2), *sinnikäs*, *kyvykäs*, *perinteikäs*, *menestyksenkäs*, *laadukas* ja *mielekäs*. Tämän tyypin adjektiivit ovat possessiivisiä ja useimmat runsautta

osoittavia. Yleensä *-kas*-johdosten kantasanana on nominatiivi, mutta murteissa johdosta esiintyy myös adjektiivikantaisena ja muutama on käytössä yleiskielessäkin. (Hakanen 1973: 96–97.) Aineistossa on yksi adjektiivikantainen *-kas*-johdos: *nuorekas*.

-lainen-johdin on produktiivinen paikannimiin liittyessään (Hakanen 1973: 98). Johtimella muodostettuja adjektiiveja on neljä kappaletta, ja ne kaikki ovat paikannimistä johdettuja adjektiiveja: *suomalainen* (9), *turkulainen*, *raumalainen* ja *porilainen*. *-va-* ja *-isa*-johdoksella muodostettuja adjektiiveja on aineistossa kumpaa-kin kolme kappaletta. *-va*-johdin on Hakasen (1973) mukaan epä- tai puoliproduktiivinen, ja johtimella muodostetut sanat ilmaisevat runsautta (Hakanen 1973; Ikola: 1986: 90). Aineistossa esiintyvät adjektiivit *mukava* (5) ja *mahtava*. *-isa*-johdin on produktiivinen, ja sen keskeinen merkityskomponentti on possessiivinen ja runsautta ilmaiseva 'jossa t. jolla on runsaasti kantasanan tarkoitetta' (Hakanen 1973: 95). Aineistossa esiintyvät adjektiivit, *viihtyisä* (10), *taipuisa*, *valoisa*, kuvaavatkin runsautta: työpaikalla viihdytään, siellä on paljon valoa ja työntekijän odotetaan paljon kykyä taipua.

-ias-johtimella on muodostettu kaksi adjektiivia, *puheliias* ja *131-vuotias*. Johdin ei ole enää kovinkaan produktiivinen vaikka se ei harvinainen olekaan (Hakanen 1973: 74). Se ilmaisee merkitystä 'sellainen, jolla on pysyvänä ominaisuutena kantasanalla ilmaistu' (SKRK: 166). Deverbaalinen *puheliias* ilmaiseekin henkilön ominaisuutta, luonteenpiirrettä. Denominaalisia *-ias*-johtimella muodostettuja adjektiiveja on muutama, joista *vuotias* on yksi. (Hakanen 1973: 74.) *-(i)n*-johtimella on muodostettu adjektiivi *avoin* (5). Epäproduktiivisella *-kka*-johtimella muodostettuja adjektiiveja on yksi: *jämäkkä*. Yhteistä merkityskomponenttia johdoksille on vaikea määrittää (Hakanen 1973: 77).

Aineistossa on joukko partisiippeja. Olen laskenut ne kuvailevan tehtävän vuoksi adjektiiveiksi (ks. luku 2.4). Myös Hakanen (1973) käsittelee deverbaalisia partiippijohtimia *-vA-*, *-nUt* ja *-(t)tU* adjektiivijohdoksina. Johdokset ovat produktiivisia ja tavallisia kielenkäytössä. *-vA*-johtimella muodostettuja adjektiiveja on 25 kappaletta: *osaava* (25), *kasvava* (11), *kannustava* (8), *haastava* (7), *joustava* (6),

luotettava (6), *menestyvä* (6), *kehittyvä* (5), *innostava* (4), *johtava* (4), *taitava* (3), *vaativa* (3), *sujuva* (2), *pätevä* (2), *ennakoiva*, *valmentava*, *kykenevä*, *merkittävä*, *motivoiva*, *toimiva*, *inspiroiva*, *tekevä*, *vaihteleva*, *jännittävä* ja *luova*. Aktiivinvar-
talon pohjautuvien johdosten yhteinen merkityskomponentti on 'sellainen, josta kannan ilmaisema (toistaiseksi) päättymätön toiminta on lähtöisin'. Passiivinvar-
talon pohjautuvilla johdoksilla yhteinen merkityskomponentti on 'sellainen, johon kannan ilmaisema (toistaiseksi) päättymätön toiminta kohdistuu'. (Hakanen 1973: 109.) Edellä luetelluista adjektiiveista *luotettava* ja *merkittävä* ovat passiivinvar-
talon pohjautuvia johdoksia, muut pohjautuvat aktiivinvartalon. Joidenkin dever-
baalisten *-vA*-johdosten verbinluonne on heikentynyt, ja merkityskenttään on kas-
vanut lisäksi voimakkaita lisäkomponentteja (Hakanen 1973: 109). Esimerkiksi
partisiipin *haastava* merkitys on 'vaativa, haasteellinen' ja *merkittävän* 'merkityk-
sellinen, tärkeä'.

-nUt-johtimella muodostettua adjektiiveja on kolme: *kokenut* (7), *motivoitunut* (2)
ja *uudistunut*. Johdin liittyy verbien aktiivinvartalon, ja johdoksia yhdistää merki-
tyskomponentti 'sellainen, josta kannan ilmaisema päättynyt toiminta on lähtöi-
sin' (Hakanen 1973: 110). *-(t)U*-johdoksia yhdistää Hakasen (1973: 110) mukaan
merkityskomponentti 'sellainen, johon kannan ilmaisema päättynyt toiminta koh-
distui'. Johdoksia on neljä: *palkittu*, *auktorisoitu*, *arvostettu* ja *suosittu*.

Komparatiivin päätteillä voi muodostaa produktiivisesti adjektiivijohdoksia perus-
adjektiiveista ja useimmista adjektiivijohdoksista (Hakanen 1973: 117). Aineis-
tossa on kaksi superlatiivin *-in*-johtimella muodostettua adjektiivia: *suurin* (4) ja
halutuin. Hakasen (1973: 121) mukaan *-in*-johdoksiin sisältyy suuntakomponentti,
ja johdoksia yhdistävä merkityskomponentti on 'sellainen, joka vertailukohteitaan
voimakkaammin poikkeaa johdoksen kantasanan tarkoitteen suuntaan'.

Denominaalisia karitiivijohdoksia aineistossa ovat *savuton* (11), *välitön*, *ennakko-
luuloton* ja *puolueeton*. Ne sisältävät johtimen *-tOn*. Adjektiivit ilmaisevat kantsa-
nan puuttumista luonnehdittavan substantiivin tarkoitteelta (VISK § 292).

8.3 Yhdysadjektiivit

Yhdysadjektiivit muodostavat adjektiivien kolmannen pääkategorian. Hakanen (1973) on jakanut yhdysadjektiivit rinnasteisiin ja alisteisiin. Työpaikkailmoituksissa esiintyvät yhdysadjektiivit ovat kaikki alisteisia. Yhdysadjektiivien ylivoimaisesti suurimman ja produktiivisimman ryhmän muodostavat adjektiivit, joilla on perusosana *-inen-* tai *-llinen-*johdos. Suomen kieleen on mahdollista tuottaa tällaisia adjektiiveja loputon määrä. (Hakanen 1973: 131.) Tämä näkyy myös aineiston yhdysadjektiivien kirjossa, sillä niitä on huomattava osa työpaikkailmoitusten adjektiiveista, 46 eri adjektiivia.

Adjektiivit, joiden perusosana on adjektiivijohdos, voidaan ryhmitellä eri alatyyppeihin: tavallisimmat tyypit ovat nominatiivialkuinen ja genetiivialkuinen määriteosa. *-inen-*yhdysadjektiivien ensimmäisenä ryhmänä Hakanen mainitsee yhdysanat, joissa määriteosana on nominatiivimuotoinen adjektiivi, numeraali tai pronomini. (Hakanen 1973: 131.) Aineistossa tällaisia adjektiiveja ovat *monipuolinen* (27), *oma-aloitteinen* (8), *moniammatillinen* (2), *pitkäjänteinen*, *omatoiminen*, *monialainen*, *laaja-alainen*, *hyvähenkinen*, *hyväpalkkainen*, *monitaitoinen* ja *nopeatahtinen*. Samaan tyyppiin kuuluvat myös ne *-inen-*johdokset, joiden pohjana on yhdyssubstantiivi (Hakanen 1973: 131). Yhdyssanakantaisia adjektiiveja on 28 kappaletta: *ammattitaitoinen* (25), *valtakunnallinen* (5), *yrittäjähenkkinen* (4), *yhteistyökykyinen* (3), *nykyaikainen* (3), *myyntihenkkinen* (3), *palveluhenkkinen* (3), *asiakaspalveluhenkkinen* (2), *kasvuhakuinen* (2), *lypsytaitoinen*, *kielitaitoinen*, *aloi-tekykyinen*, *asiakaspalvelutaitoinen*, *yhteistyötaitoinen*, *organisointikykyinen*, *vastuunottokykyinen*, *oppimishaluinen*, *yleishyödyllinen*, *kehityshakuinen*, *urheiluhenkkinen*, *yhteistyöhenkinen*, *tulosvastuullinen*, *yhteistyötaitoinen*, *kehittämismyönteinen*, *iltapainotteinen*, *autonhuoltotaitoinen*, *viikonloppupainotteinen* ja *italialais-tyyppinen*. Olen laskenut tähän tyyppiin myös *-llinen-*johtimella muodostetut adjektiivit *valtakunnallinen*, *yleishyödyllinen* ja *tulosvastuullinen*, koska niiden kantana on selkeästi yhdyssana (*valtakunta*, *yleishyöty*, *tulosvastuu*).

Pienemmän joukon yhdysadjektiiveista muodostavat ne, joiden määriteosana on genetiivimuotoinen nomini. Ensimmäisen ryhmän muodostavat adjektiivit, joiden

määriteosa on adjektiivinen, numeraali tai pronomini, ja toisen ryhmän muodostavat adjektiivit, joissa määriteosa on substantiivi. (Hakanen 1973: 131.) Edellä mainittuun ryhmään kuuluvat adjektiivit *elämänmyönteinen* ja *maailmanlaajuinen*. Jälkimmäiseen ryhmään kuuluu yhdysadjektiivinen *uudenaikainen*. Hakanen (1973: 132) luettelee myös tähän ryhmään kuuluvia yhdysubstantiivipohjaisia *-inen*-johdoksia. Tällaisia adjektiiveja on aineistossa kuusi: *mielenkiintoinen* (12), *huumorintajuinen* (2), *kotimainen* (2) *vastuuntuntoinen*, *kilpailunhaluinen* ja *voitontahtoinen*. Yhdysadjektiivin perusosa voi olla myös muunlainen adjektiivijohdos, joista Hakanen (1973: 133) mainitsee partisiipit. Työpaikkailmoitusten adjektiivien joukossa tällaisia yhdysadjektiiveja ovat *huolenpitävä*, *säänkestävä* ja *aikaansaava*.

Adjektiivit *palvelualtis* ja *idearikas* kuuluvat myös alisteisiin yhdysadjektiiveihin, mutta ovat ominaisuuksiltaan erilaisia kuin edellä luetellut adjektiivit. Ne kuuluvat yhdysadjektiiveihin, joissa on perusosana perusadjektiivinen. Niissä on määriteosana nominatiivimuotoinen substantiivi: *palvelu* ja *idea*. Tällaiset yhdysadjektiivityypit ovat suomen kielessä produktiivisia, kielenhuollon vastustuksista huolimatta. Etenkin adjektiivia *rikas* käytetään paljon viestinnässä, ja se on osoittautunut hyödylliseksi, joskus jopa välttämättömäksi erikoisalojen sanastossa. Myös adjektiivinen *altis* on vakiintunut yhdysadjektiivien perusosaksi. (Hakanen 1973: 129; Vesikansa 1989: 241.)

8.4 Sanaliitot

Kuvailevat, monilekseemiset lausekkeet olen määrittänyt sanaliitoiksi. Aineistossa on sanaliittoja 87 kappaletta, kun adjektiiveja kaiken kaikkiaan on yhteensä 245 kappaletta. Suurin osa lausekkeista on kuvailevia partisiippilausekkeita: *-vA*-partisiippilausekkeita on 47 kappaletta, *-nUt*-partisiippilausekkeita 22 kappaletta ja *-(t)tU*-partisiippilausekkeita 12 kappaletta⁵.

⁵ Kaikkia partisiippilausekkeita ei ole lueteltu tässä luvussa, mutta ne on koottu liitteeseen 2.

-vA-partisiippilausekkeilla ilmaistaan hyvin monenlaisia asioita. Lausekkeissa edussanana toimii useimmiten lokaalisuuteen viittaava *toimiva*, ominaisuuteen viittaava *omaava* tai erityisesti yrityksen toimialaan viittaavat partisiipit *tarjoava* ja *tuottava*. Partisiippi *toimiva* saa kaikissa tapauksissa määritteikseen sijaintiin viittaavat lekseemit: *valtakunnallisesti toimiva* (2), *Oulun talousalueella toimiva* (2), *Lounais-Suomessa toimiva*, *kansainvälisesti toimiva* ja *Pattijoella toimiva*. Partisiippia *toimiva* käytetään kielenkäytössä usein myös kuvatessa yrityksen toimialaa (esim. *metallialalla toimiva*), mutta aineistossa tämä tehtävä on partisiipeilla *tarjoava* ja *tuottava*, kuten esimerkiksi *suun- ja hammasterveydenhuollon palveluja tuottava*, *lomituspalveluita tuottava* ja *henkilöstö-, rekrytointi- ja palkkahallintopalveluita tarjoava*.

Omata-verbi on hyvin tavallinen työpaikkailmoituksissa (Kankaanpää 1999). Sen partisiippimuotoa *omaava* käytetään myös tarkastelemissani työpaikkailmoituksissa: *teknillisen tai kaupallisen taustan omaava*, *kokemusta omaava* ja *esimieskokemusta omaava*. *Omaava*-rakenteen voisi hyvin ilmaista myös toisin muuttamalla rakenne omistusrakenteeksi (esim. *henkilö, jolla on teknillinen tai kaupallinen tausta*) tai adjektiiviksi (esim. *kokenut*). Huhtalan (1989: 141) mukaan *omata*-verbi on muotisana ja käännösvastine ruotsin *hava-*, saksan *haben-* ja englannin *have-*verbistä. Kankaanpään (1999) mukaan verbille on kuitenkin mahdollisesti tarvetta suomen kielessä niin, että abstrakteja asioita ilmaistaan *omata*-rakenteella ja konkreettisia asioita omistusrakenteella.

Partisiipeilla *kehittyvä*, *kasvava* ja *uudistuva* ilmaistaan yrityksen dynaamisuutta: *voimakkaasti kehittyvä* (2), *nopeasti kasvava* (2), *rohkeasti uudistuva*, *vahvasti kasvava*, *jatkuvasti kehittyvä* ja *nopeasti kehittyvä*. Kaikissa tapauksissa partisiippiin liittyy voimakkuutta ja nopeutta kuvaava adverbi. Menestykseen viitataan partisiipeilla *johtava*, *kuuluva* ja *menestyvä*: *alan johtava* (2), *Suomen suurimpiin kuuluva*, *taloudellisesti menestyvä* ja *maailman johtava*. Kyvykkyyteen viitataan partisiipeilla *osaava*, *kykenevä*, *taitava* ja *pystyvä*: *ammattinsa osaava*, *itsenäiseen työhön kykenevä*, *erikoiskahvien teon taitava* ja *itsenäiseen työhön pystyvä*. Muita -vA-par-

tisiippilausekkeitä aineistossa ovat esimerkiksi *uusiin haasteisiin rohkeasti tarttuva, helposti lähestyttävä, radiologiaan erikoistuva, työurasi alussa oleva ja konepajatuotteita valmistava ja suunnitteleva*.

-nUt-partisiippilausekkeilla ilmaistaan pääasiassa organisaation toimiala tai sen ikä. Nämä ilmaistaan partisiipeilla *toiminut, alkanut ja erikoistunut*. Organisaatioon ikään liittyviin lausekkeisiin liittyy useimmissa tapauksissa vuosiluku: *vuodesta 1978 toiminut, vuodesta 2006 saakka toiminut, vuodesta 1974 alkanut ja vuodesta 1987 lähtien toiminut*. Myös työntekijän ikä ilmaistaan yhdessä ilmoituksessa lausekkeella *18 vuotta täyttänyt*. Toimialaan viittaavat lausekkeet kertovat yrityksen erikoistumisen tiettyyn alaan, kuten esimerkiksi *henkilöstöpalveluihin erikoistunut (2)* ja *B-to-B-markkinointiin, puhelinpalveluihin ja asiakaspalveluun erikoistunut*. Partisiippilausekkeilla kerrotaan myös koulutuksesta, kuten lausekkeilla *puutarhurin koulutuksen saanut ja ammattitutkinnon suorittanut*. Muut *-nUt*-partisiippilausekkeet aineistossa ovat *kannuksensa hankkinut ja myyntityöstä kiinnostunut*.

-(t)U-partisiipilla ilmaistaan pääasiassa yrityksen perustamisvuosi: esimerkiksi *vuonna 1999 perustettu (4)* ja *vuonna 1993 perustettu (4)*. Muut lausekkeet ovat *hyvillä vuorovaikutustaidoilla varustettu ja alansa tunnustettu*.

Sanaliitoilla *suomen kielen taitoinen ja venäjän kielen taitoinen* ilmaistaan kieli-taito. Komparaatiolla on muodostettu kaksi eri sanaliittoa: *kolmanneksi suurin ja entistäkin turvallisempi*. *Turvallisempi* on kvantifioiva komparatiivi, joka on nykykielessä tavallinen, niin sanottu yleinen komparatiivi Superlatiivi *suurin* ilmaisee merkitystä 'sellainen, joka vertailukohteitaan voimakkaammin poikkeaa johdoksen kantasanan tarkoitteen suuntaan'. (Hakanen 1973: 117, 121.)

Sanaliitot *työtä pelkäämätön (2)* ja *voittoa tavoittelematon* on muodostettu negaation avulla. *-mAto*-johdos liittyy molemmissa tapauksissa objektilliseen verbikantaan. Johdoksen avulla muodostetut sanaliitot ilmaisevat puutetta kantasanasta. Lauseke nopea oppimaan uusia asioita sisältää adjektiivin, jota määrittävät *-mA*-infinitiivilauseke.

8.5 Kokoavaa tarkastelua

Tässä luvussa olen esitellyt työpaikkailmoituksissa olevien adjektiivien rakenteita. Taulukkoon 13 on koottu eri adjektiivirakenteiden määrät. Yhteensä eri adjektiiveja aineistossa on 245, joista kaksi kolmasosaa on adjektiivijohdoksia ja sanaliittoja. Yhdysadjektiiveja on noin neljännes adjektiiveista, ja perusadjektiiveja vähiten, noin 10 prosenttia adjektiiveista.

Taulukko 13. Adjektiivien rakenteet.

Rakenteet	Prosentti	Lkm
Adjektiivijohdokset	34 %	83
Sanaliitot	36 %	87
Yhdysadjektiivit	22 %	54
Perusadjektiivit	9 %	21
YHTEENSÄ	100 %	245

Adjektiivijohdoksia käytetään monipuolisesti. Ne kuvaavat eniten pehmeitä luonteenpiirteitä, aktiivisuutta ja houkuttelevuutta. Useat adjektiivit ovat tavallisia kielenkäytössä: esimerkiksi *rehellinen*, *iloinen* ja *avoin*. Partisiipeilla kuvataan eniten pätevyyttä, ja kaikki vaikuttavuutta kuvaavat adjektiivit ovat partisiippeja. Tässä näkyy partisiippien verbimäisyys, toiminnallisuus: vaikuttavuus on toimintaa ja esimerkiksi partisiipissa *motivoiva* näkyy toiminta hyvin aktiivisena. Joidenkin partisiippien verbimäisyys on niin voimakas, että ne ovat saaneet tässä tutkimuksessa oman semanttisen luokkansa: vaikuttavuutta kuvaavat adjektiivit ovat poikkeuksetta partisiippeja.

Sanaliitot muodostuvat pääosin partisiippilausekkeista. Partisiipeilla on nähtävissä oma eriytynyt tehtävänsä työpaikkailmoitusten adjektiivien joukossa. *-(t)tU*-partisiipilla kerrotaan yrityksen perustamisvuosi, ja *-nUt*-partisiippi ilmaisee yrityksen toimialan sekä myös perustamisajankohdan. *-vA*-partisiippilausekkeiden semanttinen kirjo on suurempi: lausekkeet ilmaisevat muun muassa yrityksen sijaintia, menestystä tai työnhakijalta toivottavia ominaisuuksia.

Yhdysadjektiiveille on vaikeampi määrittää tiettyä yhteistä merkityskomponenttia. Vertailtaessa adjektiivien rakenteiden ja semanttisten ryhmien suhdetta huomataan, että yhdysadjektiiveja käytetään useimmiten kuvatessa yrityksen tai työyhteisön ominaisuutta sekä kovia luonteenpiirteitä. Tällaiset kovia luonteenpiirteitä kuvaavat adjektiivit ovat usein *-inen*-loppuisia, kykyä ja henkilön mieltymyksiä kuvaavia, kuten *asiakaspalveluhenkinen* ja *organisointikykyinen*.

Perusadjektiiveja käytetään vähiten. Ne eivät sovi semanttiselta luonteeltaan kuvaamaan erityistapauksia, eikä niitä käytetäkään kuvatessa hankittuja taitoja, dynaamisuutta, paikkaa, vaikuttavuutta tai aikaa.

9 Loppupäätelmät

Olen tässä tutkimuksessa käsitellyt työpaikkailmoitusten adjektiivien semantiikkaa ja niiden rakenteita. Olen laskenut adjektiiveiksi kaikki kuvailevat adjektiivit, sanaliitot ja lausekkeet. Työpaikkailmoitukset on kerätty Työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämältä mol.fi-sivustolta. Ilmoituksia on kaiken kaikkiaan 240, ja tutkimissani tehtävissä toimivia adjektiiveja on 182 ilmoituksessa. Olen valinnut tutkittavakseni kolme ammattialaa, asiantuntijat, palvelutyöntekijät ja maatalous- ja teollisuustyöntekijät, koska oletan, että käytetyt adjektiivit eroavat ammattialojen välillä ja kuvastavat samalla ammattialojen ominaisuuksia. Olen tutkinut työntekijää, työpaikkaa ja -yhteisöä ja työtehtävää kuvaavia adjektiiveja ja jaotellut adjektiivit eri semanttisiin ryhmiin. Olen tarkastellut myös, miten adjektiivit on muodostettu ja onko adjektiivien rakenteissa ja semantiikassa nähtävissä yhtäläisyyttä.

Adjektiivit eroavat ammattialojen välillä selvästi erityisesti työntekijää käsittelevien adjektiivien kohdalla. Asiantuntijoita kuvataan usein kovilla adjektiiveilla eli adjektiiveilla, jotka kuvaavat erityisesti työelämässä hyödyksi olevia luonteenpiirteitä, kuten *jämäkkä*, *vastuuntuntoinen*, *analyttinen* ja *yhteistyökykyinen*. Palvelutyöntekijöitä kuvaavat adjektiivit ovat useimmiten pehmeitä luonteenpiirteitä kuvaavia adjektiiveja. Luokitteluni mukaan tällaiset adjektiivit kuvaavat erityisesti ihmissuhteissa hyödyksi olevia luonteenpiirteitä, kuten *sosiaalinen*, *huumorintajuinen* ja *rehellinen*. Palvelutyöntekijöitä kuvaillaan myös aktiivisuuden liittyvillä adjektiiveilla, kuten *ahkera*, *oma-aloitteinen* ja *energinen*. Hankitut ominaisuudet korostuvat maatalous- ja teollisuustyöntekijöiden ryhmässä, sillä esiintymiä on yli puolet adjektiivien esiintymistä. Adjektiivit kuvaavat usein taitoa tai kokemusta, kuten *autonhuoltotaitoinen*, *kokenut* ja *pätevä*. Tulkintani mukaan käytetyt adjektiivit kuvastavat odotuksenmukaisesti ammattialojen eroja: asiantuntijat ja esimiesasemassa olevat henkilöt tarvitsevat erityisesti kovia kykyjä, yhteistyökykyä ja vastuullisuutta, kun asiakaspalvelijoille on hyödyksi sosiaalisuus ja tietynlainen ihmisläheisyys. Maatalous- ja teollisuustöissä tarvitaan erilaisia taitoja, jotka voi hankkia koulutuksella tai kokemuksella.

Työpaikkaa kuvaillaan eniten ominaisuutta kuvaavilla adjektiiveilla, ja työyhteisöä kuvataan eniten pätevyyteen liittyvillä adjektiiveilla. Työpaikkaa ja -yhteisöä kuvailevien adjektiivien esiintymiä on 283, kun vastaava luku työntekijöitä kuvaavilla adjektiiveilla on 208. Tutkimus vahvistaa aiempia tutkimuksia työpaikkailmoitusten mainosmaisuudesta ja yrityskuvan merkityksestä ilmoituksissa (ks. esim. Juujärvi 1998, Vaahtio 2005). Ominaisuutta kuvaavat adjektiivit kuvaavat monenlaisia asioita, jotka liittyvät työpaikan fyysiseen tilaan tai ominaisuuteen. Tällaisia ovat esimerkiksi adjektiivit *savuton*, *nuorekas*, *moderni* ja *logistiikkapalveluita tarjoava*. Pätevyyttä kuvaavat adjektiivit kuvaavat luotettavuutta ja onnistumista, kuten *osaava*, *ammattitaitoinen* ja *pätevä*. Pätevyydellä erottaudutaan muista ja kerrotaan myös organisaation menestyksestä. Seikoilla saattaa olla merkitystä työnhaikijalle, mutta nähdäkseni niillä hoidetaan myös organisaation imagon markkinointia. Työyhteisöä kuvataan huomattavasti vähemmän kuin työpaikkaa. Esiintymittäin suhteet ovat asiantuntijoiden ryhmässä 88/35, palvelutyöntekijöiden ryhmässä 66/18 ja maatalous- ja teollisuustyöntekijöiden ryhmässä 72/4.

Työtehtävää kuvataan huomattavasti vähemmän kuin muita tarkastelemiani ryhmiä. Eri adjektiiveja on 26 erilaista ja esiintymiä on 97. Eniten kuvataan työtehtävän houkuttelevuutta ja vaativuutta. Houkuttelevuutta kuvaavat adjektiivit viittaavat työtehtävän mielenkiintoisuuteen, kuten *mielenkiintoinen*, *merkityksellinen* ja *hyväpalkkainen*. Eniten käytetään adjektiivia *monipuolinen*, esiintymiä on 26. Vaativuuteen viittaavat adjektiivit kuvailevat työtehtävän vaativuutta. Tällaisia ovat adjektiivit *itsenäinen*, *haastava* ja *haasteellinen*.

Työpaikkailmoituksissa olevat adjektiivit ovat pääosin adjektiivijohdoksia ja sanaliittoja: niitä on kaksi kolmasosaa kaikista adjektiiveista. Yhdysadjektiiveja on 23 prosenttia adjektiiveista ja perusadjektiiveja 9 prosenttia adjektiiveista. Adjektiivien merkityksen ja rakenteiden välillä on nähtävissä yhtäläisyyksiä. Yhtäläisyyksiä ei voi kuitenkaan tämän tutkimuksen perusteella yleistää muuhun kielenkäyttöön, mutta arvioita eri adjektiivityyppien työnjaosta työpaikkailmoituksissa voi tehdä. Adjektiivijohdokset kuvailevat monipuolisesti erityisesti pehmeitä luonteenpiirteitä, aktiivisuutta ja houkuttelevuutta. Sanaliitot muodostuvat pääosin par-

tisiippilausekkeista. Partisiipeilla on selkeästi oma eriytynyt tehtävänsä työpaikkailmoitusten adjektiivien joukossa. *-nUt*-partisiippi kertoo sekä yrityksen toimialan että perustamisajankohdan, ja *-(t)tU*-partisiipilla ilmaistaan yrityksen perustamisvuosi. *-vA*-partisiippilausekkeilla ilmaistaan muun muassa yrityksen sijainti, menestys ja työnhakijalta toivottavat ominaisuudet. Yhdysadjektiiveja käytetään useimmiten kuvatessa yrityksen tai työyhteisön ominaisuutta sekä kovia luonteenpiirteitä. Perusadjektiivit eivät ilmaise selkeästi mitään tiettyä semanttista ryhmää. Useimmat perusadjektiiveista ovat vanhaa, omaperäistä sanastoa eivätkä ne siksi sovi kuvaamaan erityistapauksia: niitä ei käytetä kuvatessa hankittuja taitoja, dynaamisuutta, paikkaa, vaikuttavuutta tai aikaa.

Adjektiivien esiintymiä on aineistossa yhteensä 586. Keskimäärin yhdessä ilmoituksessa on adjektiiveja 3,2 kappaletta. Adjektiivien määrä ilmoituksiin nähden tuntuu melko pieneltä. 76 prosentissa ilmoituksia käytetään adjektiiveja joissakin tutkimissani tehtävissä eli noin kolme neljäsosaa ilmoituksista sisältää jonkin adjektiivin. Keskimäärin noin puolet ilmoituksista on kuitenkin sellaisia, joissa ei esiinny tiettyssä tarkasteltavassa tehtävässä toimivia adjektiiveja. Esimerkiksi työntekijää kuvaavia adjektiiveja on käytetty asiantuntijoiden ryhmässä vain 40 prosentissa ilmoituksia. Työtehtävää kuvataan vain noin 24 prosentissa ilmoituksia. Tutkimustuloksista ei voi suoraan päätellä, että työntekijää, työpaikkaa ja -yhteisöä tai työtehtävää kuvailtaisiin yleisesti vähän. Myös niissä ilmoituksissa, joissa ei adjektiiveja käytetä, kuvaillaan esimerkiksi työntekijää, mutta tällöin työntekijältä vaadittavat ominaisuudet ilmaistaan substantiiveilla. Työpaikkailmoituksia koskevan tutkimuksen voisikin laajentaa koskemaan myös muita sanaluokkia. Millä muilla keinoilla työntekijältä vaadittavat ominaisuudet tuodaan esille? Miten luodaan yrityskuvaa ja miten kerrotaan työtehtävästä, kun ei käytetä adjektiiveja?

Tutkimus antaa viitteitä siitä, minkälaiselle työntekijälle on 2010-luvulla kysyntää ja minkälaista kuvaa yritykset itsestään luovat Suomen edelleen synkässä taloustilanteessa. Tutkimuksen perusteella työnantaja todennäköisesti etsii savuttomaan yritykseen ammattitaitoista työntekijää monipuolisiin tehtäviin.

Aineslähteet

Työpaikkailmoitukset Työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämästä Avoimet työpaikat -palvelusta.

Aineisto on kerätty 14.10.2014–18.1.2015 välisenä aikana. Tutkimuksessa on 240 ilmoitusta.

Lähteet

Alho, Irja – Kauppinen, Anneli 2008: *Käyttökielioppi*. SKS, Helsinki.

Antikainen, Jaakko 2012: Äänikuvaa luonnehtivien adjektiivien merkitykset ja rakenne Hifimaailma-lehden vuoden 2010 kuunteluarvioissa. Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto, suomen kieli, Turku.

Dixon, R. M. W 1982: *Where have All the Adjectives Gone? And Other Essays in Semantics and Syntax*. Janua Linguarum. Series Maior, 107. Mouton Publishers, Berlin.

Hakanen, Aimo 1973: *Adjektiivien vastakohtasuhteet suomen kielessä*. SKS, Helsinki.

Hirsimäki, Anne 1993: Yrityskuvan luominen viestinnän keinoin: tutkimuskohteenä sanomalehden työpaikkailmoitukset. Pro gradu -tutkielma. Turun kauppa-
korkeakoulu, liiketaloustiede, Turku.

Hovila, Hanni-Tuulia 2007: Henkilökategoriointi kaupunkilehti Tamperelaisen kontakti-ilmoituksissa. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto, suomen kieli, Tampere.

Huhtala, Aarre 1989: Muotisanat. S. 127–147. *Nykysuomen sanavarat*. Toim. Jouko Vesikansa. WSOY, Helsinki.

Hyvärinen, Pirita 2010: Itsen kuvaileminen naisten kontakti-ilmoituksissa. Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto, suomen kieli, Turku.

Ikola, Osmo 1986: *Nykysuomen käsikirja*. Toinen uudistettu laitos. Weilin+Göös, Helsinki.

Itkonen, Terho 1988: *Vierassanat. Kielenkäyttäjän opas*. Neljäs, tarkistettu painos. Kirjayhtymä, Helsinki.

Juujärvi, Kati 1998: Työpaikkailmoittelu rekrytointikanavana: Työpaikkailmoituksissa käytettyjen houkuttelu- ja valikointistrategioiden tarkastelua. Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto, sosiologia, Turku.

Kankaanpää, Salli 1999: Omaatko hyvän kielitaidon ja paljon työkokemusta? *Kielikello 1/1999*. [Verkkojulkaisu.] Helsinki. [Viitattu: 9.11.2015.] Saatavissa: <http://www.kielikello.fi/index.php?mid=2&pid=11&aid=493>

Karlsson, Fred 1998: *Yleinen kielitiede*. Uudistetun laitoksen viides painos. Gaudeamus, Helsinki.

Koivisto, Helinä 1987: *Partisiippien adjektiivistuminen suomen kielessä*. SKS, Helsinki.

Koivusalo, Mikko – Kuoppamäki, Marko 1985: Yrityskuvaa luovien tekijöiden käyttö työpaikkailmoituksissa. Pro gradu -tutkielma. Turun kauppakorkeakoulu, liiketaloustiede, Turku.

Komulainen, Riikka 2006: Työpaikkailmoitukset tekstilajina: Rakenteen muutokset ja työpaikkailmoituksiin sisältyvän vuorovaikutuksen ilmeneminen vuosina 1955 ja 2005. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto, suomen kieli, Tampere.

KS = Kielitoimiston sanakirja 1.0. [Online.] Saatavissa: <http://www.kielitoimistonsanakirja.fi/>

Lukka, Sari 1992: Adjektiivien käyttö sanomalehtikielessä. Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto, suomen kieli, Turku.

Markkanen, Mikko 2002: *Onnistu rekrytoinnissa*. WSOY, Helsinki.

Mellas, Teemu 2012: Nuorten johtajien johtamiskäytänteet asiantuntijaorganisaatioissa. Pro gradu -tutkielma. Lappeenrannan teknillinen yliopisto, johtaminen ja organisaatiot, Lappeenranta.

Mielikäinen, Aila 2010: Maallista, ajallista, inhimillistä. Monikäyttöiset llinen-johdokset Agricolasta nykypäivään. *Kielikello 1/2010*. [Verkkojulkaisu.] Helsinki. [Viitattu: 2.2.2015.] Saatavissa: <http://www.kielikello.fi/index.php?mid=2&pid=11&aid=2083>

Millainen on hyvä johtaja? [Verkkojulkaisu. Viitattu 28.1.2015.] Saatavissa: <http://www.utu.fi/fi/yksikot/exe/ajankohtaista/uutiset/Sivut/Millainenonhyv%C3%A4johtaja.aspx>

Muikku-Werner, Pirkko 2009: *Tositarkoituksella. Näkökulmia kontakti-ilmoituksiin*. SKS, Helsinki.

Mustonen, Johanna 2012: Palvelukokemus palvelumuotoiluprosessissa. Tapaus-tutkimuksena päivittäistavarakauppapalvelukokemus. Pro gradu -tutkielma. Lapin yliopisto, teollinen muotoilu, Rovaniemi.

Mäkinen, Camilla 2001: Työpaikkailmoitusten tekstityypit ja kielen funktiot. Pro gradu -tutkielma. Vaasan yliopisto, nykysuomi ja kääntäminen, Vaasa.

Mäntynen, Anne 2006: Näkökulmia tekstin ja tekstilajien rakenteeseen. S. 42–71. *Genre – tekstilaji*. Toim. Anne Mäntynen, Susanna Shore ja Anna Solin. Tietoliipas 213. SKS, Helsinki.

Niemi, Sirpa 2013: Työsuhteen päättäminen henkilösyistä. Opinnäytetyö. Tampereen ammattikorkeakoulu, liiketalous, Tampere.

Nortio, Jukka 2015: Työ muuttuu, miten muuttuu sosiaaliturva? [Verkkajulkaisu.] *Sosiaalivakuutus*. Helsinki. [Viitattu 5.3.2015.] Saatavissa: <http://sosiaalivakuutus.fi/tyon-luonne-muuttuu-miten-muuttuu-sosiaaliturva/>

Nurminen, Päivi 2001: ”Halu palvella on onnistumisen edellytys!” Asiakaspalvelualan oppikirjojen vuorovaikutusta käsittelevän materiaalin tarkastelua. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto, puheviestintä, Jyväskylä.

Riemer, Nick 2010: *Introducing Semantics*. Cambridge University Press, the United Kingdom.

Rokala, Risto 1970: Sanomalehtimainonnan adjektiivit. Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto, suomen kieli, Turku.

Shore, Susanna – Mäntynen, Anne 2006: Johdanto. S. 9–41. *Genre – tekstilaji*. Toim. Anne Mäntynen, Susanna Shore ja Anna Solin. Tietolipas 213. SKS, Helsinki.

SKRK = Hakulinen, Lauri 1968: *Suomen kielen rakenne ja kehitys*. Kolmas, korjattu ja lisätty painos. Otava, Helsinki.

TE-1 = TE-palvelut. [Verkkajulkaisu. Viitattu 12.1.2015.] Saatavissa: <http://www.mol.fi/tyopaikat/tyopaikkatiedotus/haku/>

TE-2 = TE-palvelut. Ilmoita avoin työpaikka. [Verkkajulkaisu. Viitattu 12.1.2015.] Saatavissa: http://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonantajalle/loyda_tyontekija/ilmoita_avoin_tyopaikka/index.html

TEM = Työ- ja elinkeinoministeriö. Työllisyyskatsaus, joulukuu 2014. [Verkkajulkaisu. Viitattu 25.2.2015.] Saatavissa: https://www.tem.fi/tyo/tyonvalitystilaasto/tyollisyyskatsaus/tyollisyyskatsaus_joulukuu_2014.98279.xhtml

THL 2012. [Verkkajulkaisu. Viitattu 25.7.2015.] Saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/web/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/ehkaiseva-paihde-tyo/ehkaisevan-paihde-tyon-menetelmat/tupakaimottomuuden-edistaminen/tupakoimattomuuden-edistamisen-toimijat/tyopaikat>

TS.fi/Mediamyynti. [Verkkajulkaisu. Viitattu 13.10.2015.] Saatavissa: <http://mediamyynti.ts.fi/printti/aineistot-ja-hinnat/>

Työsopimuslaki 55/2001. Helsinki. Työministeriö. 1.6.2001.

Vaahio, Eeva-Leena 2005: *Rekrytointi menestystekijänä*. Edita, Helsinki.

----- 2007: *Pestaa paras. Rekrytoinnin opas esimiehelle*. Edita, Helsinki.

Vesikansa, Jouko 1989: Yhdyssanat. Toim. Jouko Vesikansa. S. 213–258. *Nyky-suomen sanavarat*. WSOY, Helsinki.

VISK = Iso suomen kielioppi. Toim. Auli Hakulinen, Maria Vilkuna, Riitta Korhonen, Vesa Koivisto, Tarja Riitta Heinonen ja Irja Alho. SKS, Helsinki. [Verkkoversio.] Saatavissa: <http://scripta.kotus.fi/visk/etusivu.php>

Liite 1. Tutkimusaineisto.

+ = adjektiivi esiintyy kahdessa samankaltaisessa ilmoituksessa

Semanttinen ryhmä

OMIN = ominaisuus

HANK = hankittu ominaisuus

HOU = houkuttelevuus

AKT = aktiivisuus

DYN = dynaamisuus

VAAT = vaativuus

VAI = vaikuttavuus

Rakenne

YHDYS = yhdysadjektiivi

JOHDOS = adjektiivijohdos

PERUS = perusadjektiivi

SL = sanaliitto

Taulukko 14. Tutkimusaineisto.

Adjektiivi	Lkm	Semanttinen ryhmä	Rakenne
monipuolinen	27	OMIN	YHDYS
ammattitaitoinen+	25	HANK	YHDYS
osaava	15	HANK	JOHDOS
mielenkiintoinen	12	HOU	YHDYS
reipas	11	AKT	PERUS
savuton+	11	OMIN	JOHDOS
kasvava+	11	DYN	PERUS
innovatiivinen+	10	LUOVA	JOHDOS
viihtyisä	10	HOU	JOHDOS
itsenäinen	10	VAAT	JOHDOS
ahkera	9	AKT	PERUS
vastuullinen	9	KOVA	JOHDOS
iloinen+	9	PEHMEÄ	JOHDOS
suomalainen+	9	PAIKKA	JOHDOS
kannustava+	8	VAI	JOHDOS
oma-aloitteinen	8	AKT	YHDYS
haasteellinen	8	VAAT	JOHDOS
kokenut	7	HANK	JOHDOS
positiivinen+	7	PEHMEÄ	JOHDOS
haastava	7	VAAT	JOHDOS
joustava	6	AIKA	JOHDOS
luotettava	6	PEHMEÄ	JOHDOS

menestyvä	6	PÄTEVÄ	JOHDOS
aktiivinen	5	AKT	JOHDOS
nuorekas	5	OMIN	JOHDOS
avoin+	5	PEHMEÄ	JOHDOS
hyvä	5	PEHMEÄ	PERUS
kehittyvä	5	DYN	JOHDOS
mukava	5	HOU	JOHDOS
vakavarainen+	5	PÄTEVÄ	YHDYS
valtakunnallinen+	5	PAIKKA	YHDYS
yrittäjähenkkinen	4	KOVA	YHDYS
innostava	4	VAI	JOHDOS
johtava+	4	PÄTEVÄ	JOHDOS
vuonna 1999 perustettu+	4	IKÄ	SL
nuori+	4	IKÄ	PERUS
vuonna 1993 perustettu+	4	IKÄ	SL
suurin+	4	PÄTEVÄ	JOHDOS
energinen	3	AKT	JOHDOS
tehokas	3	AKT	JOHDOS
taitava	3	HANK	JOHDOS
myyntihenkkinen	3	KOVA	YHDYS
rehellinen	3	PEHMEÄ	JOHDOS
sosiaalinen+	3	PEHMEÄ	JOHDOS
palveluhenkkinen	3	KOVA	JOHDOS
uusi	3	IKÄ	PERUS
moderni	3	OMIN	PERUS
vuonna 1979 perustettu	3	IKÄ	SL
nykyaikainen	3	OMIN	YHDYS
helppo	3	VAAT	PERUS
vaativa	3	VAAT	JOHDOS
yhteistyökykyinen	3	KOVA	YHDYS
tuloksellinen	2	KOVA	JOHDOS
pätevä	2	HANK	JOHDOS
innokas	2	AKT	JOHDOS
aikaansaava	2	AKT	YHDYS
työtä pelkäämätön	2	KOVA	SL
huumorintajuinen	2	PEHMEÄ	YHDYS
asiakaspalveluhenkkinen	2	KOVA	YHDYS
tunnollinen	2	PEHMEÄ	JOHDOS
motivoitunut	2	AKT	JOHDOS
moniammatillinen	2	OMIN	YHDYS

kansainvälinen	2	PAIKKA	YHDYS
kasvuhakuinen	2	DYN	YHDYS
sujuva	2	KOVA	JOHDOS
voimakkaasti kehittyvä	2	DYN	SL
valtakunnallisesti toimiva	2	PAIKKA	SL
siisti	2	OMIN	PERUS
trendikäs	2	OMIN	JOHDOS
kotimainen	2	PAIKKA	YHDYS
vuonna 2008 perustettu	2	IKÄ	SL
nopeasti kasvava	2	DYN	SL
yksityinen	2	OMIN	JO
alan johtava	2	PÄTEVÄ	SL
vuonna 2003 perustettu+	2	IKÄ	SL
henkilöstöpalveluihin erikoistunut+	2	OMIN	SL
vuonna 2011 perustettu+	2	IKÄ	SL
rakentamiseen, maanrakentamiseen ja talotekniikkaan erikoistunut +	2	OMIN	SL
Oulun talousalueella toimiva+	2	PAIKKA	SL
puhdistus- ja pinnoitustöihin erikoistunut+	2	OMIN	SL
henkilöstövuokraukseen ja rekrytointiin erikoistunut	2	OMIN	SL
vauhdikas	2	DYN	JOHDOS
iltapainotteinen	2	AIKA	YHDYS
merkityksellinen	2	HOU	JOHDOS
vakituinen	2	HOU	JOHDOS
ympärivuotinen	2	AIKA	YHDYS
vireä	2	OMIN	PERUS
autonhuoltotaitoinen	1	HANK	YHDYS
nopea	1	AKT	PERUS
tarkka	1	KOVA	PERUS
näppärä	1	LUOVA	PERUS
monitaitoinen	1	HANK	YHDYS
lypsytaitoinen	1	HANK	YHDYS
kielitaitoinen	1	HANK	YHDYS
pitkäjänteinen	1	KOVA	YHDYS
ennakoiva	1	KOVA	JOHDOS
aloitekykyinen	1	KOVA	YHDYS
asiakaspalvelutaitoinen	1	HANK	YHDYS
omatoiminen	1	AKT	YHDYS
vastuuntuntoinen	1	KOVA	YHDYS

analyttinen	1	KOVA	JOHDOS
järjestelmällinen	1	KOVA	JOHDOS
visionäärinen	1	LUOVA	JOHDOS
sinnikäs	1	KOVA	JOHDOS
näkemyksellinen	1	LUOVA	JOHDOS
kyvykäs	1	HANK	JOHDOS
kiva	1	PEHMEÄ	PERUS
luova	1	LUOVA	JOHDOS
välitön	1	PEHMEÄ	JOHDOS
jämäkkä	1	KOVA	JOHDOS
valmentava	1	VAI	JOHDOS
idearikas	1	LUOVA	YHDYS
sitkeä	1	KOVA	PERUS
uusiin haasteisiin rohkeasti tarttuva teknillisen tai kaupallisen taustan omaava	1	AKT	SL
uudenlaisesti ajatteleva	1	HANK	SL
sopivan taustan omaava	1	LUOVA	SL
helposti lähestyttävä	1	HANK	SL
tavoitteellinen	1	PEHMEÄ	SL
radiologiaan erikoistuva	1	AKT	JOHDOS
työurasi alussa oleva	1	HANK	SL
vahvat vuorovaikutustaidot omaava	1	HANK	SL
nöyrä	1	KOVA	SL
taipuisa	1	PEHMEÄ	PERUS
kilpailunhaluinen	1	PEHMEÄ	JOHDOS
voitontahtoinen	1	KOVA	YHDYS
yhteistyötaitoinen	1	KOVA	YHDYS
suomen kielen taitoinen	1	KOVA	YHDYS
täsmällinen	1	HANK	SL
elämänmyönteinen	1	KOVA	JOHDOS
kykenevä	1	PEHMEÄ	YHDYS
organisointikykyinen	1	KOVA	JOHDOS
puheliias	1	KOVA	YHDYS
vastuunotto kykyinen	1	PEHMEÄ	JOHDOS
venäjän kielen taitoinen	1	KOVA	YHDYS
18 vuotta täyttänyt	1	HANK	SL
kokemusta omaava	1	MUUT	SL
nopea oppimaan uusia asioita	1	HANK	SL
ammattinsa osaava	1	AKT	SL
	1	HANK	SL

itsenäiseen työhön kykenevä	1	KOVA	SL
kannuksensa hankkinut	1	HANK	SL
erikoiskahvien teon taitava	1	HANK	SL
myyntityöstä kiinnostunut	1	KOVA	SL
hyvillä vuorovaikutustaidoilla varustettu	1	KOVA	SL
esimieskokemusta omaava	1	HANK	SL
itsenäiseen työhön pystyvä	1	KOVA	SL
oppimishaluinen	1	KOVA	YHDYS
säänkestävä	1	KOVA	YHDYS
erinomainen	1	HOU	JOHDOS
merkittävä	1	PÄTEVÄ	JOHDOS
ennakkoluuloton	1	OMIN	JOHDOS
iso	1	OMIN	PERUS
palvelualtis	1	KOVA	YHDYS
yleishyödyllinen	1	OMIN	YHDYS
rento	1	HOU	PERUS
mahtava	1	HOU	JOHDOS
131-vuotias	1	IKÄ	JOHDOS
perinteikäs	1	OMIN	JOHDOS
vakaa	1	PÄTEVÄ	PERUS
puolueeton	1	OMIN	JOHDOS
maailmanlaajuinen	1	PAIKKA	YHDYS
monialainen	1	OMIN	YHDYS
halutuin	1	HOU	JOHDOS
kehityshakuinen	1	DYN	YHDYS
hyvähenkinen	1	HOU	YHDYS
motivoiva	1	VAI	JOHDOS
kehittämismyönteinen	1	OMIN	YHDYS
palkittu	1	PÄTEVÄ	JOHDOS
tunnustettu	1	PÄTEVÄ	JOHDOS
kolmanneksi suurin	1	PÄTEVÄ	SL
Lounais-Suomessa toimiva	1	PAIKKA	SL
elektroniikkateollisuuden alihankintaan erikoistunut	1	OMIN	SL
rohkeasti uudistuva	1	DYN	SL
vahvasti kasvava	1	DYN	SL
henkilöstöstään huolenpitävä	1	OMIN	SL
vuodesta 1978 toiminut	1	IKÄ	SL
voittoa tavoittelematon	1	OMIN	SL
hyvinvointia luova	1	OMIN	SL

Suomen suurimpiin kuuluva	1	PÄTEVÄ	SL
entistäkin turvallisempi	1	PÄTEVÄ	SL
suun- ja hammasterveydenhuollon palveluja tuottava	1	OMIN	SL
hyvät tulevaisuuden näkymät omaava	1	PÄTEVÄ	SL
vuonna 1886 perustettu	1	IKÄ	SL
logistiikkapalveluita tarjoava	1	OMIN	SL
työntekijöistään huolehtiva	1	OMIN	SL
taloudellisesti menestyvä	1	PÄTEVÄ	SL
alalla pitkään toiminut	1	IKÄ	SL
yli 11 vuotta toiminut	1	IKÄ	SL
vuonna 1952 perustettu	1	IKÄ	SL
menestyksekkäs	1	PÄTEVÄ	JOHDOS
jännittävä	1	HOU	JOHDOS
hauska	1	HOU	PERUS
urheiluhenkinen	1	OMIN	YHDYS
toimiva	1	OMIN	JOHDOS
aurinkoinen	1	HOU	JOHDOS
yhteistyöhenkinen	1	OMIN	YHDYS
inspiroiva	1	HOU	JOHDOS
tiivis	1	OMIN	PERUS
arvostettu	1	PÄTEVÄ	JOHDOS
laadukas	1	PÄTEVÄ	JOHDOS
italialaistyyppinen	1	OMIN	YHDYS
turkulainen	1	PAIKKA	JOHDOS
suosittu	1	PÄTEVÄ	JOHDOS
valoisa	1	OMIN	JOHDOS
jatkuvasti kehittyvä	1	DYN	SL
B-to-B-markkinointiin, puhelinpalveluihin ja asiakaspalveluun erikoistunut	1	OMIN	SL
innovatiivisiin ja teknologiapohjaisiin media- ja markkinointiratkaisuihin erikoistunut	1	OMIN	SL
kansainvälisesti toimiva	1	PAIKKA	SL
vuodesta 2006 saakka toiminut	1	IKÄ	SL
työtäsi arvostava	1	OMIN	SL
vuodesta 1974 alkanut	1	IKÄ	SL
viherrakentamiseen erikoistunut	1	OMIN	SL
tekevä	1	PÄTEVÄ	JOHDOS
uudistunut	1	OMIN	JOHDOS

raumalainen	1	PAIKKA	JOHDOS
uudenaikainen	1	OMIN	YHDYS
auktorisoitu	1	PÄTEVÄ	JOHDOS
dynaaminen	1	DYN	JOHDOS
porilainen	1	PAIKKA	JOHDOS
Pattijoella toimiva	1	PAIKKA	SL
konepajatuotteita valmistava ja suunnitteleva	1	OMIN	SL
paloturvallisuuden erikoistunut	1	OMIN	SL
ajoneuvojen ilmastointiin ja lisälämmittämiin erikoistunut	1	OMIN	SL
tietotekniikan lähituki- ja koulutuspalveluita tarjoava	1	OMIN	SL
nopeasti kehittyvä	1	DYN	SL
lomituspalveluita tuottava	1	OMIN	SL
vuonna 1998 perustettu	1	IKÄ	SL
henkilöstönvuokraukseen, henkilöstön ulkoistamispalveluihin ja rekrytointiin erikoistunut	1	OMIN	SL
henkilöstö-, rekrytointi- ja palkkahallintopalveluita tarjoava	1	OMIN	SL
vuonna 2005 perustettu	1	IKÄ	SL
rekrytointi- ja henkilöstöpalveluihin erikoistunut	1	OMIN	SL
henkilöstöratkaisuja tuottava	1	OMIN	SL
maailman johtava	1	PÄTEVÄ	SL
vuodesta 1987 lähtien toiminut	1	IKÄ	SL
hektinen	1	DYN	JOHDOS
hyväpalkkainen	1	HOU	YHDYS
kiinnostava	1	HOU	JOHDOS
laaja-alainen	1	HOU	YHDYS
mielekäs	1	HOU	JOHDOS
nopeatahtinen	1	DYN	YHDYS
tulosvastuullinen	1	VAAT	YHDYS
vaihteleva	1	DYN	JOHDOS
varma	1	HOU	PERUS
viikonloppupainotteinen	1	AIKA	YHDYS
puutarhurin koulutuksen saanut	1	HANK	SL
ammattitutkinnon suorittanut	1	HANK	SL
Mercedes-Benz-kokemuksen omaava	1	HANK	SL
vankan ammattitaidon omaava	1	HANK	SL
kaikenlaisiin töihin tarttuva	1	AKT	SL

työhön tarttuva	1	AKT	SL
itsenäiseen työskentelyyn kykenevä	1	KOVA	SL
yhteiskunnallisesti merkittävä	1	HOU	SL

Liite 2. Sanaliitot.

Taulukko 15. Sanaliitot.

TTU
vuonna 1999 perustettu
vuonna 1993 perustettu
vuonna 1979 perustettu
vuonna 2008 perustettu
vuonna 2003 perustettu
vuonna 2011 perustettu
hyvillä vuorovaikutustaidoilla varustettu
alansa tunnustettu
vuonna 1886 perustettu
vuonna 1952 perustettu
vuonna 1998 perustettu
vuonna 2005 perustettu
INEN
suomen kielen taitoinen
venäjän kielen taitoinen
NUT
henkilöstöpalveluihin erikoistunut
rakentamiseen, maanrakentamiseen ja talotekniikkaan erikoistunut
puhdistus- ja pinnoitustöihin erikoistunut
henkilöstövuokraukseen ja rekrytointiin erikoistunut
18 vuotta täyttänyt
kannuksensa hankkinut
myyntityöstä kiinnostunut
elektroniikkateollisuuden alihankintaan erikoistunut
vuodesta 1978 toiminut
alalla pitkään toiminut
yli 11 vuotta toiminut
B-toB-markkinointiin, puhelinpalveluihin ja asiakaspalveluun erikoistunut
vuodesta 2006 saakka toiminut
vuodesta 1974 alkanut
viherrakentamiseen erikoistunut
paloturvallisuuteen erikoistunut
ajoneuvojen ilmastointiin ja lisälämmittämiin erikoistunut

henkilöstönvuokraukseen, henkilöstön ulkoistamispalveluihin ja rekrytointiin erikoistunut
rekrytointi- ja henkilöstöpalveluihin erikoistunut
puutarhurin koulutuksen saanut
ammattitutkinnon suorittanut
vuodesta 1987 lähtien toiminut
VA
voimakkaasti kehittyvä
valtakunnallisesti toimiva
nopeasti kasvava
alan johtava
Oulun talousalueella toimiva
uusiin haasteisiin rohkeasti tarttuva
teknillisen tai kaupallisen taustan omaava
uudeltaisesta ajatteleva
sopivan taustan omaava
helposti lähestyttävä
radiologiaan erikoistuva
työurasi alussa oleva
vahvat vuorovaikutustaidot omaava
kokemusta omaava
ammattinsa osaava
itsenäiseen työhön kykenevä
erikoiskahvien teon taitava
esimieskokemusta omaava
itsenäiseen työhön pystyvä
Lounais-Suomessa toimiva
rohkeasti uudistuva
vahvasti kasvava
henkilöstöstään huolepitävä
hyvinvointia luova
Suomen suurimpiin kuuluva
suun- ja hammasterveydenhuollon palveluja tuottava
hyvät tulevaisuuden näkymät omaava
logistiikkapalveluita tarjoava
työntekijöistään huolehtiva
taloudellisesti menestyvä
jatkuvasti kehittyvä
kansainvälisesti toimiva
työtäsi arvostava
Pattijoella toimiva
konepajatuotteita valmistava ja suunnitteleva

tietotekniikan lähituki- ja koulutuspalveluita tarjoava
nopeasti kehittyvä
lomituspalveluita tuottava
henkilöstö-, rekrytointi- ja palkkahallintopalveluita tarjoava
henkilöstöratkaisuja tuottava
Mercedes-Benz-kokemuksen omaava
maailman johtava
vankan ammattitaidon omaava
kaikenlaisiin töihin tarttuva
työhön tarttuva
itsenäiseen työskentelyyn kykenevä
yhteiskunnallisesti merkittävä
KOMP
kolmanneksi suurin
entistäkin turvallisempi
TON
voittoa tavoittelematon
työtä pelkäämätön